

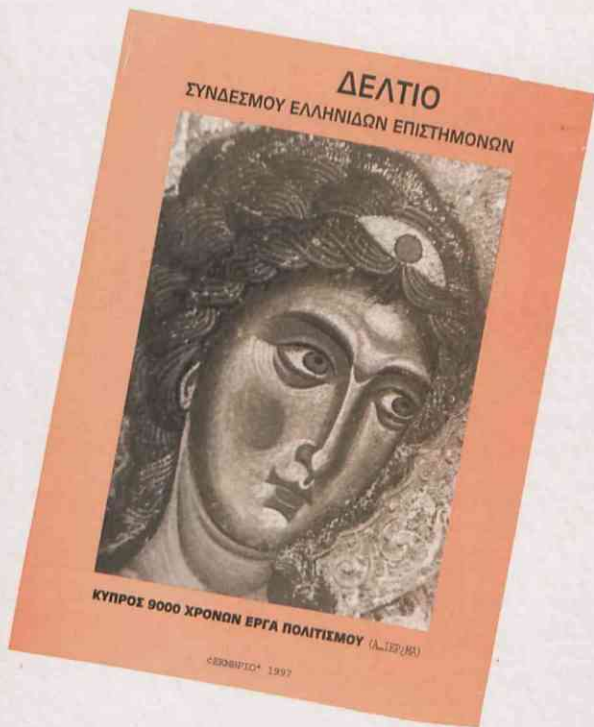
24ο ΔΕΛΤΙΟ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

ΚΥΠΡΟΣ 9000 ΧΡΟΝΩΝ ΕΡΓΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (ΑΦΙΕΡΩΜΑ)

ΔΕΚΜΒΡΙΟΣ 1997

24ο ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1997

Βουλής 44α, Τηλ.: 32 34 268
105 57 Αθήνα

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ:

Πόπη Νικολάου: Πρόεδρος του ΣΕΕ

Ελένη Βαρουφάκη: γεν. γραμματέας του ΣΕΕ

Υπεύθυνη για το Δ.Σ.: **Ολυμπία Βαγγελάτου**

Επιμέλεια ύλης: **Μαρία Κορμά**

Καλλιτεχνική φροντίδα: Γιάννης Καρτέρης

Φωτοστοιχειοθεσία: Βιβή Μήτσου

Ηλεκτρονική επεξεργασία: Ραήλου Καρτέρη

Παραγωγή - Εκτύπωση: ΠΕΡΙΤΕΧΝΩΝ

Βιβλιοδεσία: Ε. Λυράκης

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: Λεπτομέρεια θαυμάσιας εικόνας

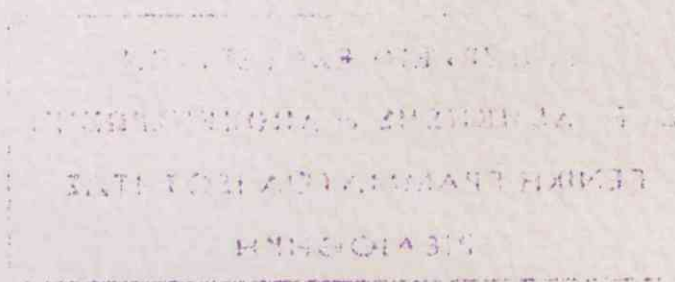
Αρχαγγέλου του 12ου αι., δείγμα της βυζαντινής τέχνης που αναπτύχθηκε στην Κύπρο.

ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ: Λιθογραφία της Μαρίας Γρηγοριάδη
(Συλλογή ΠΕΡΙΤΕΧΝΩΝ)

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

- Τα άρθρα που δημοσιεύονται στο περιοδικό μας είναι κατά βάση επιστημονικά-ενημερωτικά και όχι διαφημιστικά.
- Η έκτασή τους, δεν πρέπει να ξεπερνά τις 4 σελίδες του περιοδικού μας, δηλαδή να αποτελούνται από 2.000-3.000 λέξεις ανάλογα με τις φωτογραφίες, την βιβλιογραφία, τις σημειώσεις που θα τα συνοδεύουν. Χρήσιμο επίσης είναι να υπάρχει μικρό βιογραφικό της ή του γράφοντος, το οποίο και θα δημοσιεύεται.
- Τα άρθρα δημοσιεύονται ενυπόγραφα και οι συγγραφείς φέρουν την ευθύνη για το περιεχόμενό τους. Σε περίπτωση επαναδημοσίευσης, αυτό πρέπει να αναφέρεται ρητά.
- Χειρόγραφα, φωτογραφίες κλπ. δεν επιστρέφονται.
- Η συντακτική επιτροπή έχει δικαίωμα επιλογής, ανάλογα με την προς δημοσίευση ύλη.

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε
στα γραφεία το Σ.Ε.Ε., Τηλ.: 32 34 268

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χαιρετισμός της Προέδρου	4
Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του ΣΕΕ	6
Αθήνα 2004	8
Διαβαθκανικό Συνέδριο	9
HABITAT II Παγκόσμια Συνδιάσκεψη του ΟΗΕ	15
Φαηηηικό Δέηηα	18
Το κτήηιο του Παηαιού Χημείου	20
Κύπρος, Αφιέρωμα	21
Πέπη Δαράκη	29
Οι γυναίκες μηχανικοί μπροστά στις προκλήσεις της απασχόλησης και της κατάρτισης	34
Τα δίκυκλα στις αστικές περιοχές	35
Τμημα Μακεδονίας Θράκης	36
Μαρία Κάηηας	37
Ευρωπαϊκό έτος κατά του Ρασιμού	40
Έτος ποιότητας	41
Τέχνης Έργα	42
Γυναικείες Πρωτιές	43
Βιβλιοπαρουσίαση	44
Με την ματιά της γυναίκας	45

Καρίς της πολύπλευρης δραστηριότητας του ΣΕΕ σε τομείς γενικότερου κοινωνικού ενδιαφέροντος, παράλληλα με τα ειδικότερα γυναικεία θέματα, το **24ο δελτίο** του Συνδέσμου, φιλοδοξεί να προβάλλει τα αποτελέσματα αυτών των προσπαθειών, να τονώσει την επικοινωνία με τα μέλη και τους φίλους καθώς και άλλους φορείς, και να συμβάλλει, στο μέτρο του δυνατού, στη βελτίωση της **ποιότητας της ζωής**, μέσα στις σκληρές οικονομικές συγκυρίες της εποχής μας.

Η ανταπόκριση και η καλόπιστη κριτική είναι η ηθική ανταμοιβή και το καλύτερο κίνητρο για την συνέχιση αυτών των προσπαθειών.

Η Συντακτική Επιτροπή

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Υπεύθυνη Επιτροπής: **Μαρία Κορμά**, αρχιτέκτων

Μέλη Επιτροπής: **Εριφύλη Βλάχου**, φιλόλογος
Ελ. Θεοδοροπούλου, φιλόλογος
Σοφία Μπενέα, νομικός
Έλλη Μωραΐτη, φιλόλογος
Αν. Παλλαδά, φυσικός
Ελ. Σταυροπούλου, φιλόλογος
Έφη Συκιώτη, συμβολαιογράφος
Ελένη Τούντα, πολ. επιστήμονας

19 ΙΟΥΝ. 2006

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΔΗΜ. ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Αγοπητές φίλες, μέλη του Συνδέσμου,

Το Δελτίο αυτό του Συνδέσμου, είναι το πρώτο μετά την εκλογή του νέου ΔΣ. Με την έκδοσή του σας απευθύνουμε θερμό χαιρετισμό και σας ευχαριστούμε για την ενεργή συμμετοχή σας στις δραστηριότητές του.

Ο Σύνδεσμος διανύει ήδη το εβδομηκοστό τέταρτο έτος της λειτουργίας του και συνεχίζει την επιτυχημένη του πορεία με αυξημένο αριθμό μελών και με ανανεωμένο ΔΣ, στο οποίο συμμετέχουν νέα αξιόλογα επιστημονικά στελέχη. Οφείλουμε επίσης να ευχαριστήσουμε και τα μέλη του προηγούμενου ΔΣ για την πολύτιμη συμβολή τους στην ιστορία του Συνδέσμου αλλά και για τη δέσμευσή τους να συμπαρασταθούν στο νέο ΔΣ με τις επιστημονικές γνώσεις και την εμπειρία τους.

Ο Σύνδεσμος, όπως κάθε ζωντανός οργανισμός, προσπαθεί συνεχώς να προσαρμόζεται στα νέα δεδομένα και να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις των καιρών. Στις δικές μας γενιές έτυχε να δούμε την ανατολή της τρίτης χιλιετίας μ. Χ. Στην αρχή της πρώτης χιλιετίας, ο τότε γνωστός κόσμος βρισκόταν κάτω από την κυριαρχία της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας ενώ μια καινούργια θρησκεία αγάπης άρχιζε να ζεσταίνει τις καρδιές των ανθρώπων. Στην αρχή της δεύτερης χιλιετίας κυριαρχούσε η βυζαντινή αυτοκρατορία με στραμμένο το πρόσωπο προς την Ανατολή ενώ στη Δύση, ο κόσμος των ιπποτών και των κάστρων χάραζε το μελλοντικό χάρτη της Ευρώπης και οι σταυροφόροι κατακτούσαν την Ιερουσαλήμ. Η αρχή της τρίτης χιλιετίας μας βρίσκει υπο την κηδεμονία των Ηνωμένων Πολιτειών, έκπληκτους και αμήχανους μπροστά στα θαύματα της τεχνολογίας αλλά και ανήμπορους μπροστά στο φάσμα της μακροχρόνιας ανεργίας και των νέων μορφών φτώχειας.

Η εποχή των νέων τεχνολογιών διαμορφώνει ένα νέο οικονομικό και κοινωνικό σκηνικό μέσα στο οποίο καλούμαστε όλοι να λειτουργήσουμε. Η ανάπτυξη είναι η υπόσχεση και η ελπίδα για οποιαδήποτε βελτίωση της ζωής μας. Γι' αυτό είναι ανάγκη να συμβάλουμε όλοι μας, με το μερίδιό του ο καθένας,

στη διασφάλιση των προϋποθέσεων για μια απρόσκοπτη και προς τη σωστή κατεύθυνση λειτουργία των μοχλών ανάπτυξης που είναι σήμερα η τεχνολογία και η παγκοσμιοποίηση της αγοράς. Αυτό το λέμε βέβαια, όχι με την έννοια της τυφλής υποταγής στους νόμους της αγοράς αλλά με την έννοια της αναγνώρισης των νέων δεδομένων της διεθνούς αγοράς. Γιατί έχει γίνει πλέον κοινή συνείδηση, ότι η οικονομική ανάπτυξη δημιουργεί μεν τις προϋποθέσεις αλλά δεν οδηγεί αυτόματα στην κοινωνική ευημερία. Για να είναι βιώσιμη η ανάπτυξη, όσο πιο παγκόσμια γίνεται η αγορά και όσο περισσότερο προοδεύει η τεχνολογία, τόσο πιο αναγκαία είναι η κοινωνική αλληλεγγύη και τόσο πιο σημαντικός είναι ο κοινωνικός έλεγχος.

Είναι γεγονός ότι στις μέρες μας, το κράτος πρόνοιας αντί να ενισχυθεί όπως θα έπρεπε, ενοχοποιείται ότι εμποδίζει την ανάπτυξη και ότι είναι αναποτελεσματικό. Μια τέτοια κριτική στερείται βέβαια οποιασδήποτε βάσης και είναι επικίνδυνη γιατί εξυπηρετεί μόνο στενά οικονομικά συμφέροντα. Αυτό όμως που είναι πραγματικό πρόβλημα είναι ότι, η βιωσιμότητα του κράτους πρόνοιας απειλείται σήμερα από τον εντεινόμενο ανταγωνισμό και τη γήρανση του πληθυσμού. Γι' αυτό υπάρχει επιτακτικό πρόβλημα επαναπροσδιορισμού του κράτους πρόνοιας και μεταρρύθμισης του συστήματος με στόχο να διασφαλισθεί η χρηματοδότησή του στο μέλλον και να προσαρμοσθεί στα νέα δεδομένα της αγοράς εργασίας. Αυτό είναι μία από τις μεγάλες προκλήσεις της εποχής μας και απασχολεί όλο και περισσότερο τα μεγάλα οικονομικά και ερευνητικά επιτελεία στον κόσμο.

Από την άλλη πλευρά, η ανεξέλεγκτη χρήση των νέων τεχνολογιών απειλεί την οικολογική ισορροπία του πλανήτη και επιτρέπει παρεμβάσεις στο γενετικό υλικό. Ο έλεγχος στη χρήση των επιτευγμάτων της τεχνολογίας ώστε να μετατρέπεται η τεχνολογία από δύναστη σε ενεργέτη της ανθρωπότητας, αποτελεί τη μεγαλύτερη ίσως πρόκληση του σημερινού ανθρώπου.

Σ' ένα κόσμο γεμάτο προκλήσεις όπου η γνώση είναι το κύριο συγκριτικό πλεονέκτημα, κανένας επιτήμονας δεν περισσεύει και η οποιαδήποτε ετεροα-

πασχόλησή του αποτελεί σπατάλη πολύτιμων πόρων. Αυτό βέβαια αφορά ιδιαίτερα στις γυναίκες. Η κοινωνική πραγματικότητα όμως που αντιμετωπίζουμε δεν αφήνει περιθώριο παρά για θλιβερές διαπιστώσεις. Παρά τη γενική αναγνώριση του προβλήματος της ανισότητας των φύλων, την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας γνώμης σε παγκόσμιο επίπεδο σε θέματα παραβίασης των δικαιωμάτων της γυναίκας καθώς και τα θετικά μέτρα υπέρ της, το φύλο συνεχίζει να καθορίζει αποφασιστικά τις ευκαιρίες των ανθρώπων στη ζωή. Η απόσταση μεταξύ λόγων και πράξεων, διακηρύξεων και πραγματικότητας παραμένει μεγάλη.

Η θέση των γυναικών στην κοινωνία εξαρτάται από τη θέση τους στην αγορά εργασίας που σήμερα είναι σε μεγάλο βαθμό συνάρτηση του βαθμού της εξοικίωσής τους με τις νέες τεχνολογίες και της επαγγελματικής κινητικότητάς τους. Η βελτίωση της θέσης τους απαιτεί επομένως διαρκή επιμόρφωση και προσαρμογή στις απαιτήσεις των νέων θέσεων εργασίας. Παράλληλα, ο γεωγραφικός ορίζοντας των γυναικών επιστημόνων και ιδιαίτερα των νέων γυναικών που τελειώνουν τα πανεπιστήμια, δεν θα πρέπει να περιορίζεται «εντός των συνόρων» μιας χώρας. Ένας συναρπαστικός ευρύτερος χώρος επαγγελματικής και ερευνητικής καταξίωσης ανοίγεται μπροστά τους. Για τους Ευρωπαίους πολίτες, η διαρκής κίνηση γίνεται πλέον τρόπος ύπαρξης. Και όπως είπε ένας Ευρωπαίος συγγραφέας: «όταν ταξιδεύεις πολύ, έχεις την εντύπωση πως βρίσκεσαι παντού στο σπίτι σου. Δεν είσαι εσύ που κινείσαι, αλλά ο κόσμος γύρω σου».

Στην Ελλάδα, έχουν καταγραφεί πάνω από 250.000 γυναίκες επιστήμονες. Τις καλούμε να πυκνώσουν τις γραμμές του Συνδέσμου Ελληνίδων Επιστημόνων ώστε όλες μαζί να αγωνισθούμε για να γίνει ο Σύνδεσμος ένα ζωντανό κύτταρο διαλόγου, υπεύθυνης ενημέρωσης και ενεργοποίησης πάνω σε όλα τα προβλήματα που μας απασχολούν ως γυναίκες επιστήμονες αλλά και ως πολίτες αυτής της χώρας.

Με φιλικούς χαιρετισμούς
Για το Διοικητικό Συμβούλιο
Πόπη Νικολάου
Πρόεδρος

ΝΕΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

Στις εκλογές του Μαΐου 1997 εκλέχτηκαν τα νέα μέλη του Δ.Σ., το οποίο συγκροτήθηκε ως εξής:

Πρόεδρος: Πόπη Νικολάου

Α' Αντιπρόεδρος: Φένια Καρασαββίδου

Β' Αντιπρόεδρος: Ράνια Τζέν

Γενική Γραμματέας: Ελένη Βαρουφάκη

Αναπληρώτρια Γ. Γ.: Ελένη Κουπατσάρα-Μπενέα

Ταμίας: Αικατερίνη Μιχαλοπούλου

Διεθνείς Σχέσεις: Αγγελική Ασημακοπούλου

Ευρωπαϊκά Προγράμματα: Ιωάννα Καστρίτση
Καθαρίου

Μέλος: Ολυμπία Βαγγελάτου

Νομικός Σύμβουλος: Έλσα Μαυραγκά

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΑΠΟ ΤΟ Δ. Σ.

Επιτροπή Παιδείας: Ελένη Κουπατσάρα-Μπενέα

Επιτροπή Πολιτισμού: Ελένη Βαρουφάκη

Επιτροπή Υγείας: Ιωάννα Καστρίτση-Καθαρίου

Επιτροπή Τύπου: Ολυμπία Βαγγελάτου

Επιτροπή Περιβάλλοντος: Φένια Καρασαββίδου

Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων: Αγγελική
Ασημακοπούλου

Επιτροπή Εκδηλώσεων: Αικατερίνη
Μιχαλοπούλου

Επιτροπή Ευρωπ. Προγραμμάτων: Ιωάννα
Καστρίτση-Καθαρίου

Επιτροπή Νομικών Θεμάτων: Έλσα Μαυραγκά

ΠΟΠΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Πτυχιούχος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Βόννης, Μ.Α. Οικονομικών του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας Berkley. Είναι Διδάκτωρ Οικονομικών Επιστημών (PhD) του Πανεπιστημίου Βόννης. Έχει ειδικευθεί στη Βιομηχανική Οργάνωση, τα Δημόσια Οικονομικά και τη Στατιστική. Γλώσσες: Αγγλικά, γερμανικά, γαλλικά. Μητέρα ενός παιδιού.

Διετέλεσε επιστημονικός συνεργάτης στο ΚΕΠΕ (1961-67) και εμπειρογνώμων του ΕΟΜΜΕΧ/ΙΛΟ για τη Μικρομεσαία Βιομηχανία (1968-73). Επίσης, επιστημονικός ερευνητής του ΚΕΠΕ και υπεύθυνη του τομέα Βιομηχανίας (1974-81). Εξελέγη Ευρωβουλευτής (1981-84), Πρόεδρος της Κτηματικής Εταιρείας του Δημοσίου (1985-89) και σύμβουλος επιχειρήσεων (1990-93). Πρόεδρος, μόνιμος αντιπρόσωπος της Ελλάδας στον ΟΟΣΑ (1993-95), και επίτροπος-μέλος του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου έως σήμερα. Έχει ενεργή συμμετοχή στους γυναικείους αγώνες. Διετέλεσε Μέλος της ΕΓΕ και υπεύθυνη της επιτροπής ερευνών της οργάνωσης. Επίσης, διετέλεσε Πρόεδρος του Συλλόγου Υπαλλήλων του ΚΕΠΕ, Αντιπρόεδρος του Κέντρου Αποκατάστασης Βασανισθέντων και εκλεγμένο Μέλος της Συνέλευσης της Αντιπροσωπείας του Οικονομικού Επιμελητηρίου. Έχουν δημοσιευθεί βιβλία και μελέτες της για τη δημόσια περιουσία, για το ρόλο του βιομηχανικού κεφαλαίου στην ανάπτυξη της Ελλάδος, επίσης οικονομίες μεγέθους στην Ελληνική Βιομηχανία, για την Ελληνική Ναυπηγική Βιομηχανία κ.α.

ΦΕΝΙΑ ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΔΟΥ-ΚΑΝΑΚΗ

Αρχιτέκτων Μηχανικός - Πολεοδόμος.
Μητέρα δύο παιδιών.

Γλώσσες: Γαλλικά - Αγγλικά.

Εργάζεται από το 1966 στο Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Διευθύντρια στη Δ/νση Πολεοδομικού Σχεδιασμού.

Έχει ασχοληθεί με πολλούς τομείς του Υπουργείου όπως: με την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, με τον πολεοδομικό σχεδιασμό σε επίπεδο χώρας,

με την εφαρμογή των πολεοδομικών διατάξεων. Με ειδικές μελέτες όπως:

- η ανάπλαση του Ιστορικού Κέντρου Αθήνας (Πλάκα, Θησείο, Μεταξουργείο, Ψυρρή),
- η ανάπλαση της οδού Πειραιώς,
- η ανάπλαση της παλαιάς πόλης της Θεσσαλονίκης καθώς και άλλων πόλεων και οικισμών της χώρας,
- η ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας.

Εξέδωσε βιβλίο για τις αναπλάσεις ελεύθερων χώρων στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της στο ΥΠΕΧΩΔΕ και 11 ακόμα τεύχη. Υπήρξε επί 9 χρόνια μέλος του Δ.Σ. της Ένωσης Μηχανικών Δημοσίων Υπαλλήλων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών και ιδρυτικό μέλος του συλλόγου των υπαλλήλων του νυν ΥΠΕΧΩΔΕ, πρώην ΥΧΟΠ, του οποίου είναι μέλος στο Δ.Σ. επί 14 χρόνια.

ΡΑΝΙΑ ΤΖΕΝ -ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ

Απόφοιτος Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών.

Σπούδασε αρχαία τραγωδία στο Παρίσι (Paris X) και ιστορία της Τέχνης και ιστορία συντήρησης κτιρίων στη Στοκχόλμη.

Παρακολούθησε σεμινάρια διοίκησης επιχειρήσεων.

Δημοσιογράφος επί δεκαετία στον περιοδικό και ειδικό τύπο. Ασχολήθηκε με μεταφράσεις και εκδόσεις.

Διδάσκει επικοινωνία και εξειδικευμένη γαλλική ορολογία ως συνεργάτης του Ινστιτούτου Διαρκούς Εκπαίδευσης της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης.

ΕΛΕΝΗ ΒΑΡΟΥΦΑΚΗ

Πτυχιούχος χημικός του Πανεπιστημίου Αθηνών. Εργάστηκε ως βιοχημικός σε νοσοκομείο.

Μητέρα δύο παιδιών. Δημοτικός σύμβουλος στο Δήμο Παλαιού Φαλήρου από το 1986 μέχρι σήμερα.

Το 1985 εξελέγη πρόεδρος της Νομαρχιακής Επιτροπής Ισότητας (ΝΕΙ) της Νομαρχίας Πειραιά.

Ίδρυτικό μέλος και πρόεδρος επί σειράν ετών

της ΕΓΕ Παλαιού Φαλήρου.

ΕΛΕΝΗ ΚΟΥΠΑΤΖΑΡΑ-ΜΠΕΝΕΑ

Εκπαιδευτικός, Φιλολόγος, Γυμνασιάρχης. Μητέρα τριών παιδιών.

Δημοτική Σύμβουλος στο Δήμο Αγίου Δημητρίου Αττικής.

Αντιδήμαρχος κατά τη διετία 1993-1994.

Μέλος του Δ.Σ. του Παραρτήματος ΕΓΕ Αγίου Δημητρίου.

Γενική Γραμματέας της Α' Ε.Λ.Μ.Ε. Πειραιά (Ένωση Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης) την περίοδο 1990 - 1992.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

Μηχανολόγος Μηχανικός Ε.Μ.Π., προϊσταμένη του Ηλεκτρομηχανικού Τομέα της Τεχνικής Γενικής Υπηρεσίας του Ξενοδοχειακού Συγκροτήματος «Αστέρα» Βουλιαγμένης. Μέλος του Τ.Ε.Ε. από το 1987 και μέλος στην Μόνιμη Επιτροπή Απασχόλησης & Ανεργίας του ΤΕΕ καθώς και μέλος της Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής Μηχανολόγων στο ΤΕΕ, επίσης. Μέλος της Ένωσης Διπλωματούχων Ελληνίδων Μηχανικών (Ε.Δ.Ε.Μ.).

Μέλος του Πανελληνίου Συλλόγου Μηχανολόγων-Ηλεκτρολόγων από το 1987 και μέλος του Δ.Σ. από το 1997.

Μέλος της ΕΓΕ από το 1989 και μέλος της Διοικούσας Επιτροπής της Ε.Γ.Ε. (παράρτημα Αθήνας) από το 1996.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Χημικός Πανεπιστημίου Αθηνών. Δύο φορές υπότροφος Γαλλικής Κυβέρνησης για "Επαγγελματική τελειοποίηση" σε θέματα ελέγχου τροφίμων.

Ξένες Γλώσσες: Γαλλικά, Ισπανικά, Αγγλικά. Γενική Διευθύντρια του Γενικού Χημείου του Κράτους.

Επι πενταετία Γραμματέας στο Ανώτατο Χημικό Συμβούλιο; 1975-1980. Γραμματέας και μέλος Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής

για τα τρόφιμα 1980-1981.

Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στις Βρυξέλλες 1983-1986/1994-1996. Πρόεδρος των ομάδων εργασίας του Συμβουλίου για Τρόφιμα, Επικίνδυνες Ουσίες, Προστασία καταναλωτή κατά την 1η και 3η Ελληνική Προεδρία Ε.Ο.Κ.

Πρόσληψη στην Commission Cee ως Consultant (1986-1989).

Προϊσταμένη Δ' Χ.Υ. Αθηνών 1996 Χημικής Υπηρεσίας.

ΙΩΑΝΝΑ ΚΑΣΤΡΙΤΣΗ-ΚΑΘΑΡΙΟΥ

Σπούδασε στα Πανεπιστήμια Λωζάνης και Αθηνών από όπου και πήρε Προδιπλώμα Βιολογίας, Δίπλωμα Φυσιολογίας, Γεωγραφίας, Φαρμακευτικής και Διδακτορική Διατριβή στην Ωκεανογραφία (άριστα).

Εργάστηκε επί πέντε έτη στη Φαρμακοβιομηχανία ΧΡΩΠΕΙ Α.Ε. (Τμήμα Έρευνας και Ανάπτυξης).

Από το 1977 είναι μέλος Δ.Ε.Π. του Πανεπιστημίου Αθηνών. Επίκουρος Καθηγήτρια στην Εφαρμοσμένη Ζωολογία -

Υδατοκαλλιέργειες (διδασκαλία, έρευνα, διοίκηση, διεπιστημονικές συνεργασίες, οργάνωση σεμιναρίων).

Το ερευνητικό της έργο έχει χρηματοδοτηθεί μέσω 18 ανταγωνιστικών Εθνικών και Κοινοτικών Προγραμμάτων.

Μέλος 9 επιστημονικών οργανώσεων και εκπρόσωπος του Ωκεανογραφικού Ιδρύματος Ricard (Μασσαλία).

Έχει δημοσιεύσει 30 επιστημονικές εργασίες σε διεθνή περιοδικά και 5 μονογραφίες.

ΟΛΥΜΠΙΑ ΒΑΓΓΕΛΑΤΟΥ

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π. Μελετητής Δημοσίων και Ιδιωτικών Έργων. Γεν. Γραμματέας της Δ.Ε. του Τ.Ε.Ε. Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής Ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών του Τ.Ε.Ε. Μέλος του Δ.Σ. του Συνδέσμου Ελληνίδων Επιστημόνων. Μέλος του Δ.Σ. της ΕΥΔΑΠ. Ίδρυτικό Μέλος της Ένωσης Διπλωματούχων Ελληνίδων Μηχανικών (ΕΔΕΜ). Διετέλεσε βοηθός του Ε.Μ.Π. στην Έδρα Στατικής και

Αντισεισμικών Κατασκευών και στην Έδρα Οπλισμένου Σκυροδέματος, όπως και Μηχανικός στη Δ/ση Οδοποιίας του Δήμου Αθηναίων. Διετέλεσε Μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του Ε.Ε.Ε. (1994-1997) και του Δ.Σ. του ΙΕΚΕΜ-ΤΕΕ (1985-1987). Επίσης διετέλεσε Μέλος του Δ.Σ. του Νοσοκομείου Νοσημάτων Θώρακος Αθηνών και Αντριπρόεδρος του Οργανισμού Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (Ο.Α.Σ.Π.). Έχει διατελέσει Μέλος διαφόρων Επιστημονικών Επιτροπών και Ομάδων Εργασίας. Έχει συμμετάσχει σε συνεδρία, σεμινάρια, ημερίδες ως εισηγήτρια ή Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής. Έχει συγγράψει σημαντικό αριθμό ανακοινώσεων και άρθρων. Είναι μητέρα ενός παιδιού.

ΕΛΣΑ ΜΑΥΡΑΓΚΑ

Δικηγόρος Αρείου Πάγου.

Εργάζεται στην Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου. Μητέρα δύο παιδιών. Γλώσσες: Γαλλικά-Αγγλικά.

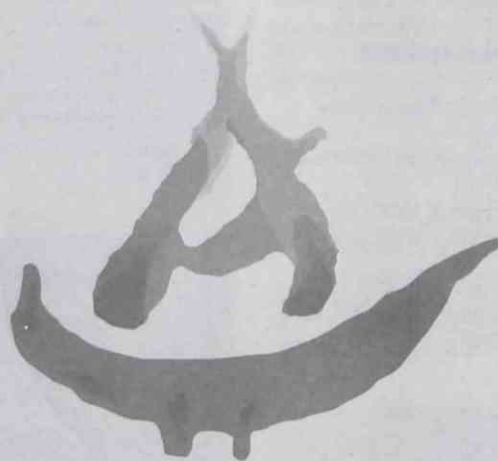
Δικηγόρος στο Εργατικό Κέντρο της Αθήνας 1979-1980. Επιστημονικός συνεργάτης στη Βουλή και στο Υπουργείο Πρόνοιας 1983-1989. Δικηγόρος στο Δήμο Ύδρας 1990-1994, Πολιτιστικός σύμβουλος στην Τοπική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων Νομού Αττικής

1993-94. Εισηγήτρια στο ΕΛΚΕΠΑ ως σύμβουλος Γυναικείων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.

Μέλος του Ινστιτούτου Ανάπτυξης Γυναικών Μάνατζερ & Επιχειρηματιών (ΙΑΓΜΕ) της Ε.Ε.Δ.Ε. Μέλος της Τριμελούς Θεσμικής Κοινής Επιτροπής, του ΥΠΠΟ για την Προγραμματική Σύμβαση των βιβλιοθηκών του Ν. Έβρου.

Νομικός Σύμβουλος στην Εταιρεία Συγγραφέων. Μετείχε σε Διεθνή Συνέδρια για τη νομοθετική προστασία της εργαζόμενης γυναίκας (1980). Μία από τις τρεις συνάκτριες του Σχεδίου Νόμου για την προστασία της εργαζόμενης μητέρας. Έχει ασχοληθεί με επιμέλεια εκδόσεων.

ΑΘΗΝΑ 2004

Με χαρά και συγκίνηση, ο ΣΕΕ χαιρετίζει την ανάληψη των Ολυμπιακών αγώνων του 2004 από την Αθήνα. Αλλά και με την απαραίτητη ψυχραιμία και περίσκεψη, που απαιτεί η υπεύθυνη αντιμετώπιση του τόσο τιμητικού αλλά συνάμα και τόσο δύσκολου και δαπανηρού αυτού έργου, που όπως κάθε νόμισμα, έχει και αυτό τις δύο όψεις του. Ας γίνει, λοιπόν, ο ενθουσιασμός η κινητήρια δύναμη που θα ωθήσει τις προσπάθειές μας στη σωστή κατεύθυνση, δεδομένου ότι χρειάζονται άμεσες και συνειδητές και αποφασιστικές κινήσεις, για να υλοποιηθούν έγκαιρα τα έργα, – με σεβασμό στο περιβάλλον, – με δυνατότητες μελλοντικής χρήσης, – με την μεγαλύτερη δυνατή οικονομία, ώστε να μειωθούν στο ελάχιστο οι αρνητικές πλευρές και να μεγιστοποιηθούν τα θετικά αποτελέσματα!

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΙΑΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Ο Σύνδεσμος Ελληνίδων
Επιστημόνων, σε συνεργασία
με την Ένωση Βαλκανίων

Στατιστικολόγων, με την χρηματοδότηση του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, οργάνωσαν Διαβαλκανικό Συνέδριο, το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, στις αίθουσες του Ζαπείου Μεγάρου, από 29 - 31 Ιανουαρίου 1997.

“Στόχος του Συνεδρίου είναι η διερεύνηση των κοινών προβλημάτων του Περιβάλλοντος σ’ αυτήν την τόσο ευαίσθητη περιοχή του πλανήτη μας, τα Βαλκάνια, και οι τρόποι συνεργασίας μεταξύ των χωρών μας».

Με τα λόγια αυτά οριοθέτησε τους στόχους του Συνεδρίου η Γ.Γ. του ΣΕΕ **Ελένη Βαρουφάκη**, στην εναρκτήρια ομιλία της.

Στη συνέχεια, η πρόεδρος του Συνδέσμου **Πόπη Νικολάου** μίλησε με θέμα: “Οι περιβαλλοντικές διαστάσεις στη Διαβαλκανική Συνεργασία” και ο Πρόεδρος της Ένωσης Βαλκανίων Στατιστικολόγων **Φώτης Νανόπουλος**, ανέπτυξε το θέμα «Περιβάλλον και συνεργασία στα Βαλκάνια».

Η επίτροπος της Ε.Ε. κα **Ritt Bjerregaard** έστειλε χαιρετισμό, ο οποίος διαβάστηκε κατά την έναρξη του Συνεδρίου.

Εκτός από τους εισηγητές των Βαλκανικών Χωρών, στο Συνέδριο έλαβαν μέρος με εισηγήσεις τους και εκπρόσωποι της Κύπρου και της Αρμενίας, καθώς και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ευρύτητα και η ποικιλία των θεμάτων που

εξετάστηκαν, κράτησαν αμείωτο το ενδιαφέρον των συνέδρων παρά την πυκνότητα των συνεδριάσεων, οι οποίες διεξάγονταν πρωί και απόγευμα.

Οι εισηγήσεις ομαδοποιήθηκαν στις εξής ενότητες:

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ:

Ειρήνη - Οικονομική Ανάπτυξη και Περιβάλλον

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ:

Φυσικό Περιβάλλον

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ:

Υποδομές

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ:

Δομημένο Περιβάλλον

Ε' ΕΝΟΤΗΤΑ:

Ενέργεια και Περιβαλλοντικός Έλεγχος

ΣΤ' ΕΝΟΤΗΤΑ:

Περιβάλλον και Στατιστική - Ανάγκες και Προοπτικές

Ζ' ΕΝΟΤΗΤΑ:

Ευρωπαϊκά Προγράμματα

Η' ΕΝΟΤΗΤΑ:

Εφαρμογές προστασίας περιβάλλοντος από Ελληνικές Επιχειρήσεις.

Τα πρακτικά του Συνεδρίου, τα συμπεράσματα και οι προτάσεις θα δημοσιευθούν σε ειδική έκθεση.

Παράλληλα με το Συνέδριο λειτουργήσαν εκδηλώσεις αναψυχής και πολιτισμού, όπως η επίσκεψη στην έκθεση ζωγραφικής του

Δημήτρη Ανδρεαδάκη, στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων “Μελίνα Μερκούρη”, και άλλα.

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ ΠΟΠΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ,
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΣΕΕ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

“ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ”

Σας καλωσορίζω και εγώ με τη σειρά μου στο Συνέδριο με θέμα «Περιβάλλον και Βαλκανική Συνεργασία». Ο Σύνδεσμος Ελληνίδων Επιστημόνων οργάνωσε αυτή τη διεθνή συνάντηση με τη συνεργασία της Ένωσης Βαλκανίων Στατιστικών. Η συνεργασία αυτή έχει και ένα συμβολικό χαρακτήρα. Καμμιά παρέμβαση δεν μπορεί να είναι αποτελεσματική αν δεν θεμελιώνεται σωστά, αλλά και πολιτικές, προγράμματα ή πρωτοβουλίες δεν μπορούν να πετύχουν τους σκοπούς τους εάν δεν βασίζονται σε αξιόπιστα δεδομένα. Ποιός μπορεί να υποτιμήσει σήμερα τη δύναμη των στατιστικών στοιχείων αλλά και τους κινδύνους που συνεπάγεται η κακή χρήση τους; Στη διαστρέβλωση πρέπει ν' αντιπαραθέσουμε την αξιοπιστία και την εγκυρότητα. Η Ένωση Βαλκανίων Στατιστικών το εγγυάται. Θέλω να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο, καθηγητή κ. Νανόπουλο και τους άλλους διακεκριμένους εκπροσώπους της Ένωσης που ανταποκρίθηκαν στην πρόσκλησή μας.

Το Συνέδριό μας αρχίζει τις εργασίες του λίγες μόνο εβδομάδες μετά τις μεγάλες καταστροφές στην Κόρινθο και σ' άλλες περιοχές της χώρας. Η φύση εκδικείται, έγραψαν με πηχιαίους τίτλους οι εφημερίδες. Στην πραγματικότητα, δεν είναι η φύση που εκδικείται, υπεύθυνη είναι η ανθρώπινη αμέλεια και η πλεονεξία. Τρεις λέξεις σηματοδοτούν το περιεχόμενο αυτού του Συνεδρίου: Βαλκάνια - Περιβάλ-

λον - Συνεργασία.

Πριν από 5.000 χρόνια η Βαλκανική Χερσόνησος ήταν ένα ενιαίο οικοσύστημα, ένας φυσικός χώρος, κατάφυτος στο εσωτερικό του από πυκνά δάση με πλούσια εσωτερικά νερά και με πανίδα δύο ηπείρων επάνω της. Για χιλιάδες χρόνια, εκτός από χώρος ανάπτυξης και πολιτισμού, τα Βαλκάνια υπήρξαν και ένα διαρκές πέρασμα εθνών και φυλών που αλληλοπολεμήθηκαν και αλληλοκατακτήθηκαν μέχρι που να φτάσουν σήμερα σ' ένα στάδιο μη εμπόλεμης συνύπαρξης.

Τώρα που το status quo λίγο πολύ σταθεροποιήθηκε και που οι πικρίες από τις εκατέρωθεν χαμένες πατρίδες του παρελθόντος άρχισαν να σβήνουν, τώρα που οι διαφορές των πολιτικών συστημάτων έχουν σχεδόν εξαφανιστεί έξι χρόνια μετά τις ιστορικές αλλαγές στο αποκαλούμενο «ανατολικό μπλόκ», το όραμα για ένα ενιαίο βαλκανικό οικονομικό και πολιτισμικό χώρο, αρχίζει ν' αποκτά «σάρκα και οστά». Το όραμα του ενιαίου βαλκανικού χώρου το βρίσκουμε ακόμα και στην αρχαία μυθολογία. Οι Μυκηναίοι θαλασσοπόροι ενοποίησαν με το εμπόριο ολόκληρο το βαλκανικό χώρο και παραεξεΐνιο πόντο, Ελλάδα, Αλβανία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Κριμαία, Μαύρη Θάλασσα, παράλια του Καυκάσου. Ο μύθος της Αργοναυτικής εκστρατείας εκφράζει ακριβώς αυτή τη συνεχή προσπάθεια. Ο γεωγράφος της αρχαιότητας, Στράβων μας αποκάλυψε τι ήταν στην πραγμα-

τικότητα το χρυσόμαλλο δέρας και τι αντιπροσώπευε. Η ενότητα του Βαλκανικού χώρου ήταν και το όραμα του Βελεστινλή. Πολλά προσέφεραν σ' αυτή την ενότητα ο Κύριλος και ο Μεθόδιος. Τις τελευταίες δε δύο δεκαετίες με τη ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη και την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας καλούμαστε όλοι να λειτουργήσουμε σε ευρύτερους γεωγραφικούς χώρους. Η ενότητα του Βαλκανικού χώρου, στα πλαίσια αυτά, αποτελεί μονόδρομο για την επιβίωση των λαών της χερσονήσου.

Η διατήρηση και αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος έχει ανάγκη από διασυνοριακές δράσεις μεγάλης εκτάσεως. Οι μεγάλοι ορεινοί όγκοι που σε πολλές περιπτώσεις αποτελούν και σύνορο μεταξύ κρατών όπως για παράδειγμα η Πίνδος, οι μεγάλοι υδάτινοι δρόμοι όπως ο Έβρος και οι Αξίος, οι διασυνοριακές λίμνες όπως οι Πρέσπες, τα φυσικά δίκτυα των υδροβιοτόπων, αλλά και η κοινή ανά τους αιώνες πολιτιστική κληρονομιά δεν μπορούν παρά να αποτελέσουν αντικείμενο κοινής διαχείρισης, τόσο από τεχνικής όσο και από διοικητικής πλευράς μεταξύ των κρατών αλλά και των άμεσα ενδιαφερομένων γειτονικών περιοχών.

Η προστασία και η συντήρηση του περιβάλλοντος πέρα από το ότι είναι σήμερα μια επιταγή ζωής είναι και μέσο επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των λαών και αυτό όχι μόνο σε επίπεδο κυβερνητικών φορέων αλλά και φορέων βάσης, πανεπιστη-

μιακών πολιτιστικών επιστημονικών κ.α. Ο Σύνδεσμος, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του για ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και παρέμβαση στα μεγάλα προβλήματα της εποχής, φιλοδοξεί με αυτό το Συνέδριο να διευκολύνει το διάλογο μεταξύ επιστημονικών φορέων και εμπειρογνομώνων και να δημιουργήσει τις πρώτες βάσεις για μια στενότερη και μονιμότερη συνεργασία σε όλους τους τομείς προστασίας και διατήρησης του περιβάλλοντος στα Βαλκάνια. Στις δύο επόμενες μέρες, εμπειρογνώμονες θα αναφερθούν σε θέματα διαχείρισης των φυσικών πόρων σε διασυνοριακό επίπεδο, στις επιπτώσεις στο περιβάλλον των μεγάλων έργων υποδομής (ενέργεια, μεταφορές) στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και στα προβλήματα ανάπτυξης του δομημένου περιβάλλοντος (τεχνοπόλεις κ.α.).

Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί επίσης σε θέματα ελέγχου του περιβάλλοντος. Επιπλέον, η προστασία του περιβάλλοντος είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την έννοια της ειρήνης και της αποκλιμάκωσης των εντάσεων. Στο θέμα αυτό θα υπάρξει ειδική εισήγηση.

Στο Συνέδριο, έντονη είναι και η παρουσία εκπροσώπων των Κοινοτικών Οργάνων. Με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφάσισε ότι στο σχεδιασμό των Κοινοτικών πολιτικών θα περιλαμβάνονται πάντα μέτρα που αφορούν την προστασία του Περιβάλλοντος. Υπάρχει ειδική Γενική Διεύθυνση και δημιουργήθηκε ένας ειδικός φορέας επιφορτισμένος με την τεχνική υποστήριξη της Επιτροπής και των κρατών μελών αποκλειστικά σε θέματα περιβάλλοντος. Εκπρόσωποι της Επιτροπής θα μας μιλήσουν ειδικότερα για τις σχετικές πρωτοβουλίες της Επιτροπής στα Βαλκάνια.

Η αρμόδια Επίτροπος της Κομοιόν αποδίδει μεγάλη σημα-

σία στη διεθνή συνεργασία, με παρακάλυψε και προσωπικά να σας μεταφέρω το ενδιαφέρον της για τα συμπεράσματα του Συνεδρίου. Είμαι σίγουρη ότι κατά τη διάρκεια του Συνεδρίου θα αναπτυχθεί ένας ουσιαστικός διάλογος που θα οδηγήσει σε σημαντικά συμπεράσματα που θα αποτελέσουν τη βάση για προτάσεις μέτρων τόσο στις κυβερνήσεις όσο και στην Επιτροπή της ΕΕ...

Σ' αυτό όμως που ο Σύνδεσμος αποδίδει μεγαλύτερη σημασία είναι, το Συνέδριο αυτό ν' αποτελέσει την απαρχή δημιουργίας δικτύων συνεργασίας και θεσμοθετημένου διαλόγου μεταξύ των φορέων βάσης των Βαλκανικών χωρών. Μόνο έτσι θα μπορέσουμε να έχουμε μια συντονισμένη και αποτελεσματική παρέμβαση στα σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα που

αντιμετωπίζει η περιοχή μας.

Ο στόχος μας είναι η ευαισθητοποίηση των πολιτών, η ενεργοποίηση και η δέσμευση των κοινωνικών και πολιτικών φορέων των Βαλκανικών χωρών στην προοπτική της σύσφιξης των σχέσεων και της διεύρυνσης της συνεργασίας για τη διατήρηση και αναβάθμιση του περιβάλλοντος.

Σας ευχαριστώ όλους για την παρουσία σας στην εκδήλωση έναρξης του Συνεδρίου.

Ελπίζουμε στην ενεργή συμμετοχή σας και στις δύο επόμενες μέρες.

Ιδιαίτερα ευχαριστώ τους διακεκριμένους ξένους προσκεκλημένους μας που με τη συμμετοχή τους έκαναν δυνατή αυτή τη διεθνή συνάντηση. Τους εύχομαι καλή παραμονή στη χώρα μας.

Σέρβος, Βούλγαρος, Μαυροβούνιος και Έλληνας μόλις έσπασαν τις αλυσίδες του Τουρκικού Ζυγού (Λιθογραφία)

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΦΩΤΗ ΝΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ EUROSTAT,
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΝΩΣΗΣ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ

“ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ”

Με έντονα συναισθήματα χαράς αλλά και ικανοποίησης, έχω την τιμή να συμμετέχω, εκπροσωπώντας ταυτόχρονα την EUROSTAT, δηλαδή την Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καθώς επίσης και την Ένωση Βαλκανίων Στατιστικών, σ' αυτό το σημαντικό συνέδριο που αφορά στην συνεργασία μεταξύ των Βαλκανικών χωρών και θέτει στο επίκεντρό του, το τόσο σοβαρό θέμα του Περιβάλλοντος.

Επιθυμώ πρώτα απ' όλα να ευχαριστήσω το Ελληνικό Υπουργείο Χωροταξίας και Περιβάλλοντος, το οποίο έθεσε υπό την αιγίδα του το συνέδριο αυτό, καθώς επίσης και τον Σύνδεσμο Ελληνίδων Επιστημόνων, ο οποίος με πρόταση της Κα Πόπης Νικολάου, μας έκανε την τιμή να μας καλέσει να συνδιοργανώσουμε το συνέδριο αυτό.

Είναι πράγματι μια έκφραση εκτίμησης προς την Στατιστική, τόσο ως επιστήμη, που κι' αυτή έχει να προσφέρει τις γνώσεις της στους μελετητές του περιβάλλοντος, όσο και σαν θεσμικός φορέας που σε κάθε οργανωμένη κοινωνία έχει την ευθύνη για την παραγωγή όλων των στοιχείων τα οποία είναι απαραίτητα σ' όλους εκείνους οι οποίοι παρακολουθούν, αναλύουν και παρεμβαίνουν με τις αποφάσεις τους στην εξέλιξη του περιβάλλοντος.

Ο τίτλος του συνεδρίου μας “Περιβάλλον και Συνεργασία στα Βαλκάνια» εμπεριέχει, για μας τους Στατιστικούς της Ενωμένης Ευρώπης και της Βαλκανικής χερσονήσου, μια σειρά προκλήσεων, που χωρίς να θέλω να σας κουράσω, θα προσπαθήσω να σας παρουσιάσω εν συντομία.

Η πρώτη πρόκληση αφορά στην Επίσημη Στατιστική, η οποία καλείται να αναπτύξει νέα Συστήματα Στατιστικής Πληροφόρησης για το Περιβάλλον και να προσφέρει στους χρήστες, επιστήμονες - πολιτικούς - και κοινωνικο-οικονομικούς φορείς, ακριβή και αμερόληπτα στοιχεία για την κατάσταση του περιβάλλοντος, για τις επιπτώσεις των αποφάσεων και των μέτρων, τα οποία άμεσα ή έμμεσα επηρεάζουν την κατάστασή του, για τις σχέσεις της πολιτικής περιβάλλοντος με τις άλλες πολιτικές,

όπως π.χ. της οικονομικής ανάπτυξης, της εργασίας και της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Η δεύτερη μεγάλη πρόκληση αφορά στην Μαθηματική Στατιστική η οποία καλείται, μέσα από τα προβλήματα που τίθενται από τα φαινόμενα διάχυσης των στοιχείων φόρτισης, μέσα στον τρισδιάστατο χώρο, να εκπονήσει νέα πρότυπα για την διερεύνηση των φαινομένων και να προσφέρει στους συναδέλφους περιβαλλοντολόγους, νέα ισχυρότερα μαθηματικά εργαλεία που θα τους βοηθήσουν στην καταλληλότερη μέτρηση, την ορθότερη διάγνωση και ακριβέστερη πρόγνωση της εξέλιξης των φαινομένων.

Η τρίτη πρόκληση αφορά στην δημιουργία στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης νέων Εθνικών Στατιστικών Συστημάτων τα οποία θα βασίζονται στις αρχές της Δημοκρατίας και της Ελευθέρης αγοράς, και τα οποία θα είναι προσαρμοσμένα στα Ευρωπαϊκά πρότυπα.

Εθνικά Στατιστικά Συστήματα, Επίσημη Στατιστική

Η αποστολή της Επίσημης Στατιστικής είναι να προσφέρει στην Κοινωνία όλα τα ποσοτικά στοιχεία τα οποία είναι απαραίτητα για την εύρυθμη λειτουργία της.

Είναι επομένως ευνόητο ότι στις δημοκρατικές κοινωνίες δυτικού τύπου, η Στατιστική πληροφόρηση είναι απαραίτητο συστατικό της διαφάνειας και της ισότητας τόσο στην άσκηση της εξουσίας όσο και στην λειτουργία της ελεύθερης αγοράς.

Η Στατιστική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών έχει καθορίσει τις βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν τον ρόλο και την λειτουργία μιας Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, για να εξασφαλίζεται η επιστημονική ανεξαρτησία της, η ουδετερότητά της, και η αμεροληψία της, θεμελιώνοντας έτσι την γενική εμπιστοσύνη των χρηστών της.

Διεθνής Συνεργασία στον τομέα της Στατιστικής

Οι σχέσεις μεταξύ κρατών δεν θα μπορούσαν να λειτουργήσουν σε πολλούς τομείς (οικονομία,

εμπόριο, μεταφορές, κλπ) αν δεν υπήρχαν τα απαραίτητα στατιστικά στοιχεία που φωτίζουν τον δρόμο αυτών που έχουν την ευθύνη των αποφάσεων. Η διεθνής συνεργασία σ' οποιονδήποτε πολιτικό ή επιστημονικό τομέα και ιδιαίτερα σ' αυτόν του περιβάλλοντος θα χρειαστεί, αργά η γρήγορα, στατιστικά στοιχεία, κοινώς αποδεκτά και αναμφισβήτητα σε περιπτώσεις όπου προκύψουν διαφορές απόψεων.

Δεν υπάρχει πιο αντιπαραγωγική και πιο αντιπροοδευτική διαμάχη απ' αυτήν για την απόδειξη τίνος στοιχεία είναι ορθά και τίνος είναι ψευδή. Ο πολιτικός διάλογος δεν πρέπει να αφορά τα στοιχεία, αλλά να βασίζεται σε στοιχεία. Αυτός είναι ο κεντρικός στόχος της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της Στατιστικής.

Η ταυτόχρονη παραγωγή και δημοσίευση συγκρίσιμων στοιχείων από την κάθε χώρα, τα οποία να έχουν κοινό ποιοτικό υπόβαθρο.

Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος χρειάζεται συνεργασία σε τρία βασικά επίπεδα:

- **Στο θεσμικό και διοικητικό επίπεδο**, η συνεργασία θα επιτρέψει στις χώρες αυτές, να παρατηρήσουν πως είναι οργανωμένα τα Εθνικά Στατιστικά Συστήματα στις διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, μέσα σε τι νομικό πλαίσιο λειτουργούν και ποια είναι η διοικητική τους διάρθρωση, για να αποφασίσουν ποιά θα είναι το δικό τους σύστημα που θα αναπτύξουν.

- **Στο μεθοδολογικό και επιστημονικό επίπεδο** η συνεργασία θα επιτρέψει στους στατιστικούς των κρατών αυτών, μέσα από δράσεις εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης, να μνηθούν στους τρόπους και μεθόδους στατιστικής προσέγγισης των φαινομένων, να οικειοποιηθούν την χρήση των βέλτιστων μεθόδων, να ανταλλάξουν τις εμπειρίες τους και να συμβάλλουν όλοι στην εξεύρεση των καλύτερων λύσεων.

- **Στο τεχνολογικό επίπεδο** η συνεργασία και η τεχνική βοήθεια θα επιτρέψουν την μεταφορά τεχνογνωσίας και τεχνολογίας, την συγκέντρωση των προσπαθειών σε Έρευνα και Ανάπτυξη καινούργιων τεχνικών και εργαλείων, και τέλος την εκπόνηση κοινών προτύπων ανάλυσης και παρουσίασης των αποτελεσμάτων προς όφελος των χρηστών.

Αυτή η διαδικασία **Εναρμόνισης ex ante** αποτελεί το υπόβαθρο της συγκρισιμότητας και καταναλώνει τους μεγάλους πόρους που απορροφά η διεθνής συνεργασία. Χιλιάδες στατιστικολόγοι και άλλοι εμπειρογνώμονες απ' όλες τις χώρες, συναντώνται περιοδικά για να σχεδιάσουν έρευνες, να

ανταλλάξουν εμπειρίες, να οριοθετήσουν και να καθορίσουν έννοιες και μεθόδους καταμέτρησης, να συγκρίνουν, να επικυρώσουν και να ανταλλάξουν τα παραχθέντα στοιχεία. Αυτό που συνήθως βλέπουν οι χρήστες είναι η κορυφή του παγόβουνου που εξέχει πάνω από το νερό.

Στατιστική Συνεργασία στα Βαλκάνια

Κοιτάζοντας στα Βαλκάνια ως γεωπολιτική οντότητα και λαμβάνοντας υπ' όψιν την γενική κατάσταση και δυναμική στον κόσμο αλλά ιδιαίτερα στην Ευρώπη, δηλαδή:

- την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας
- την πορεία προς ένταξη ολόκληρης της Βαλκανικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση και
- την ιστορική πολιτική και πολιτισμική κληρονομιά των χωρών της περιοχής, με τα όσα προβλήματα υπήρξαν και υπάρχουν ακόμη,

αντιλαμβανόμεθα, ότι πρέπει το ταχύτερο δυνατόν να θεμελιωθεί μια βαθιά και διαρκής συνεργασία στον τομέα της Στατιστικής, η οποία να αναπτύσσεται αδιάκοπα, με βάση τις πολιτικές προτεραιότητες, τόσο της περιφέρειάς μας, όσον και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και η οποία πέραν των γενικών στόχων της διεθνούς συνεργασίας και βοήθειας, θα περιλαμβάνει και τους εξής στόχους:

1. Την επιτάχυνση της σύγκλισης των εθνικών στατιστικών συστημάτων, περιλαμβάνοντας τομείς περιφερειακού ενδιαφέροντος, όπως π.χ. το Περιβάλλον, εντείνοντας την συνεργασία σε θέματα μεθοδολογίας και τεχνολογίας.

2. Την εντατικότερη μελέτη και προώθηση των τομέων Βαλκανικής προτεραιότητας, με την οργάνωση ειδικών σεμιναρίων και ομάδων εργασίας.

3. Την δημιουργία ειδικών συστημάτων πληροφόρησης, τα οποία θα βασίζονται σε εναρμονισμένα και ολοκληρωμένα στατιστικά στοιχεία.

4. Την διάδοση της Στατιστικής Παιδείας και την ορθή και αμερόληπτη χρήση της στατιστικής πληροφόρησης, με την ενίσχυση της οργάνωσης δράσεων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης.

1. Τμήματα Διεθνούς Συνεργασίας στις ΕΣΥ

Ακολουθώντας το παράδειγμα πολλών άλλων ευρωπαϊκών κρατών θα πρέπει και οι βαλκανικές χώρες να δημιουργήσουν μέσα στις Εθνικές Στατιστικές Υπηρεσίες τους ειδικά τμήματα τα οποία θα ασχολούνται με τον συντονισμό της διεθνούς συνεργασίας.

2. Διακρατική Συνεργασία μέσα στο πρόγραμμα

PHARE

Οι τομείς δράσεων που προβλέπονται μέσα στο πρόγραμμα PHARE, περιλαμβάνουν και τον τομέα της στατιστικής και έτσι το πρόγραμμα αυτό μπορεί να συμβάλει στην εκπόνηση ειδικών προγραμμάτων περιφερειακής συνεργασίας που θα καλύπτουν και τον τομέα του περιβάλλοντος.

3. Οργάνωση της πρώτης Διαβαλκανικής Συνδιάσκεψης ΕΣΥ

Με πρωτοβουλία και συναπόφαση των Υπουργείων που είναι υπεύθυνα για την Στατιστική Υπηρεσία της κάθε χώρας να ορισθεί ημερομηνία και τόπος όπου θα γίνει η πρώτη Διαβαλκανική Συνδιάσκεψη.

Επίλογος

Τελειώνοντας, κυρίες και κύριοι σύνεδροι, οφείλω να σας ομολογήσω ότι οι προκλήσεις που ανέφερα στην αρχή της ομιλίας μου δεν είναι κάτι το καινούργιο αλλά αποτελούν καθημερινή εμπειρία για την EUROSTAT και το Ευρωπαϊκό Στατιστικό Σύστημα και μπορώ να σας διαβεβαιώσω ότι είναι ήδη έτοιμο να απαντήσει σ' αυτές, εφ' όσον του ζητηθεί. Ο συνάδελφός μου ο κ. Heath, διευθυ-

ντής στην EUROSTAT, μεταξύ άλλων και για θέματα περιβάλλοντος, θα σας ενημερώσει αναλυτικά για τις εργασίες που γίνονται, εδώ και αρκετά χρόνια, στον τομέα αυτό. Μαζί του, άλλοι ομιλητές στατιστικοί από διάφορες Βαλκανικές χώρες, θα σας πληροφορήσουν για την μέχρι τώρα πρόοδο στα Εθνικά τους συστήματα.

Η Ένωση Βαλκανίων Στατιστικών είναι έτοιμη να συμβάλει και αυτή στην συνεργασία για το περιβάλλον υποστηρίζοντας μέσα από την συνεργασία ακαδημαϊκών και εθνικών στατιστικών το έργο των επισήμων φορέων.

Η Ελλάδα ως μόνη Βαλκανική χώρα, μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να στηρίξει ιδιαίτερα την διαβαλκανική συνεργασία και την συνεργασία των βαλκανικών χωρών με τις άλλες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναλαμβάνοντας η ίδια πρωτοβουλίες και προωθώντας προτάσεις μέσα στα Κοινοτικά πλαίσια για την διάθεση πόρων προς αυτήν την κατεύθυνση.

Ευελπιστώ ότι το συνέδριο αυτό θα δώσει μια νέα διάσταση στην συνεργασία για την προστασία του περιβάλλοντος εφ' όσον θεμελιωθεί την συνεργασία μεταξύ διακεκριμένων επιστημόνων, οι οποίοι είναι ταυτόχρονα και υπεύθυνοι πολίτες.

Βελούδινη πάντα του 1920.

Α! ΒΡΑΒΕΙΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Ο ΣΕΕ, με την γνωστή ευαισθησία του στα θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, πραγματοποίησε στα γραφεία του, τον Δεκέμβριο του 1996, την παρουσίαση της Ελληνικής Αρχιτεκτονικής μελέτης που βραβεύτηκε με Α! βραβείο μεταξύ 150 συμμετοχών από όλον τον κόσμο, στον διεθνή αρχιτεκτονικό διαγωνισμό με τίτλο «Convivial Spaces», που οργάνωσε η Διεθνής Ένωση Αρχιτεκτόνων στα πλαίσια της Συνδιάσκεψης Κορυφής του ΟΗΕ «Habitat II», στην Κωνσταντινούπολη.

Την μελέτη παρουσίασαν προσωπικά οι τρεις βραβευμένοι αρχιτέκτονες **Ελένη Δελφίνο, Μαρία Πυλαρινού** και ο Καθηγητής **Τάσος Μπίρης**.

Προηγήθηκε κατατοπιστική ομιλία εκπροσώπου της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας, δεδομένου ότι στόχοι της μελέτης, όπως φαίνεται και στον τίτλο της, είναι:

- Διάσωση του υγροβιότοπου στις εκβολές του Ιλισού, και
- Ένταξη του στον αστικό ιστό, με
- Δημιουργία φυσικού πάρκου

Παράλληλα, λειτούργησε έκθεση των σχεδίων της μελέτης.

Τόσο από το κείμενο, που συνοδεύει τα σχέδια

του διαγωνισμού, όσο και από την ομιλία των τριών αρχιτεκτόνων, αναδεικνύονται έντονα η ιδιαίτερη ευαισθησία με την οποία οι μελετητές αντιμετώπιζουν τον άνθρωπο και το τοπίο, η αξιόλογη οικολογική προσφορά για την διάσωση του υγροβιότοπου που απέμεινε, και η πρόταση για μια άλλη μορφή αναψυχής διαφορετική από αυτήν που έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε στην παραλιακή ζώνη.

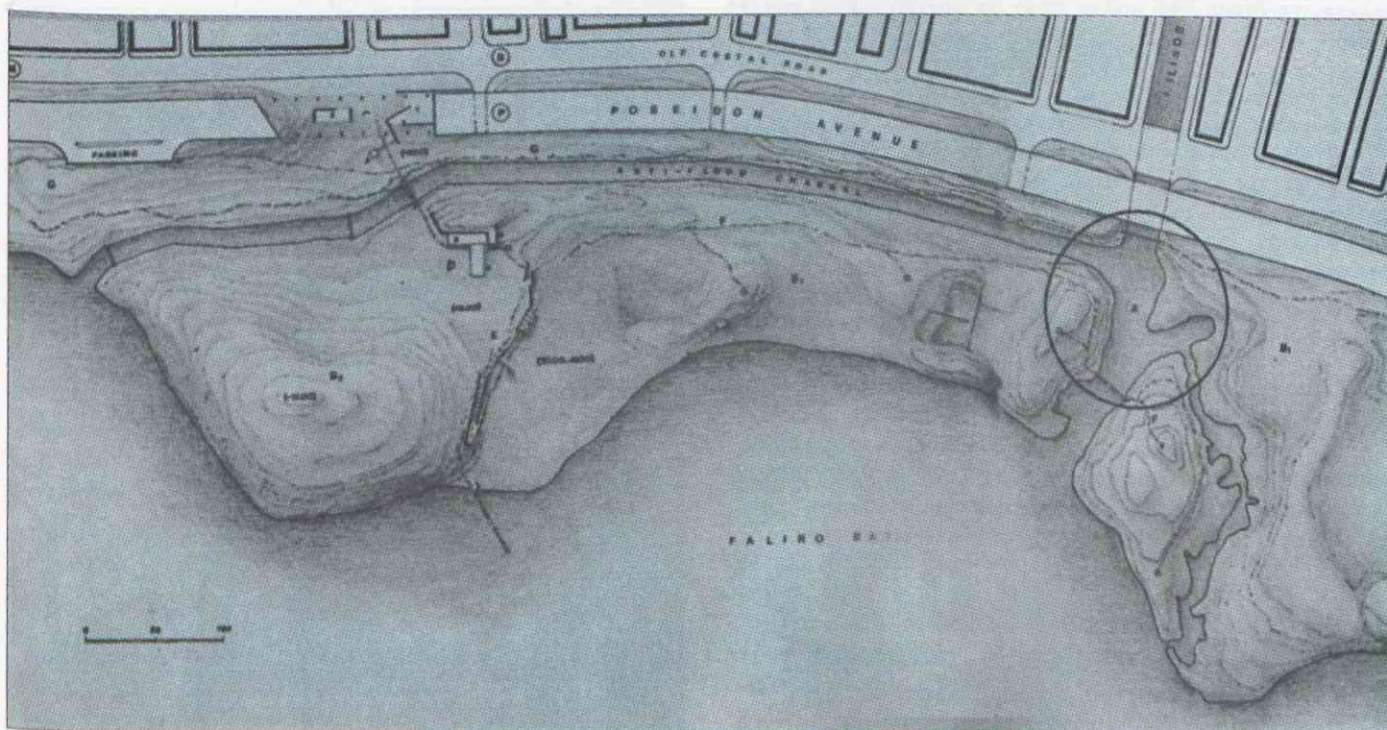
Επίσης, η λιτότητα των κατασκευών που προβλέπονται από την μελέτη, καθιστά οικονομικά δυνατή την υλοποίηση του έργου στο άμεσο μέλλον.

Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με ανοιχτή συζήτηση των ομιλητών με το ακροατήριο, στο οποίο ήταν έντονη η παρουσία δημοτικών αρχόντων από τους ενδιαφερόμενους Δήμους.

Με πρωτοβουλία του Συνδέσμου, έγινε και άλλη μία παρουσίαση της μελέτης, στο επί της Λεωφόρου Ποσειδώνος Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Παλαιού Φαλήρου.

Και σ' αυτή την εκδήλωση, που πραγματοποιήθηκε στις 18.3.97, προηγήθηκε ενημερωτική εισήγηση από πλευράς της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας και ακολούθησε η παρουσίαση της αρχιτεκτονικής πρότασης.

Σημαντική ήταν η συμμετοχή κατοίκων από

τους άμεσα ενδιαφερόμενους Δήμους, καθώς και εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Κείμενο Παρουσίασης της μελέτης

Η ΠΕΡΙΟΧΗ

Η πρότασή μας αφορά την περιοχή ανάμεσα στις εκβολές του Ιλισού και του Κηφισού, μία τεχνητά δημιουργημένη ζώνη από επιχωματώσεις. Σε συνδυασμό με την υπερυψωμένη Λεωφόρο Ποσειδώνος, αποτελεί αυτή τη στιγμή ένα ανθρώπινα δημιουργημένο φράγμα ανάμεσα στην πόλη (Δήμοι Μοσχάτου και Καλλιθέας) και στη θάλασσα, έχοντας απομακρύνει την ακτή από τις κατοικίες.

Παρόλα αυτά, μέσα στα αραιά θάμνα και στο λίγο πια γλυκό νερό στις εκβολές του Ιλισού έχει επιβιώσει ένας παραδοσιακός υγρότοπος με πολλά και σπάνια είδη κυρίως αποδημητικών πουλιών.

Η ΠΡΟΤΑΣΗ

Η πρότασή μας περιλαμβάνει:

- Διαμόρφωση όλου του χώρου σε φυσικό πάρκο που μπορεί να αποτελέσει έναν πρότυπο υγρότοπο, σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και ειδικούς επιστήμονες βιολόγους και γεωπόνους (έχουν ήδη ληφθεί υπόψη τα στοιχεία και οι μελέτες της Ορνιθολογικής Εταιρείας και ειδικών υδραυλικών μηχανικών).

- Δημιουργία αντιπλημμυρικού καναλιού σύμφωνα με την ήδη υπάρχουσα μελέτη, που μπορεί να επιτελέσει το διπλό ρόλο της αντιπλημμυρικής προστασίας των Δήμων Μοσχάτου και Καλλιθέας, καθώς θα φέρει το μέτωπο της θάλασσας πιο κοντά, αυξάνοντας την κλίση των ποταμών και των αγωγών ομβρίων, και του εμπλουτισμού και προστασίας του φυσικού πάρκου, καθιστώντας όλο το χώρο ένα νησί.

- Άνοιγμα (ξεμπάζωμα) τμήματος 100 περίπου μέτρων της Λεωφόρου Ποσειδώνος. Το άνοιγμα θα αποτελέσει τη δίοδο της πόλης προς το φυσικό πάρκο και θα ανοίξει οπτικά και λειτουργικά την κατοικημένη περιοχή προς την παράκτια ζώνη. Κάτω από τη γέφυρα που δημιουργείται σχεδιάζονται χώροι υποδοχής, αναψυχής, εκθέσεων και εκδηλώσεων για τους πολίτες.

- Διαχωρισμοί του φυσικού πάρκου σε δύο ζώνες:

α. Η πρώτη ζώνη εισόδου, που αποτελείται από το δυτικό και πιο υπερυψωμένο τμήμα της περιοχής μέχρι τη θάλασσα, οργανώνεται ως πάρκο ελεύθερης κίνησης επισκεπτών, και περιλαμβάνει στο ανατολικό του όριο κλειστές και ημι-υπαίθριες ελαφριές κατασκευές κατά μήκος μιας διαδρομής που οδηγεί προς τη δεύτερη ζώνη. Εδώ χωροθετούνται λειτουργίες κοινωνικής συνύπαρξης, εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών σε θέματα προστασίας και γνωριμίας με το φυσικό περιβάλλον.

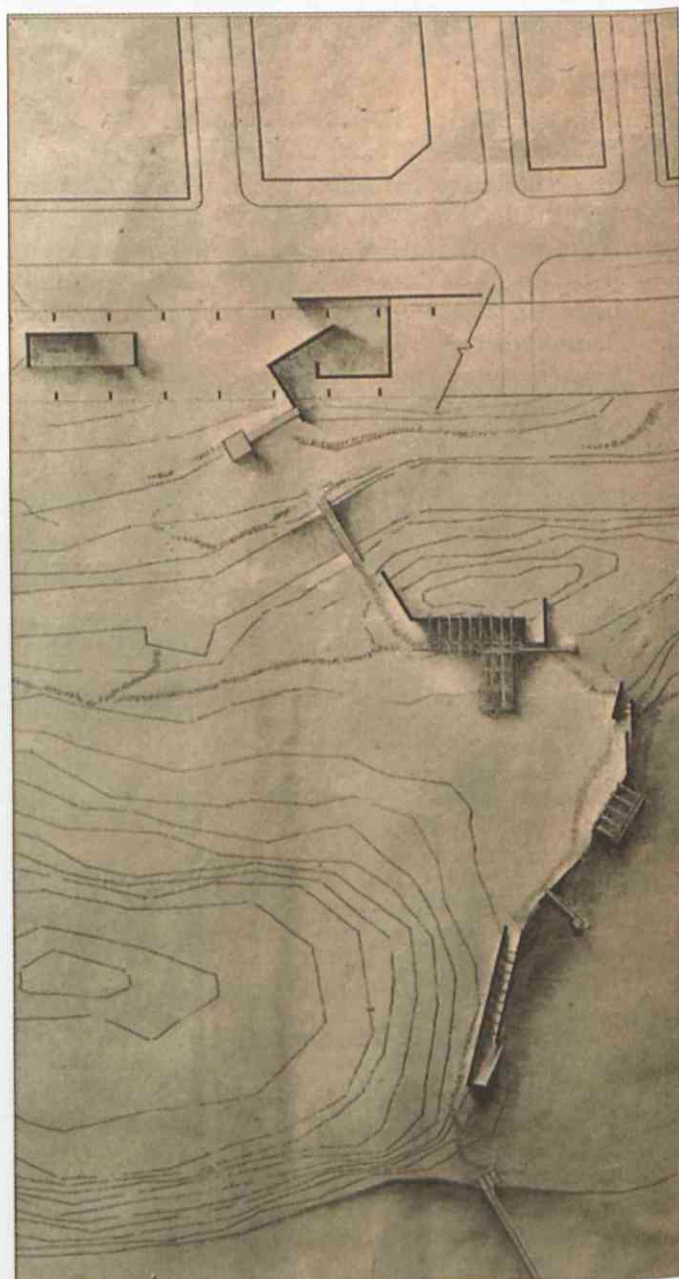
β. Η καθεαυτή ζώνη του υγρότοπου, ο πυρήνας του φυσικού πάρκου. Αποτελείται από το μεγαλύτερο σε έκταση ανατολικό τμήματα του πάρκου, όπου ενισχύεται το φυσικό περιβάλλον με κριτήριο την καλύτερη δυνατή διαμόρφωση ενός ζωτικού χώρου για τη χλωρίδα και πανίδα. Η πρόσβαση των επισκεπτών είναι περιορισμένη και ακολουθεί ένα αυστηρά καθορισμένο μονοπάτι. Οι κινήσεις γίνονται με τρόπο που να μη διαταράσσουν τη φυσική ισορροπία, κατά τα πρότυπα όλων των οργανωμένων προστατευμένων βιότοπων. Η επαφή των ανθρώ-

πων με τα πουλιά γίνεται από συγκεκριμένα παρατήρια τοποθετημένα κατά μήκος του μονοπατιού και σε υπερυψωμένα σημεία στα όρια της ελεύθερης ζώνης εισόδου.

ΤΟ ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Θεωρούμε τη δημιουργία ενός φυσικού χώρου στο συγκεκριμένο τμήμα της παραλιακής ζώνης ως αυτόνομη κοινωνική και ιστορική ανάγκη εξισορρόπησης του πλήρως τεχνητού περιβάλλοντος που έχει δημιουργηθεί στην περιοχή. Θεωρούμε επίσης ότι είναι αναγκαίο το άνοιγμα μιας ήπιας πρόσβασης της πόλης προς τη θάλασσα, ειδικά σε αυτήν την περιοχή, όπου η θάλασσα αποτέλεσε πάντοτε το ζωτικό πόλο ανάπτυξης της πόλης.

Ειδικά για τη συγκεκριμένη μορφή διαμόρφωσης του χώρου, θεωρήσαμε ότι η δημιουργία ενός προστατευμένου φυσικού πάρκου με περιορισμούς στην κίνηση των επισκεπτών έχει να προσφέρει πολύ περισσότερα στους ανθρώπους της πόλης, παρά απλά το άνοιγμα ενός αστικού πάρκου αναψυχής.

Ευελπιστούμε ότι θα λειτουργήσει ως ένα σημείο αναφοράς και ευαισθητοποίησης του αστικού πληθυσμού και, παράλληλα με το ρόλο του στην εξισορρόπηση αυτού καθεαυτού του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής, θα επιτελέσει έναν απόλυτα αναγκαίο ρόλο υπενθύμισης της αναγκαιότητας αρμονικής συμβίωσης με τη φύση και αυτοπεριορισμού της ανθρώπινης παρέμβασης για τους ανθρώπους της πόλης. Εκμεταλλευόμαστε έτσι την ευτυχή σύμπτωση αυτής της κοινωνικής ανάγκης με την επιμονή της φύσης να αναπτύσσει έναν ιδιότυπο και πλούσιο βιότοπο σε αυτό το σημείο της πόλης.

ΕΝΤΑΣΗ ΣΤΟΝ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Η πρότασή μας εντάσσεται άμεσα στο πλαίσιο του ευρύτερου πολεοδομικού σχεδιασμού της παραλιακής ζώνης. Στο επίπεδο του σχεδιασμού του Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε., η πρόταση του Υπουργείου για το συγκεκριμένο σημείο προβλέπει λειτουργίες αναψυχής και πολιτισμού.

Όσον αφορά τη λειτουργικότητα του σχεδίου σε σχέση με την ευρύτερη παραλιακή ζώνη, θεωρούμε ότι καλύπτει μία καίρια ανάγκη εξισορρόπησης του αστικού περιβάλλοντος και συνεισφέρει ταυτόχρονα στον εμπλουτισμό του φυσικού περιβάλλοντος και στην πληρότητα του όλου πολεοδομικού σχεδίου, που πρέπει να αντιμετωπίζει και να καλύπτει όλες τις πτυχές των αναγκών της ζωής στην πόλη.

Ως προς την κοινωνικο-οικονομική διάσταση του προτεινόμενου έργου: Η δυσκολία και το κόστος διαμόρφωσης του χώρου και των κατασκευών που προτείνονται το εντάσσουν στην κατηγορία των ελάχιστα απαιτητικών έργων, καθώς απαιτεί παρεμβάσεις πολύ περιορισμένης έκτασης, οι οποίες με την πάροδο του χρόνου και με τη βοήθεια καθαρά φυσικών διεργασιών αποδίδουν πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα. Τόσο οι απαιτούμενες εργασίες κατασκευής όσο και οι εργασίες συντήρησης είναι περιορισμένες, ενώ η λύση προσφέρεται για την ανάπτυξη πρωτοβουλιών εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης για τους ενήλικες αλλά και τα παιδιά, που μπορούν να συνεισφέρουν έμπρακτα στη συντήρηση του φυσικού πάρκου.

Θεωρούμε επίσης ότι η πρόταση προσφέρεται άμεσα για την απορρόφηση πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη χρηματοδότησή της.

Σε ένα ευρύτερο πλαίσιο αξιολόγησης των επιλογών του πολεοδομικού σχεδιασμού, θεωρούμε ότι η πρόταση που θέτουμε υπόψη σας, περιέχοντας το στοιχείο της μοναδικότητας ως χώρου (όσον αφορά τουλάχιστον τα μέχρι τώρα πρότυπα ανάπτυξης των Ελληνικών πόλεων) μπορεί να συμβολίσει μία στροφή στα πολεοδομικά μοντέλα προς πιο φιλικές με το περιβάλλον κατευθύνσεις, οι οποίες είναι πλέον ακόμα και οικονομικά επιβεβλημένες.

Σε ένα πρώτο επίπεδο, αυτού του είδους οι λύσεις αναβαθμίζουν άμεσα τη γύρω περιοχή όσον αφορά τις συνθήκες διαβίωσης και επομένως τόσο οικονομικά όσο και από πλευράς της ευρύτερης κοινωνικής ωφέλειας. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, το φυσικό πάρκο μπορεί να λειτουργήσει ως σημείο αναφοράς, εμπλουτίζοντας έτσι και ενισχύοντας τον πολεοδομικό ιστό, με πολύ μεγάλα ευεργετικά αποτελέσματά στην πραγματική αξία του αστικού συμπλέγματος.

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Η πρόταση προστασίας και ενίσχυσης του υγρότοπου

από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία έχει συναντήσει στο πρόσφοτο παρελθόν πολύ θετική αντιμετώπιση από τους Δήμους Καλλιθέας και Μοσχάτου. Πιστεύουμε ότι, όπως παρουσιάζεται τώρα ως ολοκληρωμένη περιβαλλοντική και πολεοδομική παρέμβαση, έχει ακόμα περισσότερους λόγους στήριξης από τους Δήμους και τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής, ιδίως εάν υποστηριχθεί από το Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. ως πρότυπη λύση φιλικής προς το περιβάλλον ανάπτυξης, στο πλαίσιο της διάπλασης και αναβάθμισης της ευρύτερης παραλιακής ζώνης.

Όλα τα στοιχεία και ο φάκελλος της πρότασής μας βρίσκονται στη διάθεσή σας.

Σας ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον, με τιμή,
Ελένη Δελφίνο, Τάσος Μπίρης, Μαρία Πυλαρινού
Αρχιτέκτονες

ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Η μετάβαση από την κλίμακα της πόλης και το ξερό αστικό τοπίο στο στενό και υγρό χωμάτινο μονοπάτι είναι σταδιακή. Οι λειτουργίες, οι ήχοι, οι μυρουδιές, όλα μεταμορφώνονται πάνω σε μία πορεία που γίνεται ολοένα πιο αυστηρή και ανελαστική, υπακούοντας σε ένα σύστημα κανόνων που, τόσο στο επίπεδο του συγκεκριμένου αυτού χώρου όσο και συμβολικά, διευκολύνει τους ανθρώπους να θυμηθούν το σεβασμό τους σε ό,τι δεν κατασκευάζουν οι ίδιοι, να κατανοήσουν τα όρια των ανθρώπινων δυνατοτήτων και με αυτό τον τρόπο να επανακτήσουν την ηρεμία των δικών τους κοινωνικών σχέσεων.

Έχουμε ακόμα την αίσθηση ότι η αρχιτεκτονική σκέψη έχει κι αυτή πολλά να κερδίσει από το σεβασμό τέτοιου είδους «ήπιων» και συγκρατημένων αρχών, ανακαλώντας στη μνήμη της πιο ελαφριές, λιγότερο μόνιμες κατασκευές, που μοιάζουν με χνάρια και χαραγματιές στο χώμα και γερνώντας ξαναγίνονται ένα με τη φύση.

Η ΠΟΙΗΣΗ

Στη δεκαετία του 60, όταν η οικοδομική βιομηχανία αποτελούσε τον κύριο μοχλό της Ελληνικής οικονομίας, ένας από τους δύο επιφανέστερους Έλληνες συνθέτες, ο Μάνος Χατζηδάκις, έγραφε ένα τραγούδι για την (ανθρώπινη) αγάπη, την «Οδό Ονειρών». Το τραγούδι ξεκινούσε:

«κάθε κήπος έχει μια φωλιά για τα πουλιά
κάθε σπίτι κρύβει μια καρδιά για τα παιδιά...»

ΦΑΛΗΡΙΚΟ ΔΕΛΤΑ

Το θαλάσσιο μέτωπο της Αθήνας

Η παρουσίαση της βραβευμένης μελέτης για την διαμόρφωση τμήματος του Φαληρικού Δέλτα, ζωντάνεψε στη μνήμη μου τις περιπέτειες αυτού του χώρου, τα τελευταία 30 χρόνια.

Η ζωτική σημασία αυτής της θαλασσινής αγκαλιάς για την πόλη της Αθήνας έχει αναγνωρισθεί από τα πολύ παλιά χρόνια! Τα «μακρά τείχη» είναι μια χαρακτηριστική έκφραση αυτής της σχέσης!

Η εκρηκτική ανάπτυξη της πόλης στα τελευταία 30 χρόνια οδήγησε στο να κυκλωθεί ο χώρος του Ιπποδρόμου από κατοικίες και να είναι άμεση η ανάγκη μεταφοράς του σε άλλη θέση.

Συγχρόνως τα άλλοτε θαλασσινά θέρετρα της Αθήνας μετατράπηκαν σε πυκνοδομημένες περιοχές μόνιμης κατοικίας. Η κατασκευή της υπερυψωμένης παραλιακής λεωφόρου, την εποχή της «επταετίας», απόκοψε ουσιαστικά και απομόνωσε τους κατοίκους των παραλιακών Δήμων από την άμεση επαφή με την θάλασσα.

Οι διάφορες επιχωματώσεις αλλοίωσαν την μορφή της παραλίας, ενώ οι πραγματοποιημένες χρήσεις γης, νόμιμες και μί, ποικίλλουν από τις αθλητικές εγκαταστάσεις, τις μαρίνες, τα λούνα παρκ μέχρι τα γνωστά παραλιακά κέντρα διασκέδασης.

Η έντονη ανάγκη διαμόρφωσης αυτού του τόσο ζωτικού για την πόλη μας χώρου, έχει οδηγήσει στην διεξαγωγή 2 πανελληνίων αρχιτεκτονικών διαγωνισμών, ενός πρώτου, στη δεκαετία του '60, για την διαμόρφωση του Φαληρικού Δέλτα και ενός δεύτερου, το 1978, για την πολεοδομική και αρχιτεκτονική αξιοποίηση του χώρου του Ιπποδρόμου, με εγκαταστάσεις αναψυχής και πολιτισμού και στόχο την βιωσιμότητα του έργου με την πρόβλεψη παράλληλων λειτουργιών που να αποφέρουν εισόδημα.

Τα βραβεία δόθηκαν σε καταξιωμένους Έλληνες αρχιτέκτονες, αλλά τα έργα δεν υλοποιήθηκαν και ο

Ιππόδρομος είναι ακόμη εκεί!

Χαρακτηριστικό του ενδιαφέροντος και της ιδιαιτερότητας του Φαληρικού Δέλτα είναι και το γεγονός ότι επιλέχτηκε ως μία από τις πέντε ελληνικές περιοχές που μελετήθηκαν από 10 Έλληνες και Ιταλούς αρχιτέκτονες, στα πλαίσια του «προγράμματος ΗΡΑΚΛΗΣ», με στόχο ολοκληρωμένες αστικές αναπλάσεις, λαμβάνοντας υπ' όψη την ιστορική μνήμη του τόπου και τον χαρακτήρα του κοινωνικού περιγύρου. Οι μελέτες παρουσιάστηκαν στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, και μάλιστα η Ελληνική πρόταση για το Φ. Δ. προβλέπει την διατήρηση του υγροβιότοπου και την δημιουργία χώρων αθλητισμού, αναψυχής και πολιτισμού.

Η βράβευση της μελέτης για την διαμόρφωση του υγροβιότοπου, σε συνδυασμό με τα έργα της Ολυμπιάδας του 2004, δημιουργούν τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την ουσιαστική αντιμετώπιση του θαλάσσιου μετώπου της Αθήνας, με τρόπο όμως που να ταιριάζει στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του.

Ήδη έχουμε το δεδομένο ότι για την αντίστοιχη διαμόρφωση – «Ανάδειξη του θαλάσσιου μετώπου της Θεσσαλονίκης» – προκηρύχθηκε διεθνής αρχιτεκτονικός διαγωνισμός από τον Οργανισμό Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης «Θεσσαλονίκη 97», τα αποτελέσματα του οποίου ανακοινώθηκαν τον Νοέμβριο του 1997 (Ε.Δ. ΤΕΕ, τεύχος 1983 - 13/12/97).

Επιπλέον, στα στοιχεία που συγκροτούν τον φάκελλο υποψηφιότητας της Αθήνας για την Ολυμπιάδα του 2004, υπάρχει σχετική αναφορά στο Φαληρικό Δέλτα, όπου προβλέπεται η εναλλακτική χωροθέτηση κάποιων εγκαταστάσεων.

Από το κείμενο της έκθεσης που δημοσιεύθηκε στο Ε.Δ. ΤΕΕ, τεύχος 1973 /6-10-97, αναδημοσιεύουμε τα σχετικά επίκαιρα σημεία.

Η παράκτια ζώνη του Φαλήρου

Η παράκτια ζώνη του Φαλήρου αποτελεί σημαντικό πόλο αθλητικών γεγονότων για την Ολυμπιάδα του 2004.

Συγκεντρώνει 14 αγωνίσματα και προβλέπεται να προσφέρει εγκαταστάσεις για 145.000 θεατές, οι οποίες, σύμφωνα με το πρόγραμμα των αγώνων, θα λειτουργήσουν συνεχώς κατά τη διάρκεια των 16 ημερών της Ολυμπιάδας.

(...)

Η ζώνη του Φαληρικού Όρμου μεταξύ Σταδίου Ειρήνης και Φιλίας και μαρίνας στο Δέλτα, στα διοικητικά όρια των Δήμων Μοσχάτου και Καλλιθέας, έχει παραμείνει ένας αδιαμόρφωτος χώρος επικωματώσεων που απλώς φιλοξενεί άτυπα αθλητικές εγκαταστάσεις των δήμων αυτών που έχουν καταπατήσει τις δημόσιες εκτάσεις.

(...)

Ο εν λειτουργία Ιππόδρομος είναι ακατάλληλος και ξεπερασμένος, στερούμενος του απαιτούμενου χώρου και εγκαταστάσεων για την εύρυθμη λειτουργία του και αποτελεί σημαντική καθημερινή ενόχληση για τη γύρω πυκνοδομημένη περιοχή.

(...)

Το σημαντικότερο όμως είναι ότι οι τρεις αυτές περιοχές (Φαληρικός Όρμος, Ιππόδρομος και Αγ. Κοσμάς) κινδυνεύουν να απολεσθούν σταδιακά, αλλά οριστικά ως υπερτοπικής σημασίας χώροι πρασίνου, άθλησης, αναψυχής και πολιτισμού με τις κατά κανόνα τοπικής σημασίας αυθαίρετες καταλήψεις και χωροθετήσεις που τις κατακερματίζουν σε αντίθεση με τις κατευθύνσεις του Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας.

(...)

Η υλοποίηση όμως των μόνιμων έργων υποδομής στους χώρους αυτούς αποτελεί σημαντικότερη δαπάνη εκτός προϋπολογισμού διοργάνωσης και πρέπει να εξασφαλιστεί είτε η πολιτική βούληση και ο συναρτόμενος οικονομικός προγραμματισμός από πλευράς κράτους και συναρμόδιων φορέων, είτε η οικονομική - επιχειρηματική αποδοτικότητα τους, αν θεωρηθούν ως επενδύσεις/εκμεταλλεύσεις ιδιωτικών φορέων.

(...)

Στην περίπτωση πάντως που, για οποιουδήποτε λόγου, δε γίνει δυνατό να αξιοποιηθεί η δυναμική της προετοιμασίας για τους Αγώνες με τον παραπάνω τρόπο, η παρούσα διερεύνηση δείχνει ότι θα ήταν ασφαλέστερη και αποτελεσματικότερη μια τακτική εναλλακτικής χωροθέτησης κάποιων εγκαταστάσεων εκτός ευαίσθητων, σημαντικών αλλά και προβληματικών χώρων όπως η Φαληρική Ακτή και ο Ιππόδρομος, σε άλλους πιο ουδέτερους χώρους. Η σχετική διερεύνηση εναλλακτικών χωροθετήσεων στην περίπτωση αυτή είναι κρίσιμη και θα πρέπει να γίνει έγκαιρα.

Υπάρχει, λοιπόν, ακόμη η δυνατότητα, παρά την πίεση του χρόνου, για μια εναλλακτική πρόταση διαμόρφωσης αυτής της θαλασσινης αγκαλιάς της Αθήνας!

Μαρία Κορμά
αρχιτέκτων

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Για προφανείς λόγους δεοντολογίας και συναδελφικής ευαισθησίας, αναφέρω τα ονόματα των βραβευμένων αρχιτεκτόνων.

1) Διαγωνισμός για τον χώρο του Ιπποδρόμου 1978

Δόθηκαν 4 βραβεία:

1ο βραβείο: Αλέξανδρος Τριποδάκης

2ο βραβείο: Θ. Δανέζης, Γ. Ζούπας, Μ. Μπαδέλα

3ο βραβείο: Μ. Καμχής, Α. και Δ. Μπίρης, Α. Πικούνης

4ο βραβείο: Ρ. Κλουτσινιώτη, Γ. Παντόπουλος, Θ. Παπαγιάννης

2) Στο "ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΡΑΚΛΗΣ", οι δύο μελέτες για το Φαληρικό Δέλτα έγιναν η μία από τον Έλληνα αρχιτέκτονα Νίκο Φιντικιάκη και η άλλη από τον Ιταλό αρχιτέκτονα Cesare Macchi Cassia.

3) Για τον παλαιότερο διαγωνισμό, της δεκαετίας του '60, δυστυχώς δεν μπόρεσα να βρω έγκαιρα τα στοιχεία και ζητώ προκαταβολικά συγγνώμη από τους συναδέλφους.

Το γεγονός αυτό ξαναφέρνει έντονα στην επιφάνεια για μένα την ανάγκη ενός εύχρηστου και προσιτού ΑΡΧΕΙΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ.

Le Roy, J. D., Άποψη ενός αρχαίου λιμανιού, ονομαζόμενου Φάληρο, χαλκογραφία (0.58 X 0.43 μ.). Αριθμ. Κατ. 12656, πιν. XVII

το ΚΤΗΡΙΟ του ΠΑΛΑΙΟΥ ΧΗΜΕΙΟΥ

Επιστολή, με την οποία εξητείτο η παρέμβαση του ΣΕΕ προς το ΥΠΠΟ «Υπέρ της οριστικής στέγασης του Μουσείου Φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας στο κτήριο του παλαιού Χημείου επί της οδού Σόλωνος 104», έφθασε στα γραφεία του Συνδέσμου εκ μέρους του Δ.Σ. των φίλων του Μουσείου Φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας.

Το θέμα έχει ήδη εξετασθεί από το Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠΠΟ στις 19.12.97 και

Προς τον Σ.Ε.Ε.

Το Δ.Σ. της Εταιρείας των φίλων του Μουσείου Φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας θα θεωρούσε σημαντική την θετική σας παρέμβαση προς το Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠ.ΠΟ. για την διάσωση του κτηρίου του παλαιού Χημείου επί της οδού Σόλωνος 104, διότι αποτελεί την μοναδική συγκροτημένη μουσειακή μονάδα των φυσικών επιστημών στη χώρα.

Ήδη το κτήριο έχει κριχθεί διατηρητέο τόσο από

Στα πλαίσια του αφιερώματος του Συνδέσμου Ελληνίδων Επιστημόνων, η Επιτροπή Πολιτισμού διοργάνωσε εκδήλωση αφιερωμένη στην Κύπρο, η οποία πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα, 31 Μαρτίου 1997 και ώρα 7 μ.μ. στην αίθουσα του Συνδέσμου, οδός Βουλής 44Α.

Την εκδήλωση άνοιξε η Γενική Γραμματέας του Συνδέσμου κ. **Ελένη Βαρουφάκη**, η οποία αφού απηύθυνε χαιρετισμό και ένα θερμό καλωσόρισμα στους προσκεκλημένους, αναφέρθηκε στη σημασία αυτής της εκδήλωσης και στους δεσμούς που έχει ο Σύνδεσμος με την Κύπρο, δεδομένου ότι και στο παρελθόν συμμετείχε ενεργά στους αγώνες που διεξήγαγε ο Κυπριακός Ελληνισμός για τη δικαίωση των προσπαθειών του για μία ενιαία Κύπρο.

Στη συνέχεια το λόγο πήρε η Αρχαιολόγος και μέλος του Συνδέσμου κ. **Μαρία Αναγνωστοπούλου**, η οποία στην επιστημονικά τεκμηριωμένη ομιλία της με τίτλο «1η Απριλίου. Η επέτειος του ξεσηκωμού του Κυπριακού λαού κατά των Άγγλων...» αναφέρθηκε στην πλούσια πολιτιστική κληρονομιά της Κύπρου, η οποία λεηλατείται στα κατεχόμενα από τους Τούρκους εισβολείς.

Μετά την ομιλία-εισήγηση της κ. Αναγνωστοπούλου, η ηθοποιός κ. **Εύα Κοταμανίδου**, προσκεκλημένη στην εκδήλωση, απήγγειλε επιλεγμένα ποιήματα γνωστών Ελλήνων και Κυπρίων ποιητών αφιερωμένα στην Κύπρο, προκαλώντας μεγάλο ενθουσιασμό και συγκίνηση στο ακροατήριο.

Ακολούθως η πανεπιστημιακός-κοινωνιολόγος του Παντείου Πανεπιστημίου κ. **Σούλα Αντωνίου**, στην εμπεριστατωμένη ομιλία της, ανέπτυξε το θέμα: «*Η ενεργός εθνική συνείδηση του Κυπριακού Ελληνισμού*» αποδεικνύοντας τη διαχρονική ιστορική συνέχεια του Κυπριακού Ελληνισμού και τους συνεχείς αγώνες του στο ιστορικό γίνεσθαι από τους αρχαιότετους χρόνους μέχρι σήμερα.

Μετά η φιλόλογος κ. **Έλλη Νάσιου-Μωραΐτη**, μέλος του Συνδέσμου και της Επιτροπής μας, απήγγειλε ποιήματά της για την Κύπρο, ενώ ακολούθησε απαγγελία και άλλων γνωστών ποιημάτων για την Κύπρο από την κ. Κοταμανίδου.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκε και η εκπρόσωπος του Σπιτιού της Κύπρου στην Αθήνα, Φιλολόγος κ. **Ελένη Αντωνιάδου** η οποία στο σύντομο και γεμάτο συγκίνηση χαιρετισμό της, εξέφρασε τις ευχαριστίες εκ μέρους της πρεσβείας της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς και του Σπιτιού της Κύπρου προς τον Σ.Ε.Ε. και την Επιτροπή Πολιτισμού για την πρωτοβουλία τους να αφιερώσουν την παρούσα εκδήλωση στην Κύπρο.

Η Επιτροπή Πολιτισμού ευχαριστεί θερμά την κ. Αντωνιάδου για τη συνεργασία και βοήθειά της στη διοργάνωση της εκδήλωσης και εκφράζει τη θλίψη της για τον απροσδόκητο θάνατο του αιμνήστου Ανδρέα Μαλέκου, τέως Μορφωτικού Ακολουθού της Κυπριακής πρεσβείας στην Αθήνα, ο οποίος με ενθουσιασμό είχε αγκαλιάσει την ιδέα για την διοργάνωση αυτής της εκδήλωσης για την Κύπρο και είχε βοηθήσει την επιτροπή μας.

Την εκδήλωση έκλεισε η προσκεκλημένη μας κ. **Μαρίζα Κωχ**, η οποία μας τραγούδησε τραγούδια για την Κύπρο, συνοδεία μελών της ορχήστρας της που προκάλεσαν τον ενθουσιασμό όλων των παρευρισκομένων.

Στο τέλος της εκδήλωσης ακολούθησε δεξίωση με κυπριακά εδέσματα.

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι για την επιτυχία της εκδήλωσης για την Κύπρο, εργάστηκαν με προθυμία τα μέλη της Επιτροπής Πολιτισμού του Συνδέσμου οι κ.κ. **Ντίνα Αλεξανδροπούλου**, **Ελένη Κικίλια**, **Ελένη Χατζηδιάκου** και **Έλλη Μωραΐτη**.

Τέλος ευχαριστούμε θερμά τους ομιλητές που με τις εμπεριστατωμένες ομιλίες τους μας έφεραν κοντά στον πολιτισμό της Κύπρου, καθώς και τους καλλιτέχνες που ομόρφησαν την εκδήλωσή μας αυτή.

Λουΐζα Κακίση
Υπεύθυνη Επιτροπής Πολιτισμού

Πλήανο άγαλμα από την περιοχή της Πάφου (Ελληνιστική Περίοδος)

Διάλεξη της Σούλας Αντωνίου,
Κοινωνιολόγου- Πανεπιστημιακού του
Παντείου Πανεπιστημίου, που έγινε στο
«Σύνδεσμο Ελληνίδων Επιστημόνων» στις
31.3.1997, (αποσπάσματα).

Η ενεργός ιστορική συνείδηση του Κυπριακού Ελληνισμού

Ο λόγος περί Κύπρου συνιστά απόπειρα καταβύθισης στα έγκατα της αρχαιολογικής μνήμης, καθώς η μεγαλόνησος πλησιέστεια ταξιδεύει εδώ και 9.000 χρόνια στις χαίτες του ιστορικού ανέμου.

Η ιστορία της Κύπρου, του τρίτου σε μέγεθος νησιού της μεσογείου, είναι εξυφασμένη με πολιτισμική αίγλη, με ιστορικές δοκιμασίες, με πολιτικές εμπλοκές, με εθνικές συγκρούσεις και με οδυνηρά και ταυτόχρονα ηρωικά στην αποτίμησή τους συμβάντα.

Κορύφωση αυτών των συμβάντων, είναι η εισβολή του Αττίλα και η οδυνηρή βίωσή του, ο ηρωικός στην αξιολόγησή του, εθνικά αφυπνιστικός στο συμβολισμό του, τραγικός θάνατος των δύο αντρωμένων παλικαριών της, του **Τ. Ισαάκ** και **Σ. Σολωμού**, τον Αύγουστο του 96 στη Δερύνεια, που με το αίμα τους ήρθαν να αναθερμάνουν την εδώ και 22 χρόνια παγωμένη μηχανή της ιστορίας.

Η θέση της Κύπρου στον γεωγραφικό χάρτη την καθιστά σημείο συνάντησης τριών ηπείρων: της Ευρώπης, της Ασίας και της Αφρικής, σημείο σύγκλισης και αντιπαράθεσης λαών και πολιτισμών και μήλο έριδος των εκάστοτε ισχυρών στο γεωπολιτικό χώρο. Στη δομημένη συγκυρία της Μεγαλονήσου βρίσκονται τα απομεινάρια των προϊστορικών οικισμών, τα ερείπια των αρχαιοελληνικών ναών και θεάτρων, οι βίλλες των Ρωμαίων, οι πρωτοχριστιανικές εκκλησίες, τα κάστρα των Σταυροφόρων, οι καθεδρικοί ναοί των

Ρωμαιοκαθολικών, τα ενετικά τείχη, τα τζαμιά και οι κρήνες των Μουσουλμάνων. Αποτυπώματα και μαρτυρίες των λαών που πέρασαν στη διαδρομή του χρόνου πάνω από τη γεωγραφική της επιδερμίδα, χωρίς να μπορέσουν να αλλοιώσουν την ελληνικότητα του νησιού ως συνείδηση και ταυτότητα. Μία ταυτότητα που έχει συγκροτηθεί ως συνείδηση της ελληνικότητας εδώ και 3.500 χρόνια, όταν οι Αχαιοί εγκαταστάθηκαν στο νησί ιδρύοντας εμπορεία, κομίζοντας έτσι και μεταφυτεύοντας στο πρόσφορο έδαφος της Κύπρου, το σπόρο του Ελληνικού πολιτισμού. Ο Ελληνικός πολιτισμός απόκτησε βάθος και πλάτος από τις πυκνές σχέσεις επικοινωνίας που ανέπτυξαν, με πολιτικό και πολιτιστικό κέντρο τη Σαλαμίνα, οι βασιλείς της Κύπρου με την αρχαία Αθήνα.

Είναι γνωστές οι παραινετικές επιστολές που απηύθυνε ο κήρυκας της πανελληνίας ενότητας ρήτορας Ισοκράτης, προς τους Κύπριους βασιλείς, καθώς και η εκ μέρους του αξιακή οριοθέτηση της έννοιας «Ελληνες».

«Των Ελλήνων όνομα πεποίηκε μηκέτι του γένους αλλά της διανοίας δοκεῖν εἶναι και μάλλον Ἑλληνας καλεῖσθαι τους της παιδεύσεως της ημετέρας ή τους της κοινής φύσεως μετέχοντας».

Ο ελληνικός πολιτισμός είναι αυτός που σχημάτισε τον πυρήνα του «είναι» των Κυπρίων, ενώ η «ελληνικότητα» ως πνευματικό ένζυμο, βίωμα και «στάση ζωής» συγκρότησε την ταυτότητά τους. Έτσι, σε περιόδους ιστορικών συγκυριών, νοηματοδότησε το βίο τους, μετασχηματίστηκε σε αγωνιστικό φρόνημα, έγινε η σημαία του αγώνα του Κυπριακού Ελληνισμού, όσες φορές αυτός βρέθηκε, είτε στην ανάγκη να αναμετρηθεί με τους λογής - λογής εισβολείς του είτε στην ανάγκη να αμυνθεί στους αποικιοκράτες και κατακτητές του. Στη στέρεα ελληνική πολιτιστική βάση του νησιού, ήρθε να εδραιωθεί όπως σε όλο το Ανατολικό τμήμα της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, η χριστιανική ιδέα και να γίνει η θρησκεία των ταπεινών και καταφρονεμένων της Ελληνικής Ανατολής, η θρησκεία του βυζαντινού κράτους, προκαλώντας μία μεγάλη τομή στην ιστορία, μεταξιώνοντας τον κόσμο και τον τρόπο ζωής και σκέψης των ανθρώπων.

Οι Απόστολοι Βαρνάβας και Παύλος, συνοδευόμενοι από τον Ευαγγελιστή Μάρκο, έφθασαν στην Κύπρο για να κηρύξουν το Λόγο του Θεού της Αγάπης.

«Αγάπην δε μη έχω γέγονα χαλκός ήχων και κύμβαλλον αλαλάζον» (Παύλος) και να οργανώσουν τη Χριστιανική εκκλησία της οποίας ο 8ος κανόνας της Εφέσου αναγνώριζε στην εκκλησία της Κύπρου το «αυτοκέφαλον». Από τον 4ο μ. Χ. αιώνα αρχίζουν να ιδρύονται στην Κύπρο μοναστήρια, όπως στο Σταυροβούνι, στον Άγιο Νικόλαο των Γάτων, από το οποίο ο Γ. Σεφέρης εμπνεύστηκε το ομώνυμο ποίημά του και αργότερα στον Κύκκο και στο Μαχαιρά. Σε δύσκολους για το νησί χρόνους, τα κυπριακά μοναστήρια, μετατράπηκαν σε προπύργια αντιστασιακού πνεύματος και δράσης. Στη μονή του Μαχαιρά βρήκε καταφύγιο ο ήρωας της Εθνικής ανεξαρτησίας της Κύπρου και υπαρχηγός της

Κρατήρας δίχρωμου ρυθμού (Κυπροαρχαϊκή Ι Περίοδος)

Ε.Ο.Κ.Α. Γρηγόρης Αυξεντίου. Η καθοριστική συμβολή της Εκκλησίας της Κύπρου σ' όλες τις εκφράσεις και εκφάνσεις της συλλογικής ζωής των Κυπρίων, εξηγεί τόσο την έντονη θρησκευτικότητα της Κυπριακής κοι-

συνειδηση ότι «εμείς» αποτελούμε την πατρίδα.

Έτσι, στη βάση αυτής της θεώρησης, εθνική κοινωνία είναι η κοινωνία εκείνη της οποίας οι άνθρωποι που την συνθέτουν και την συναποτελούν έχουν ανα-

... π... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

Μαρία Αναγνωστοπούλου

η αρχαιολόγος, η αγωνίστρια, η γυναίκα, που τιμήθηκε από την ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ για την συμβολή της στην
Διάσωση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Κύπρου

Τιμώντας την συνολική προσφορά της Μαρίας Αναγνωστοπούλου, ο ΣΕΕ οργάνωσε εκδήλωση στην οποία απηύθυνε χαιρετισμό ο Κύπριος πρέσβης επι τιμή Δήμος Χατζημιλτής. Την εκδήλωση προλόγησε το μέλος του ΣΕΕ, Βιλελμίνη Γεωργιλιά.

Όταν η γραμματέας του Συνδέσμου Ελληνίδων Επιστημόνων Ελένη Βαρουφάκη μου πρότεινε να προλογίσω την εκδήλωση αυτή προς τιμή της Μαρίας Αναγνωστοπούλου, ενός μέλους του Συνδέσμου μας που βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών, επειδή εργάστηκε με «ακατάβλητο ζήλο» για την προστασία των απειλούμενων, μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, αρχαιολογικών μνημείων και το σεβασμό των δικαιωμάτων των ελληνοκυπρίων που κατοικούν σε εδάφη ελεγχόμενα από τους τούρκους, δεν φανταζόμουν ότι θα δυσκολευόμουν να βρω τα λόγια εκείνα τα απλά, γιατί τα μεγάλα και στομφώδη δεν της ταιριάζουν, για να σκιαγραφήσω την προσωπικότητα μιας «απλής» φαινομενικά γυναίκας, που δεν κινείται αθόρυβα δίπλα μας, που δεν υπογραμμίζει την παρουσία της με τους τρόπους

που χρησιμοποιούνται συνήθως, μιας γυναίκας, που παράλληλα, είναι συντελεστής ενός έργου, τόσο μεγάλου, το μέγεθος του οποίου, νομίζω, ότι είναι νωρίς για να το εκτιμήσουμε.

Η Μαρία Αναγνωστοπούλου, χωρίς να υπερβάλλω, κρύβει ένα μεγαλείο στην ψυχή και την καρδιά της, που μόνο μέσα από το έργο της μας αφήνει να το μαντέψουμε, αφού, κουβαλώντας από την οικογένειά της μια μεγάλη κληρονομιά σε αγώνες και θυσίες για την Πατρίδα, συνέχισε στα ίδια αγνάρια και «σπατάλησε» τη ζωή της προσφέροντας. Παππούς της ο Καθηγητής της έδρας της Γλωσσολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών **Γεώργιος Χατζηδάκης**, που δεν δίστασε το 1897 ν' αλλάξει την πανεπιστημιακή του έδρα με τα βουνά της Κρήτης και την πανεπιστημιακή του τήβεννο με τη στολή του οπλαρχηγού και να πάρει το όπλο του να πολεμήσει για την απελευθέρωση του νησιού. Πατέρας της ο επίσης Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, **Γεώργιος Αναγνωστόπουλος** και μητέρα της η **Ελένη Χατζηδάκη**, που φύτεψαν μέσα της την αγάπη για την Πατρίδα και την ιδέα του Χρέους.

Έτσι η Μαρία, που όταν ξέσπασε ο πόλεμος του 40 ήταν μαθήτρια του Γυμνασίου, τάχθηκε εκεί που την έσπρωχναν η φλογερή προσωπικότητά της, τα νιάτα της αλλά και η καταγωγή της. Πήρε μέρος στις φοιτητικές εκδηλώσεις εναντίον του κατακτητή και σαν φοιτήτρια της Φιλοσοφικής Σχολής εντάχθηκε στην Εθνική Αντίσταση, όπου έζησε το μεγαλείο του Πατριωτισμού, τις ελπίδες για ένα καλλίτερο κόσμο, αλλά και την καταστροφή του

Η κα Μαρία Αναγνωστοπούλου στην εκδήλωση του ΣΕΕ προς τιμήν της

τόπου και το γκρέμισμα των ονείρων, που ακολούθησε με τον εμφύλιο και το χωρισμό των ελλήνων σε δύο στρατόπεδα. Την περίοδο αυτή η Μαρία έζησε στιγμές που σημάδεψαν τη ζωή της. Παντρεύτηκε, απέκτησε την κόρη της, την Άννα Φιλίνη και χώρισε.

Στην επαγγελματική της ζωή η Μαρία, όπως και οι περισσότεροι αγωνιστές, πλήρωσε ακριβά τον πατριωτισμό της. Αρχαιολόγος πια δεν μπορούσε να διοριστεί στο δημόσιο, αφού «το παρελθόν της» δεν επέτρεπε υπαλληλική εξέλιξη. Εργάστηκε από το 1950 ως το 1960 ως αρχαιολόγος στη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή και μετά στην Αρχαιολογική Υπηρεσία του υπουργείου Πολιτισμού σαν έκτακτη υπάλληλος, μέχρι τη δικτατορία, οπότε βέβαια απολύθηκε. Επαναπροσλήφθηκε το 1974 πάλι σαν έκτακτη. Τακτική υπάλληλος του δημοσίου έγινε το 1985 μετά την αναγνώριση της Εθνικής Αντίστασης και το Ν. 1476/1984.

Είναι σημαντικός ο αριθμός των ανασκαφικών ερευνών στις οποίες πήρε μέρος. Το προϊστορικό Νεκροταφείο της Βούλας, ο αρχαίος χώρος της Ελευσίνας, είναι χώροι όπου έδωσε ένα μέρος από τη ζωή της με αγάπη και πάθος, εκτός από τη δουλειά της στα Μουσεία Ηρακλείου, Ακροπόλεως, Ελευσίνας, στην Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων, όπου ήταν υπεύθυνη για την ανασκαφική έρευνα του πλοίου «La Therese», που βυθίστηκε το 1699 από τους τούρκους, βορειοδυτικά του λιμανιού, στο Ηράκλειο.

Όταν λόγω της δικτατορίας αναγκάστηκε να εκπατριστεί, εργάστηκε στο Musée d' Art et d' Histoire, στη Γενεύη και κατόπιν στην Ελλάδα στη βιβλιοθήκη της Σχολής Μωραΐτη, στο εγκυκλοπαιδικό λεξικό Britannica, στις εκδόσεις «Μέλισσα».

Συγχρόνως με τις αρχαιολογικές της δραστηριότητες η Μαρία αναπτύσσει μια πολύπλευρη κοινωνική και πνευματική δραστηριότητα. Γράφει στην εφημερίδα «Ελευθερία» την κριτική εικαστικών τεχνών, στην εφημερίδα «Το ΒΗΜΑ» άρθρα με αρχαιολογικό περιεχόμενο, είναι μέλος της Διεθνούς Κριτικών Τέχνης, μέλος του Δ.Σ. του Ομίλου Αρχαιοφίλων «Η Αθήνη», μέλος του Δ. Σ. του Συνδέσμου Κρητών Επιστημόνων και μέλος του Συνδέσμου Ελληνίδων Επιστημόνων.

Σ' αυτό τον τελευταίο χώρο η Μαρία συναντάει, θα έλεγα, το πεπρωμένο της: Την Κύπρο, στην οποία η φλογερή Μαρία αφοσιώνεται και δίνει ολόκληρο τον εαυτό της.

Σαν αρχαιολόγος συγκλονίζεται από την καταστροφή των μνημείων και του Πολιτισμού του νησιού. Υποφέρει με το δράμα των αγνοούμενων και των οικογενειών τους, και βάζει άλλο ένα σκοπό στη ζωή της: Να γίνει το πρόβλημα της Κύπρου γνωστό, να μη ξεχαστεί με το πέρασμα του καιρού. Να ευαισθητοποιηθούν γύρω από την ανείπωτη καταστροφή, τους βανδαλισμούς και την κλοπή των έργων του πολιτισμού της Ελληνικής Πατρίδας, όλοι οι Οργανισμοί, οι Κυβερνήσεις, η Διεθνής κοινή γνώμη. Παίρνει μέρος, αντιπροσωπεύοντας το Σύνδεσμο Ελληνίδων

Επιστημόνων από το 1975 σε όλες τις εκδηλώσεις που γίνονται για την Κύπρο. Πηγαίνει στη Λευκωσία την πρώτη επέτειο της τουρκικής εισβολής, οργανώνει εκ μέρους του Συνδέσμου πικετοφορία στο Σύνταγμα για τις αγνοούμενες Κύπριες και τα παιδιά. Ανήκει από το 1985 στα ιδρυτικά μέλη της «Επιτροπής για την προστασία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Κύπρου» μαζί με Ακαδημαϊκούς, Καθηγητές Πανεπιστημίου και άλλους εκπροσώπους των Γραμμάτων και της Τέχνης και είναι Γενική Γραμματέας. Για το σημαντικό έργο της όλο το διάστημα της λειτουργίας της Επιτροπής, όπου εργάστηκε με «ακάτάβλητο ζήλο» η Ακαδημία Αθηνών της απένειμε βραβείο στην πανηγυρική συνεδρία της της 28 Δεκεμβρίου 1995.

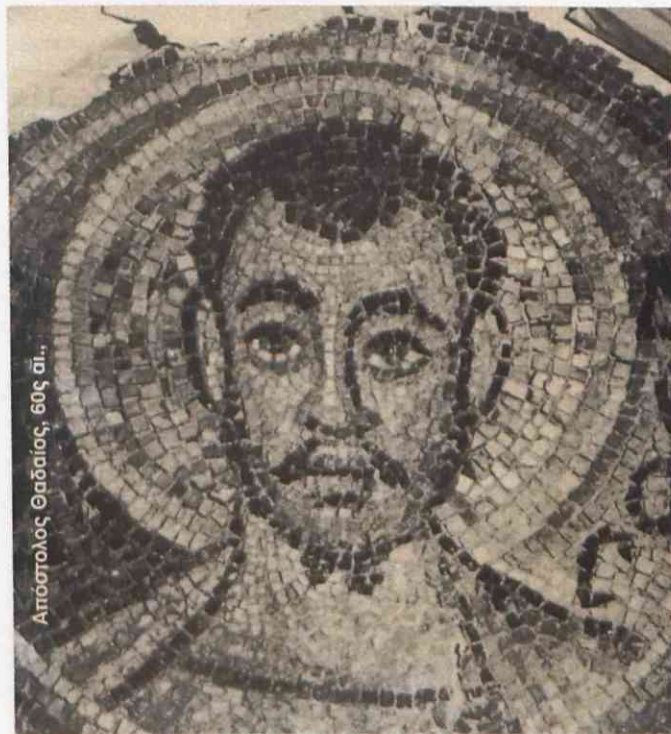
Η σημερινή εκδήλωση του Συνδέσμου μας δεν είναι μόνο μια εκδήλωση οφειλόμενης τιμής στη Μαρία Αναγνωστοπούλου. Άλλωστε δεν θα το ήθελε και η ίδια.

Είναι μια αφορμή για ν' ακουστεί ξανά το θέμα της Κύπρου και ν' απευθυνθεί μια έκκληση σ' όλους να μεταφέρουμε με ό,τι μέσο διαθέτουμε, την αγανάκτηση για τη ντροπή του αιώνα μας. Είναι λυπηρό που η διεθνής Κοινότητα στέκει με απάθεια μπροστά στο δράμα της πολιτιστικής κληρονομιάς ενός τόπου, που αποτελεί μέρος αυτής της παγκόσμιας κληρονομιάς.

Ο αείμνηστος πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών **Λουκάς Μούσουλος**, με αφορμή την Έκθεση «Κύπρος 20 χρόνια μετά», έγραψε:

«Ο πολιτισμός δεν ανήκει σε κανένα, ανήκει σ' όλους μας. Ό,τι λεηλατήθηκε ή λεηλατείται ακόμη και σήμερα στην Κύπρο ανήκει σ' όλους μας».

Βιλεμίνη Γεωργιά

Απόστολος Παύλος, 6ος αιώνας

Ο ΣΕΦΕΡΗΣ ΚΑΙ Η ΚΥΠΡΟΣ

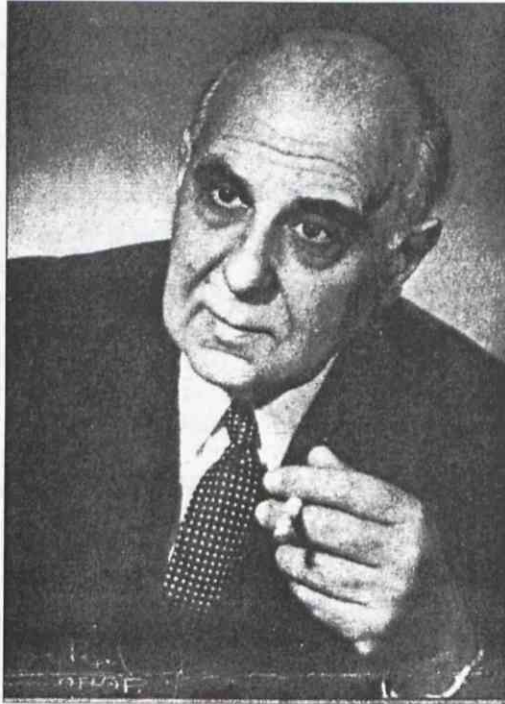
Ο Γιώργος Σεφέρης, ο μεγάλος ποιητής, συγγραφέας και διπλωμάτης, ο πρώτος Έλληνας Νομπελίστας και ένας από τους κορυφαίους και καταξιωμένους στοχαστές του αιώνα μας, δέθηκε με την Κύπρο, από το πρώτο κιόλας ταξίδι του στο νησί, το φθινόπωρο του 1953

Ευτυχισμένη συγκυρία και ευλογημένη η ώρα που, έστω και «αργοπορημένα» πάτησε το πόδι του στην Κύπρο, τη θαλασσοφιλήτη και χιλιούμνημένη κοιτίδα της Αφρογέννητης, ο μεγάλος ποιητής και πνευματικός παράγοντας της εποχής και του αιώνα μας, ο Γ. Σεφέρης, και δέθηκε μαζί της, έγινε ένθερμος φίλος και συμπαραστάτης του κυπριακού Ελληνισμού και του δύσκολου, αλλά και υπέροχου αγώνα για την ελευθερία και ανεξαρτησία του από τα αγγλικά αποικιοκρατικά δεσμά. Αγαθή τύχη την είπαν πολλοί και δικαίως, που ο Σεφέρης «αποκαλύπτει» την Κύπρο και της αφιερώνει πολλά από τα ωραιότερα ποιήματά του με τόση αγάπη αλλά και μνήμη μαζί.

Τα ποιήματα του Σεφέρη για την Κύπρο, 17 τον αριθμό, είναι απόρροια των εμπειριών και παρατηρήσεών του από τις επισκέψεις του στο νησί και αρχικά τα συμπεριέλαβε στην ποιητική συλλογή με τον τίτλο «...Κύπρον οὐ μ' ἐθέσπισεν...» αργότερα όμως τα ενσωμάτωσε στο **Ημερολόγιο Καταστροφάτος Γ!** Και δεν είναι τυχαίο. Τα τρία Ημερολόγια Καταστροφάτος (Α, Β, Γ) περιέχουν την καλύτερη ποιητική παραγωγή του Σεφέρη που είναι καρπός των εμπειριών, αγωνιών και ανησυχιών του – της δικής του Οδύσειας – που υλοποιούν τη ρήση του: «...κράτησα τη ζωή μου ταξιδεύοντας».

Στα Κυπριακά ποιήματα ο Σεφέρης καταφέρνει με θαυμάσιο τρόπο να μετουσιώσει και να μεταπλάσει σε υψηλή τέχνη τις εμπειρίες του από τη ζωή και τους αγώνες του Κυπριακού Λαού για την Ελευθερία, τα ήθη και έθιμά του, τις πλούσιες και μακραίωνες ιστορικές του παραδόσεις, τις καλλονές του νησιού, που τον γοητεύουν. Τα Κυπριακά Ποιήματα του Σεφέρη πλημμυρίζουν από ανθρωπιά και αγάπη και είναι από τα καλύτερα και ωραιότερα σεφερικά μαργαριτάρια στο χώρο της Ελληνικής Λογοτεχνίας και όχι μόνον.

Θα ήταν όμως αφέλεια να πιστεύουμε ότι ένας ποιητής και ταυτόχρονα διπλωμάτης καριέρας σαν το Σεφέρη, γοητεύεται μόνον από την «αποκάλυψη» της Κύπρου με τις άπειρες χάρες και καλλονές της, τα μαγικά της τοπία που πλημμυρίζουν από φως και αρμονία. Βεβαίως είναι και όλα αυτά τα φυσικά προνόμια που

έχει η Μεγαλόνησος, αλλά ο Σεφέρης δεν είναι μόνον ένας σύγχρονος ρομαντικός ποιητής, αλλά και ένας έμπειρος και υπεύθυνος Έλληνας διπλωμάτης. Και ακριβώς από τη θέση του αυτή μιλάει στα κυπριακά ποιήματα, τουλάχιστον στα περισσότερα. Γιατί ο ποιητής, όπου και ν' αγγίζει το κορμί της: στην Αγιανάπα και στις Πλάτρες με τ' αηδονία που δε σ' αφήνουνε να κοιμηθείς, στη Λευκωσία και στην Κερύνεια, στην Αρμόχωστο και στην Εγκώμη, μέσα από τις συκομουριές, τους αργαλειούς και τα δράχτια της, μέσα από τα κάστρα της, που αναπηδούν όχι μόνον φαντάσματα μνήμης... αλλά και γεννιέται αδιάκοπα... Ο βόγγος απ' τα νεκρά και τα ζωντανά... μια και η ίδια κραυγή:

*«Κι' εκείνη την κραυγή
βγαλμένη απ' τα παλιά νεύρα
του ξύλου*

γιατί την είπες φωνή πατρίδας;»

Αυτός ο βόγγος, αυτή η κραυγή – η αιώνια φωνή της Πατρίδας που διαπερνά σαν κόκκινη κλωστή μέσα από τις χιλιετηρίδες της ιστορίας της Κύπρου: την Αρχαία, τη Βυζαντινή, τη Φράγκικη και τη Νεώτερη, είναι η γνήσια φωνή της πατρίδας: το ξύλο – η πρώτη ύλη που έγινε το πρώτο καράβι με το οποίο ταξίδεψαν οι Έλληνες στις θάλασσες, αναπτύσσοντας το εμπόριο και τον πολιτισμό, είναι η ίδια η Ελλάδα, αλλά και η Αφροδίτη η θεά της γονιμότητας και της ομορφιάς, στην οποία ο ποιητής αναζητά τη δύναμη μέσα της, το χυμό της ζωής, της ελπίδας και της πίστης στα ανθρώπινα ιδεώδη και στην ίδια την ανθρώπινη ύπαρξη.

Ο Σεφέρης συνέλαβε το Κυπριακό ζήτημα ως ζωτικό εθνικό θέμα και πάντα μέσα στα πλαίσια της διαιώνισης της ελληνικότητας. Στη φωνή της πατρίδας που ακούγεται μέσα από το ποίημα «Λεπτομέρειες στην Κύπρο» ο Σεφέρης ταυτίζει την Κύπρο με τη δική του χαμένη πατρίδα και το εξοχικό του στα Βουρλά (Κλαζομενές) που ήταν – όπως γράφει – «ο μόνος τόπος που και τώρα ακόμα μπορώ να ονομάσω πατρίδα με την πιο ριζική έννοια της λέξης: ο τόπος όπου βλάστησαν τα παιδικά μου χρόνια». (Χειρόγραφο, Σεπτ. 41).

Ανάμεσα στα Κυπριακά του Σεφέρη – με έντονο αντιαγγλικό τόνο – ξεχωρίζει αυτό που φέρει τον τίτλο «**Στα περίχωρα της Κερύνειας**» (Σχέδιο για ένα

ειδύλλιο). Το ποίημα έχει διαλογικό χαρακτήρα, αλλά στο διάλογο που αναπτύσσεται φαίνεται διάχυτη η βρετανική ψυχρότητα και η αδιαφορία, το γνωστό «αγγλικό τακτ», που εκτός από ένα ποτήρι ουϊσκι ή ένα τζιν, οι άγγλοι αποικιοκράτες δεν ενδιαφέρονται για τίποτε άλλο και ούτε ακούν τα βογγητά και τις κραυγές ενός ολόκληρου λαού και ενός εναγώνιου κόσμου που υποφέρει. Και πώς ν' ακούσουν τις κραυγές αυτού του κόσμου αφού, όπως λένε: «Αυτός ο κόσμος δεν είναι δικός μας, είναι του Ομήρου.

— «*Η καλύτερη φράση που άκουσα γι' αυτόν τον τόπο*», αναφωνεί ο ποιητής.

Από τα σπουδαιότερα και ωραιότερα ποιήματα του Σεφέρη για την Κύπρο είναι η «**Ελένη**» — τίτλος δανεισμένος από την ομώνυμη τραγωδία του Ευριπίδη καθώς και ο στίχος «...*Κύπρον οὐδ' μ' εθέσπισεν...*». Ο ποιητής ανατρέχει και πάλι στις ρίζες, αναζητώντας αλήθειες που ανατρέπουν μύθους και θρύλους αυτή τη φορά, όπως αυτός της Ωραίας Ελένης, που για χατήρι της έγινε ο Τρωϊκός Πόλεμος και εκείνη η μεγάλη Εκστρατεία των Πανελλήνων που στοίχισε...

...«*τόσα κορμιά ριγμένα
στα σαγόνια της θάλασσας, στα σαγόνια της γης,
τόσες ψυχές
δοσμένες στις μυλόπετρες, σαν το σιτάρι*».

Και το πιο τραγικό, πως όλα αυτά έγιναν για ένα ψεύτικο ειδώλο: το ειδώλο της Ελένης, που όπως μας αποκαλύπτει ο Ευριπίδης στην «Ελένη» του, ποτέ δεν πάτησε το πόδι της στην Τροία και ποτέ δεν είδε το Σκάμαντρο να ξεχειλίζει με ελληνικά κουφάρια, διότι ο Πάρης πήρε μαζί του και μετέφερε στην Τροία μόνο το ειδώλο της Ελένης του Μενελάου, του βασιλιά της Σπάρτης, Ματαιοπονία, λοιπόν, και χαμένος κόπος εκείνη η μεγάλη εκστρατεία για μια και μόνον ιδέα, την ιδέα δηλ. της Ωραίας Ελένης πριν από τρεις χιλιάδες διακόσια περίπου χρόνια.

Η «Ελένη» του Σεφέρη είναι ένα ποίημα πολυσχιδές σε έννοιες και ερμηνείες, με οικουμενική διάσταση και με πολλά αυτοβιογραφικά στοιχεία. Η μορφή της Ωραίας Ελένης, η θρυλική αυτή γυναικεία παρουσία: η κατατρεγμένη του Ομήρου, η αγαπημένη του Ευριπίδη, η τρισέμορφη του Καζαντζάκη, είναι για το Σεφέρη η σύγχρονη κλασική γυναικεία ομορφιά, η σύγχρονη Ελένη!

«*Με το βαθύ στηθόδεσμο, τον ήλιο στα μαλλιά,
κι αυτό το ανάστημα,
ίσκιοι και χαμόγελα παντού...
και τα μάτια με τα μεγάλα βλέφαρα...*»

που παίρνει και μια άλλη σύγχρονη υπόσταση: γίνεται η ιδέα της κυπριακής ελευθερίας και του λυτρωμού που ο ποιητής-προφήτης οραματίζεται εκφράζοντας ταυτόχρονα την αγωνία του για το αίσιο τέλος της κυπριακής υπόθεσης.

«*.....άραξα μοναχός μ' αυτό το παραμύθι
αν είναι αλήθεια πως αυτό είναι παραμύθι
..... αν είναι αλήθεια
πως κάποιος άλλος Τεύκρος, ύστερα από χρόνια
δεν τόχει στη μοίρα του ν' ακούσει
μαντατοφόρους που έρχονται να πούνε:
πως τόσος πόνος, τόση ζωή
πήγαν στην άβυσσο
για ένα πουκάμισο αδειανό για μιαν Ελένη*».

Στην ποιητική συλλογή των Κυπριακών του Σεφέρη δεσπόζει και ένα άλλο, επίσης μεγαλόπνοο ποίημα με τον τίτλο: «**Σαλαμίνα της Κύπρος**». Συγγενεύει κι αυτό με την «Ελένη», αλλά και με την τραγωδία του Αισχύλου «Πέρσαι», προλογίζοντάς το με τους αισχυλικούς στίχους:

...*Σαλαμίνα τε
τάς νῦν μητρόπολις τῶνδ'
αἰτία στεναγμῶν.*

«**Πέρσαι**», στίχοι 892 - 894

Και στο έργο αυτό του Σεφέρη, όπως γίνεται συνήθως, συνυφαίνεται η αρχαία ελληνική παράδοση με τη σύγχρονη, συχνό μοτίβο και στον Καβάφη τον οποίο ο Σεφέρης δε διστάζει να πει ότι εκτιμά και μιμείται. Η Σαλαμίνα της Κύπρου του Τεύκρου, στο έργο ενώνεται με τη μητρόπολη, τη δαφνοστεφανωμένη με τους «Πέρσες» του Αισχύλου, όπως φαίνεται και από το μαντατοφόρο που

«*τρέχει
κι όσο μακρὺς κι αν είναι ο δρόμος του, θα φέρει
σ' αυτούς που γύρευαν ν' αλυσοδέσουν τον
Ελλησποντο
το φοβερό μήνυμα της Σαλαμίνας.
«Φωνή κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων.
Νῆσός τις ἔστι.»*

όπως ακριβώς ειπώθηκε τούτος ὁ λόγος για τη Σαλαμίνα στους Πέρσες, όπου καταποντίστηκε το περσικό αυτοκρατορικό μεγαλείο. Κι' αυτό γιατί οι ισχυροί που φτάνουν ως τον παραλογισμό, ν' αλυσοδέσουν κι αυτόν ακόμη τον Ελλησποντο, κοιτάζοντας μόνο τα συμφέροντά τους, δε θα γλυτώσουν από την καταστροφή που οι ίδιοι ετοιμάζουν, ποδοπατώντας την ελευθερία των μικρών λαών. Πρόκειται για έργο οραματικό, προφητικό και άκρως πατριωτικό με έντονο πολιτικό φόντο. Και μόνο αυτό και η «Ελένη», θα ακούσαν να χαρακτηριστεί ο Σεφέρης ως ένας από τους μεγάλους έλληνες πατριώτες - ποιητές. Κυρίως με το ποίημα αυτό ο Σεφέρης παίρνει ανοιχτή θέση υπέρ της ελευθερίας του Νησιού από την αγγλική κατοχή. Είναι το ποίημα καταγγελία για τη στάση των εταίρων και συμμάχων του αλλοτινού πολέμου στις συνειδήσεις του κόσμου. Αυτοί οι τοτινοί φίλοι του τοτινού πολέμου, όταν προνίζονταν από το σίδερο της μάχης, προσεύχονταν και ζητούσαν τη βοήθεια του θεού για να ξεριζώσουν το δόλο, την ιδιοτέλεια, την αρπαγή και το στέγνωμα της αγάπης. Μα σαν τέλειωσε η μάχη αλλάξαν γνώμη... Ο ποιητής προφητεύει πως σαν γεμίσει του σκλάβου το κεφάλι με τρέλλα και ξεχειλίσει η πίκρα του, θα ξεσηκωθεί και τότε θα ρθει ο μαντατοφόρος να φέρει το φοβερό μήνυμα του θριάμβου:

«*Φωνή Κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων*»... *πως και η Κύπρος
Νῆσός τις ἔστι*» που τη λένε *Ψυτάλλεια!*

Παραθέτουμε ολόκληρο το ποίημα του Σεφέρη «**Σαλαμίνα της Κύπρος**», το οποίο ο μεγάλος φίλος και συμπαραστάτης του κυπριακού λαού συνέθεσε ακριβώς στη Σαλαμίνα της Κύπρου το Νοέμβριο του 1953, κατά την πρώτη δηλαδή εκείνη ιστορική του επίσκεψη στο Νησί της Αφροδίτης, που αποτέλεσε ένα νέο και πολύ σπουδαίο ορόσημο στην ποιητική του δημιουργία, αλλά και στον Απελευθερωτικό Αγώνα της Μεγαλονήσου για την αποτίναξη των αγγλικών αποικιακών της δεσμών.

Έλλη Μωραϊτή, φιλόλογος

ΣΑΛΑΜΙΝΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΣ

...Σαλαμίνα τε
τᾶς νῦν μητρόπολις τῶνδ'
αἰτία στεναγμῶν.

ΠΕΡΣΑΙ

Κάποτε ὁ ἥλιος τοῦ μεσημεριοῦ, κάποτε φουῦχτες ἢ ψιλὴ
βροχὴ
καί τ' ἀκρογιάλι γεμάτο θρύψαλα παλιά πιθάρια.
Ἄσημαντες οἱ κολόνες· μονάχα ὁ Ἅγιος Ἐπιφάνιος
δείχνοντας μουντιά, χωνεμένη τῆ δύναμη τῆς πολύχρυσ-
σης
αὐτοκρατορίας.

Τά νέα κορμιά περάσαν ἀπ' ἐδῶ, τὰ ἐρωτεμένα·
παλμοὶ στοὺς κόλπους, ρόδινα κοχύλια καί τὰ σφυρά
τρέχοντας ἄφθοβα πάνω στό νερό
κι ἀγκάλες ἀνοιχτές γιά τό ζευγάρωμα τοῦ πόθου.
Κύριος ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν,
πάνω σ' αὐτό τό πέρασμα.

Τότες ἄκουσα βήματα στά χαλίκια.
Δέν εἶδα πρόσωπα· σά γύρισα εἶχαν φύγει.
Ὅμως βαριά ἢ φωνὴ σάν τό περπάτημα καρατεροῦ,
ἔμεινε ἐκεῖ στίς φλέβες τ' οὐρανοῦ στό κύλισμα τῆς
θάλασσας
μέσα στά βότσαλα πάλι καί πάλι:

«Ἡ γῆς δέν ἔχει κρικέλια
γιά νά τὴν πάρουν στόν ὄμο καί νά φύγουν
μῆτε μποροῦν, ὅσο κι ἂν εἶναι διψασμένοι
νά γλυκάνουν τό πέλαγο μέ νερό μισό δράμι.
Καί τοῦτα τά κρομιά
πλασμένα ἀπό ἓνα χῶμα πού δέν ξέρουν,
ἔχουν ψυχές.
Μαζεύουν οὐνεργα γιά νά τίς ἀλλάξουν,
δέ θά μπορέσουν· μόνο θά τίς ξεκάμουν
ἂν ξεγίνονται οἱ ψυχές.
Δέν ἀργεῖ νά καρπίσει τ' ἀσταχύ
δέ χρειάζεται μακρὺ καιρὸ
τό κακό γιά νά σηκώσει τό κεφάλι,

κι ὁ ἄρρωστος νοῦς πού ἀδειάζει
δέ χρειάζεται μακρὺ καιρὸ
γιά νά γεμίσει μέ τὴν τρέλα,
νῆσός τις ἔστι...»

Φίλοι τοῦ ἄλλου πολέμου,
σ' αὐτὴ τὴν ἔρημη συννεφιασμένη ἀκρογιαλιά
σᾶς συλλογίζομαι καθὼς γυρίζει ἡ μέρα—
Ἐκεῖνοι πού ἔπασαν πολεμώντας κι ἐκεῖνοι πού
ἔπασαν χρόνια μετὰ τῆ μάχης·
ἐκεῖνοι πού εἶδαν τὴν αὐγὴ μέσ ἀπ' τὴν πάχνη
τοῦ θανάτου
ἢ, μέσ τὴν ἄγρια μοναξιά κάτω ἀπὸ τ' ἄστρα,
νιώσανε πάνω τους μαβιά μεγάλα
τὰ μάτια τῆς ὀλόκληρης καταστροφῆς·
κι ἀκόμη ἐκεῖνοι πού προσεύχουνταν
ὅταν τό φλογισμένο ἀτσάλι πριόνιζε τὰ καράβια:
«Κύριε, βόηθα νά θυμόμαστε
πῶς ἔγινε τοῦτο τό φονικό
τὴν ἀρπαγὴ τό δόλο τὴν ἰδιοτέλεια,
τό στέγνωμα τῆς ἀγάπης·
Κύριε, βόηθα νά τὰ ξεριζώσουμε...».

—Τώρα καλύτερα νά λησμονήσουμε πάνω σέ τοῦτα τὰ
χαλίκια·
δέ φελαῖ νά μιλάμε·
τὴ γνώμη τῶν δυνατῶν ποιός θά μπορέσει νά τὴ γυρίσει;
ποιός θά μπορέσει ν' ἀκουστεῖ;
Καθένας χωριστὰ ὀνειρεύεται καί δέν ἀκούει τό βραχνά
τῶν ἄλλων.

—Ναί· ὅμως ὁ μαντατοφόρος τρέχει
κι ὅσο μακρὺς κι ἂν εἶναι ὁ δρόμος του, θά φέρει
σ' αὐτοὺς πού γύρευαν ν' ἀλυσσοδέσουν τόν
Ἑλληποντο
τό φοβερό μήνυμα τῆς Σαλαμίνας.

Φωνὴ κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων.
Νῆσός τις ἔστι.

Σαλαμίνα, Κύπρος,
Νοέμβρης '53

ΣΕΕ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

20 ΙΟΥΛΙΟΥ 1975: Συγκέντρωση στο Ηρώδειο Γυναι-
κειών Οργανώσεων Ελλάδος - Κύπρου

20 ΙΟΥΛΙΟΥ 1975: Πορεία στην Αμμόχωστο,
Κυπριακές Γυναικείες Οργανώσεις, Ελληνικές και
Ξένες

8 - 15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1975: Επετειακές εκδηλώσεις πραξι-
κοπήματος - εισβολής, συμμετοχή ΣΕΕ

8 ΜΑΡΤΙΟΥ: Ημέρα της Γυναίκας, Πανό για την
Γυναίκα της Κύπρου - Εκδήλωση στο Βόλο, Ομιλήτρια:
Ἴβη Μελεάγρου

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1977: Εκδήλωση στη Νέα Σμύρνη,
Ομιλήτριες: Αμαλία Φλέμγκ, Άσπα Παπαθανασο-
πούλου

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1980: 20η Επέτειος Ανεξαρτησίας
Κυπριακής Δημοκρατίας - Εκδήλωση στο Πνευματικό

Κέντρο Δήμου Αθηναίων, Ομιλητές: **Ι. Κρανιδιώτης,**
Μ. Πλωρίτης, Μ. Αναγνωστοπούλου

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1983: Διαμαρτυρία στην Σύνοδο των
Υπουργών Πολιτισμού στην Αθήνα, για την
Καταστροφή Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Κύπρου
(ΣΕΕ - ΠΕΣΚ)

20 ΙΟΥΛΙΟΥ 1983: Πικετοφορία στην Πλατεία
Συντάγματος για Αγνοούμενες Γυναίκες και Παιδιά

9 ΜΑΙΟΥ 1996: Τιμητική Βραδιά για την Μ.
Αναγνωστοπούλου, Αναφορά στην Διάσωση της Πολιτι-
στικής Κληρονομιάς της Κύπρου. Ομιλήτριες:
Βιλελμίνη Γεωργιλιά, Μ. Αναγνωστοπούλου

31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1997: Εκδήλωση Αφιερωμένη στην
Κύπρο στην Αίθουσα του ΣΕΕ. Ομιλήτριες: **Σούλα**
Αντωνίου, Μαρία Αναγνωστοπούλου

Από το αρχείο της κας Μαρίας Αναγνωστοπούλου

Πέπη Δαράκη

Τιμητικό Αφιέρωμα
στη Γυναίκα, στη Συγγραφέα, στην Άνθρωπο

Η πρωτοπόρος αιρετή Δημοτική Σύμβουλος της Αθήνας και Συγγραφέας Πέπη Δαράκη τιμήθηκε από τον ΣΕΕ για την συνολική προσφορά της, με ειδική εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο εντευκτήριο του Συνδέσμου, την Πέμπτη 11 Δεκεμβρίου 1997.

Η γ.γ. του ΣΕΕ κ. Ελένη Βαρουφάκη παρουσίασε την ζωή και το έργο της Πέπης Δαράκη με μια συγκινητική ομιλία, την οποίαν ακολούθησε η παρουσίαση του συγγραφικού έργου της τιμωμένης, από την αντιπρόεδρο του ΣΕΕ κ. Ράνια Τζέν.

Η νομικός σύμβουλος του ΣΕΕ κ. Έλσα Μαυραγκά μίλησε ειδικότερα για τα θέματα της «ισοτιμίας» της γυναίκας, όπως προβάλλουν μέσα από το συγγραφικό έργο της Πέπης Δαράκη.

Τέλος η ίδια η συγγραφέας έκλεισε την βραδιά μ' ένα μεστό και παλλόμενο από ζωντιάνια και αγωνιστικότητα, χαιρετισμό.

Στην αίθουσα λειτούργησε, παράλληλα με την εκδήλωση, και έκθεση των βιβλίων του προσωπικού αρχείου της Πέπης Δαράκη, πολλά από τα οποία έχουν ήδη εξαντληθεί.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΠΕΠΗ ΔΑΡΑΚΗ

«Λένε πως αν υπάρχει καλή μαγιά μαστορικό πλάσιμο της ζύμης και σωστή φωτιά στο φούρνο της ζωής, βγαίνει σχεδόν πάντα νόστιμο και αφράτο ψωμί.»

Αυτή η συμβολική λαϊκή σοφία επαληθεύθηκε απόλυτα στην περίπτωση της πολυτάλα-

νης, δραστήριας και δημιουργικής γυναίκας, της Πέπης Δαράκη, του εκλεκτού μέλους του ΣΕΕ, που με τη σημερινή μας εκδήλωση με χαρά και συγκίνηση τιμούμε.

Η Πέπη γεννήθηκε στις αρχές του αιώνα μας σε ένα όμορφο χωριό της Λέσβου, στην Αγία Παρασκευή από αγροτική και πολύτεκνη οικογένεια. Ήταν το στερνοπαίδι και μεγάλωνε με τα παραμύθια του τρυφερού πατέρα της, του παπά Χαράλαμпу, αλλά και με τα πολεμικά εμβατήρια των βαλκανικών πολέμων.

Ο μεγάλος της αδελφός, ο γνωστός λογοτέχνης και δάσκαλος Κώστας Μάκιστος πηγαينوέρχονταν στον πόλεμο, ο μικρότερος χάθηκε κάπου στο μέτωπο, τα άλλα δύο αγόρια ξενιτεύτηκαν στην Αμερική και έτσι η μικρή Πέπη έζησε τα πιο τρυφερά της χρόνια με συντροφιά τη μάνα της, να κλαίει.

Ο Μάκιστος τη σπούδασε με το διδασκαλικό του μισθό, της έδωσε την ευκαιρία να διαβάσει πολύ και με τη βοήθεια του Στρατή Μυριβίλη την έσπρωξε στο γράψιμο.

Στην εφημερίδα του, τον «Ταχυδρόμο», ο μεγάλος μας λογοτέχνης φιλοξένησε τα δύο πρώτα της κείμενα: «Λευκές Πανηγυρικές Μέρες» και «Η Γυναίκα κάτω από το ράσο», με το ψευδώνυμο Ενάτη, ενώ ήταν ακόμη φοιτήτρια στην Παιδαγωγική Ακαδημία. Οφείλει πολλά και νοιώθει μεγάλη ευγνωμοσύνη στους θαυμάσιους δασκάλους της στο γυμνάσιο της Μυτιλήνης, που όλοι τους έσπειραν στην ψυχή των μαθητών σπόρο μεστό, ώστε να αγαπήσουν το βιβλίο και να πιστέψουν στις δικές τους δυνάμεις.

Από μικρή ένοιωθε, όπως άλλωστε και όλες οι γυναίκες της εποχής εκείνης, πως ήρθε σε ένα κόσμο εχθρικό που δεν την ήθελε. Επειδή όλοι προσπαθούσαν να την πείσουν, πως η μειονεξία και η κατωτερότητά της είναι έργο της φύσης, πάσχιζε να αποκτήσει όλο και περισσότερα εφόδια. Ενίσχυσε την κλίση της για την τέχνη, γιατί πίστευε ότι η τέχνη κάνει τη ζωή πιο όμορφη και πιο ανθρώπινη.

Έτσι παράλληλα με το διδασκαλείο θηλέων του Αρσακείου παρακολούθησε μαθήματα στο Γαλλικό Ινστιτούτο, μαθήματα απαγγελίας στο Εθνικό Ωδείο με δασκάλα τη Μυρτιώτισσα και ιστορία τέχνης στο Εθνικό Θέατρο με δάσκαλο το Βασίλη Ρώτα.

Εκεί γνωρίστηκε με το Λουκά Δαράκη, όπου παντρεύτηκαν και απέκτησαν τρία παιδιά. Και εδώ η Πέπη, όπως άλλωστε και σε όλους τους ρόλους της πέτυχε απόλυτα. Από τα κορίτσια της, η Μαρία Δαράκη-Μαλέ είναι σήμερα πρύτανης σε πανεπιστήμιο του Παρισιού και γνωστή συγγραφέας, ενώ η Ζέφη Δαράκη-Λεοντάρη είναι γνωστή Ελληνίδα ποιήτρια.

Ο Παντελής Δαράκης δίδαξε στη Σορβόνη «Ψυχοφυσιολογία της οράσεως και φυσική του χρώματος. Παράλληλα ήταν και ζωγράφος. Το 1985 πέθανε ξαφνικά.

Η πραγματικότητα, ο πόλεμος του σαράντα την ανάγκασε να διακόψει τον οικογενειακό ρυθμό της ζωής της, μια και ο άνδρας της επιστρατεύθηκε. Έπρεπε εκείνη να δουλέψει για να ζήσει τα παιδιά της. Γίνεται συνεργάτης της Αντιγόνης Μεταξά, της γνωστής θείας Λένας στην ώρα του παιδιού. Έγραφε παιδικά διηγήματα και

σκετες. Αυτό της άνοιξε νέους δρόμους, τη βοήθησε να γράφει κάτι καλύτερο. Κι έτσι προσελήφθη στον ημερήσιο τύπο, την «Αθηναϊκή». Μετά από μακρόχρονη διακοπή συνέχισε τη δημοσιογραφική της καριέρα που άρχισε στο «Δημοκράτη» της Μυτιλήνης.

Το 1954 πήρε μέρος στις δημοτικές εκλογές και είναι μια από τις ελάχιστες γυναίκες που εξελέγησαν στον πρώτο Δήμο της χώρας. Κατά τον προεκλογικό της αγώνα ήταν υποχρεωμένη να κάνει περιοδείες στις φτωχογειτονίες της Αθήνας. Εκεί ένοιωσε την κοινωνική αδικία και θαύμαζε όσους είχαν το θάρρος να την καταγγέλλουν.

Η συμμετοχή της στα κοινά ολοκλήρωσε την προσωπικότητά της, ωρίμασε την πολιτική της συνείδηση και τα πολιτικά της κριτήρια. Τότε συνειδητοποίησε τον τεράστιο ρόλο που παίζει η πολιτική στη ζωή μας. Την ενθουσίασε ο θεσμός της Τ.Α., η καθαρότερη μορφή λαϊκής κυριαρχίας, θεσμός που φέρνει απ' ευθείας σε επαφή τους πολίτες με τους εκπροσώπους τους και τον υπηρέτησε με πάθος.

Με τη βοήθεια επιστημόνων κατάρτισε προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας και καλλιτεχνικής και πνευματικής δραστηριότητας. Ασχολήθηκε σοβαρά με τις παιδικές κατασκηνώσεις, όπου τα παιδιά καλλιεργούσαν τις ικανότητές τους στο θέατρο, στη ζωγραφική, στη μουσική, στη διαμόρφωση του περιβάλλοντος με τη βοήθεια ειδικών επιστημόνων.

Την απασχόλησαν σοβαρά τα καυτά άλυστα προβλήματα, ιδιαίτερα στις υποβαθμισμένες φτωχογειτονίες της Αθήνας, όπως προβλήματα στέγης, περιβάλλοντος, δρόμων, αποχέτευσης, φωτισμού, νερού, βρεφονηπιακών σταθμών, παιδικών χαρών, κέντρων νεότητας, σχολών γονέων, θεάτρου, ορχήστρας, πολιτιστικών κέντρων. Επέμενε για την ίδρυση λαογραφικών μουσείων: «Μαζέψετε» έλεγε «τα τσερβούλια του πατέρα σας, το ζευγάρι και το αδράχτι της μάνας σας, να τα βλέπετε και νάστε σεμνοί για το πώς

ζήσανε οι προπαπούδες σας.» Πιστεύει ότι το λαϊκό πολιτισμό πρέπει νά τον σώσουν οι αιρετοί άρχοντες. «Αυτή θα είναι η εθνική μας σωτηρία. Από κει θα ξεκινήσει ο δικός μας αυριανός πολιτισμός και θα μας σέβεται η Ευρώπη».

Είκοσι χρόνια δούλεψε σκληρά κοντά στους απλούς ανθρώπους της γειτονιάς, με αναγκαστική διακοπή στα χρόνια της στρατιωτικής δικτατορίας, όπου εκδιώχθηκε από τη χούντα για να επανέλθει το 1974 με όλα της τα αξιώματα στο Δήμο της Αθήνας.

Παράλληλα με την κοινωνική της δραστηριότητα αξιοποίησε και το μεγάλο της χάρισμα να μπορεί να διατυπώνει τις σκέψεις της και έτσι το 1959 εκδόθηκε το πρώτο της βιβλίο «Η γυναίκα στον αγώνα της ζωής». Μια κραυγή διαμαρτυρίας για την εξουθενωτική και αποκλειστική απασχόληση της γυναίκας στο σπίτι.

Ακολούθησε μια συλλογή δημοτικών τραγουδιών της Λέσβου. Από μικρή τη συγκινούσε το τραγούδι των απλών ανθρώπων στις μεγάλες στιγμές της ζωής τους, όπως ο αρραβώνας, ο γάμος, ο θάνατος, το πανηγύρι. Το γράψιμο για την Πέπη είναι μια λύτρωση. Πιστεύει ότι ο λογοτέχνης, όταν δημιουργεί είναι ειλικρινής, γιατί μόνο έτσι ανακουφίζεται και πραγματοποιεί την κάθαρση. Το γράψιμο, όπως μας λέει, είναι και μια ανάγκη καλλιτεχνική. Γιατί η τέχνη είναι όραμα. Η αναπόληση, η φαντασία και το όνειρο συμπλέουν μέσα σε μια ατμόσφαιρα ποιητική, σε έναν κόσμο ομορφότερο από τον πραγματικό.

Στα χρόνια της χούντας έγραψε το κοινωνικό της μυθιστόρημα «Το σκλαβοχώρι», μια έντονη διαμαρτυρία για την επιβολή κάθε μορφής βίας, σκλαβιάς, καταπίεσης και εκμετάλλευσης. Και στο δεύτερο μυθιστόρημά της «Λίγο πριν ξημερώσει» απαιτεί σεβασμό στον άνθρωπο. Το θέμα του είναι η φτώχεια στη δεκαετία του 20, όπου με μεγάλη τέχνη διοχετεύει στο έργο αυτό το πολιτικό και κοινωνικό της πιστεύω μεταπλασμένο

και μετουσιωμένο σε τέχνη με σύμβολα, με εικόνες και με γεγονότα, ενώ αποφεύγει συστηματικά την προπαγανδιστική τέχνη, στοιχείο αποθητικό και συγχρόνως ξένο προς την αληθινή τέχνη.

Η πλούσια εμπειρία της από τη μακρόχρονη θητεία της στην Τ.Α. καταγράφηκε σε 10 τόμους, που αποτελούν πολύτιμο βοήθό σ' αυτούς που ασχολούνται με τα κοινά.

Στο πολύτιμο βιβλίο της με τίτλο «Πολιτισμός και Τ.Α.» αναφέρονται οι πολιτικές δραστηριότητες που πρέπει να αναπτύξουν οι σύγχρονοι Δήμοι και Κοινότητες προκειμένου να αμυνθούν ενάντια στη βία και τον σκοταδι-

ομό που σήμερα ταλαιπωρεί ανελέητα ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Ένα άλλο ιδιαίτερα δύσκολο και απαιτητικό είδος τέχνης, η παιδική λογοτεχνία, απασχόλησε την Πέπη Δαράκη, γιατί πιστεύει βαθιά πως μόνο μέσα από σωστή παιδεία και αισθητική καλλιέργεια θα διαμορφωθεί ο νέος τύπος ανθρώπου που θα δημιουργήσει έναν αληθινό και ανθρωπιστικό πολιτισμό. Εκδίδει παιδικά βιβλία με σεβασμό στο δικαίωμα των παιδιών να έχουν τη δική τους λογοτεχνία, μια λογοτεχνία που θα τους δίνει χαρά, θα τα ψυχαγωγεί και έμμεσα, μέσα από την τέχνη, θα τα διαπαιδαγωγεί.

35 βιβλία της, μυθιστορήματα, διηγήματα, λαογραφικά δοκίμια, ταξιδιωτικά και παιδική λογοτεχνία εκφράζουν την αγάπη της για τον άνθρωπο και τη βαθιά της πίστη στα πανανθρώπινα ιδανικά του σοσιαλισμού και του ανθρωπιστικού πολιτισμού.

Είναι επίτιμος πρόεδρος της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, του Πολιτιστικού Συλ. Πλάκας, «Ο Παρθενώνας» και της Λεσβιακής Παροικίας Αθηνών. Ιδρυτικό μέλος της ΠΕΓ, του ΠΑΠΟΚ, μέλος της ΟΓΕ, του ΣΕΕ, του συνδέσμου για τα δικαιώματα της γυναίκας.

Τιμήθηκε με διεθνή βραβεία και τιμητικές διακρίσεις. Το 1996 βραβεύθηκε από την Ακαδημία

Αθηνών για το σύνολο του συγγραφικού της έργου. Γι' αυτήν της τη βράβευση η Πέπη λέει: «Μαζί μου βραβεύονται όλες οι γυναίκες που αγωνίστηκαν για κοινωνική ισοτιμία, οι δημοτικοί άρχοντες που αγωνίστηκαν για την αναβάθμιση της Τ.Α., οι εκπαιδευτικοί και οι άνθρωποι των γραμμάτων που αγωνίζονται μέχρι σήμερα για την παιδεία, για τον πολιτισμό, για τον ανθρωπισμό. Η βράβευσή μου στο σύνολό της σημαίνει για μένα ότι τα μηνύματα που έστειλα μέσα από τα βιβλία μου στους συνανθρώπους μου έφτασαν στον προορισμό τους. Προσπάθησα με την τρυφερή γλώσσα της τέχνης να στείλω μήνυμα αγάπης στον συνάνθρωπό μου, συμπόνια στον πάσχοντα, ενθάρρυνση στον απογοητευμένο, χαρά και θάρρος στο παιδί. Αλλά μόνο από τη στιγμή που τις αγωνίες του άλλου τις ένοιωσα δικές μου, κάθισα και έγραφα. Μόχθησα πολύ, ξενύχτησα, στερήθηκα πολλές απλές χαρές της ζωής. Απέραντοι όμως σαν τους ουρανούς οι πόνοι του ανθρώπου. Μόνον ο λόγος δεν επαρκεί. Συνειδητοποίησα από πολύ νωρίς ότι αυτό που είχε σημασία ήταν να συμπορευτώ με το λαό στους αγώνες του, για να σπάσει τα δεσμά της άγριας εκμετάλλευσης, της υποτέλειας, της στέρησης, της υποβάθμισης, της ανθρώπινης ύπαρξης.

Η Πέπη Δαράκη στην εκδήλωση του ΣΕΕ προς τιμήν της

Θα τελειώσω με τα λόγια αυτά της Πέπης, της μεγάλης αυτής γυναικείας μορφής, με τη μοναδική προσωπικότητα, τα πλούσια αισθήματα και τις απεριόριστες ικανότητες.

«Νάναι ευλογημένο το ξακουσμένο νησί της Σαπφώς». Σ' ευχαριστούμε αγαπημένη μας Πέπη για τη σημερινή σου παρουσία εδώ μαζί μας.

*Ελένη Βαρουβάκη
Γ. Γραμματέας ΣΕΕ*

Ανέκδοτο ποίημα της μεγάλης ποιήτριας Μυρτιώτισσας αφιερωμένο στην Πέπη Δαράκη όταν στα δεκάεξη της χρόνια ήταν μαθήτριά της στη σχολή απαγγελίας του Ελληνικού Ωδείου.

ΜΥΤΙΑΙΗΝΗ

*Ο ύπνος πόσο ανάλαφρος εδώ το
καλοκαίρι!
Πόσο θε να ναι ολόγλυκες οι νύχτες
του χειμώνα
όταν το σκέπει το νησί κάποιου θεού
το χέρι
κι απ' τα βουνά ξεχύνεται κι από τον
Ελικώνα
σαν όνειρο παρηγοριάς «Εγώ καθεύ-
δω μόνα»
το σαπφικό παράπονο που ζει μέσα
στ' αγέρι.*

Μυρτιώτισσα

Ο Βασίλης Ρώτας, καθηγητής της Πέπης Δαράκη στην Δραματική Σχολή του Εθνικού θεάτρου, της αφιέρωσε στο εφηβικό Λεύκωμα της αυτό το ποίημα:

*Χάρισμα θες σου δίνω
Σου δίνω δυο λογάκια
Λογάκια σαν τραγούδι
Τραγούδι σα λουλούδι
Λουλούδι με τη χάρη
Χάρη και σημασία
Τη χάρη θαν τη χάσει
Μα η σημασία θα μείνει
Μια θύμηση πανώρια
Να ευφραίνεις την καρδιά σου.*

Βασίλης Ρώτας

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΕΠΗΣ ΔΑΡΑΚΗ

Στην τιμητική εκδήλωση από τον Σύνδεσμο
Ελληνίδων Επιστημόνων στις 11-12-97

Εκλεκτοί προσκαλεσμένοι μας,

Τα τόσα καλά που είπαν για το άτομό μου οι εκλεκτές ομιλήτριες, μου δημιούργησαν μια διάθεση εξομολογητική. Να κάνω ένα νοερό ταξίδι στον εαυτό μου, να φωτίσω και την αθέατη πλευρά των βιωμάτων μου, να φωτίσω και τις σκιές τους και τις δυσκολίες που συνάντησα.

Και να πω ότι κάποιες απ' αυτές κατασταλάξανε μέσα μου τραυματικά, αλλά οι περισσότερες μετουσιώθηκαν σε βιωματική σκέψη, σε οδηγό ζωής και αγώνα.

Ήμουν το ένατο, το στερνοπαίδι μιας αγροτικής φαμίλιας, όταν άκουσα ένα βράδυ τον πατέρα μου να λέει και να χαϊδεύει στοργικά το κεφάλι μου:

— Όταν γεννήθηκε τούτο το στερνοπαίδι μου μια γειτόνισσα μού είπε: «Περαστικά σας, οι γονείς να ναι καλά.»

— Ντροπή σου, αστόχαστη γυναίκα, της είπα. Αυτό το λέμε όταν πεθαίνει ένα παιδί, κι όχι όταν γεννιέται ένα παιδί. Εγώ, είμαι σε θέση να θρέψω τα παιδιά μου.

Με το μικρό μου το μυαλό, ίσως να ήμουν 4 χρόνων, κατάλαβα πως ήρθα σ' έναν κόσμο που δεν με ήθελε γιατί ήμουν κορίτσι. Όταν μεγάλωσα λίγο είδα πως ο κόσμος αυτός, που δεν με καλοδέχτηκε, δεν ζούσε αρμονικά κι ευτυχισμένα. Ήταν χωρισμένος σε άντρες και γυναίκες, σε πλούσιους και φτωχούς. Οι άντρες ήταν κυρίαρχοι σε όλα, και συμπεριφέρονταν δεσποτικά στις γυναίκες. Οι γυναίκες ήταν υποτακτικές και φοβισμένες. Και καθώς από φυσικού μου ήμουν πολύ ευαίσθητο παιδί, πήγα με το μέρος των αδικημένων, των γυναικών και των φτωχών.

Στα παιδικά μου χρόνια ονειρευόμουν να βρω έναν θησαυρό, να τον μοιράσω στους φτωχούς για να γίνουν κι αυτοί πλούσιοι. Για τις γυναίκες δεν είχα βρει ακόμα τι θα κάνω.

Από μικρή αγαπούσα πολύ τα παραμύθια, εκεί ήταν ένας άλλος κόσμος, όπου όλα γίνονταν. Ο φτωχός έβρισκε τη μοίρα του και ο κακός την τιμωρία του.

Με τα μάτια της ψυχής μου ξαναβλέπω την παιδική μου ζωή. Το μόνο παιχνίδι που παίζαμε, εμείς τα παιδιά, ήταν Βενιζελικοί - Βασιλικοί και πετροβολίσμασταν στα σοκάκια του χωριού μου, εκεί στα Βόρεια της Λέσβου. Από μακριά έφτανε η βουή των πολέμων Βαλκανικοί, Α' Παγκόσμιος, Μικρασιατική τραγωδία. Κι εμείς τα παιδιά της δεύτερης δεκαετίας του αιώνα μας αναπνέαμε μπαρούτι και καημούς.

Οι πόλεμοι είχαν μπει και μέσα στη φαμίλια μας κι η μάνα μου έκλαιγε. Οι 4 γιοί της ήταν φευγάτοι. Οι δύο στις μαύρες ξενιτιές, και οι άλλοι δυο στους πολέμους. Από τους δυο γιούς της, που ήταν στους πολέμους, γύρισε μόνο ο ένας. Κι από τους άλλους δυο που ήταν στις μαύρες ξενιτιές δε γύρισε κανένας.

Τα παιδικά μου χρόνια τα πέρασα κοντά σε μια μάνα πικραμένη και σιωπηλή.

Όλοι οι μεγάλοι της φαμίλιας μας δουλεύανε σκληρά στις καλλιέργειες της γης.

Μια μέρα με βάλανε και μένα το μικρό, το στερνοπαίδι να κάνω κι εγώ μια δουλειά. Με ανεβάσανε στο δώμα, όπου είχαν απλώσει τον τραχανά να στεγνώσει στον ήλιο, μου δώσανε κι ένα καλάμι στο χέρι και μου είπαν να τον φυλάγω να μην έρθουν οι «κάτοι» της γειτονιάς και τον φάνε. Εγώ, όμως, διάβαζα παραμύθια, κι ένιωθα μεγάλη αγωνία τι θα γίνει παρακάτω. Κάποιες στιγμές σάμπως ν' ανησυχούσα πότε επιτέλους θα έρθουν οι «κάτοι» της γειτονιάς να φάνε τον τραχανά... και συνέχιζα το διάβασμα συνεπαρμένη από τις περιπέτειες του ήρωα του παραμυθιού, που τις ζούσα σαν δικές μου.

Μια ξαφνική κραυγή με έβγαλε από την ονειρική περιπλάνηση.

— Οι «κάτοι» τρώνε τον τραχανά μας!...

Νιώθω δυο χέρια να με αρπάζουν και να με κατεβάζουν άρον - άρον στην αυλή. Η μεγάλη μας αδερφή, που είχε μείνει αναλφάβητη κι έκανε κουμάντο στα κτήματά μας, ξεγάντζωσε στανικά από το χέρι μου τη φυλλάδα με τα παραμύθια και μου την κοπάνησε στο κεφάλι.

— Τούτο δω το στερνοπαίδι μας, είπε, δεν είναι για προκοπή, μόνο για τα γράμματα κάνει.

Κι έτσι με στείλανε στην Αθήνα να σπουδάσω δασκάλα στο Αρσάκειο.

Μια μέρα ακούμε γυναικείες φωνές στην οδό Σταδίου. Οι δεκαεξαετείς τότε Αρσακειαδούλες τρέχουμε ανοίγουμε το παράθυρο και βλέπουμε να κάνουν διαδήλωση οι πρώτες αγωνίστριες της Ελλάδας, η Μαρία Νεγρεπόντη η Αύρα Θεοδωροπούλου η Ρόζα Ιμβριώτη και άλλες, να κρατούν πλακάτ και να φωνάζουν.

— Ψήφο στις γυναίκες! Ισότητα, παιδεία, εργασία!...

Από το παράθυρο του δεύτερου ορόφου του Μεγάρου του Αρσακείου σκύβω και τους φωνάζω:

— Είμαι μαζί σας!... Κατατρομαγμένες οι συμμαθήτριές μου με τραβούν μέσα, κλείνουν το παράθυρο.

Την άλλη μέρα έκοψα τις μακριές πλεξούδες μου. Όχι, θα τις άφηνα να με πούνε οπισθοδρομική...

Εκείνη τη δεύτερη δεκαετία του αιώνα μας έζησα δυο δικτατορίες του Θεόδωρου Πάγκαλου και του Γεωργίου Κονδύλη. Τό πρώτο εθνικό έργο του Πάγκαλου ήταν να μπερδευτεί στα φουστάνια των γυναικών. Είχε βγάλει διαταγή, που όριζε να είναι μακριές οι ποδιές των μαθητριών, 30 πόντους από το έδαφος.

Σ' ένα χρόνο τον ρίχνει ένας άλλος δικτάτορας ο Γεώργιος Κονδύλης. Αυτός ασχολήθηκε με το μέλλον των αγοριών και έλεγε: «Οι πόλεμοι είναι απαραίτητοι γιατί μέσα στην ορμή της μάχης και της έντονης συγκίνησης του κινδύνου καταναλώνονται τα «περσεβούμενα ζουμιά» της νιότης...»

Η πορεία μου στη ζωή ήταν μία συνεχής μαθητεία. Οι μεγάλοι προσέφεραν στα παιδιά πρότυπα για μίμηση αντι οράματα και ιδανικά, πολέμους, προσφυγιά, βία, φτώχεια, και δικτατορίες.

Εγώ, όμως, σ' όλα αυτά αντιδρούσα με τον δικό μου τρόπο: Διάβαζα ποίηση, λογοτεχνία και παρακολουθούσα πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Μια μέρα η διευθύντρια του Αρσακείου, η κυρία Αικατερίνη Βαρουζάκη, με κάλεσε στο Γραφείο της και μου είπε: «Σε συγχαίρω, παιδί μου, για τον τόσο ζήλο σου για την αυτομόρφωσή σου, αλλά να ξέρεις ότι όποιος κυνηγά πολλούς λαγούς δεν πιάνει κανένα.»

Είχε δίκιο. Κανένα λαγό δεν έπασα. Σήμερα μόνο μπορώ να πω ότι με την αφοσίωσή μου στα Γράμματα και στις τέχνες και σ' όλα τα παράγωγα του πολιτισμού όχι μόνο στα χρόνια της εφηβείας μου αλλά και αργότερα, κυνηγούσα χωρίς να το έχω συνειδητοποιήσει το ιδεατό όραμα του μελλοντικού εαυτού μου.

Πίστευα τότε, αλλά και τώρα, ότι η συνεχής πνευματική καλλιέργεια και η επαφή με τις Τέχνες βοηθάει το άτομο όχι μόνο να ξεπερνά τις μειονεξίες του, αλλά και να συγκροτήσει μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα.

Το ενδιαφέρον μου για την καταπιεσμένη γυναίκα ήταν αμείωτο και συμμετείχα σ' όλα τα γυναικεία κινήματα. Πανηγυρίσαμε όταν το 1952 δόθηκε δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες, να εκλέγουν και να εκλέγονται. Τον νόμο τον ψύφισαν 72 άνδρες υπέρ, και 64 κατά. Σχεδόν το 50% του ανδρικού πολιτικού κόσμου δεν αναγνώριζε στις γυναίκες την ικανότητα να σκέφτονται.

Όταν το 1954 εκλέχτηκα για πρώτη φορά δημοτική σύμβουλος στο Δήμο της Αθήνας ανακάλυψα ξαφνικά ότι δεν μπορούσα να πω σε μια δημόσια συγκέντρωση αυτό που σκεφτόμουν, όπως άλλωστε η πλειονότητα των γυναικών την εποχή εκείνη. Είχα όμως την ευχέρεια του γραπτού λόγου. Αυτά που ήθελα να πω στο Δημοτικό Συμβούλιο και στις συγκεντρώσεις τα έγραφα και τα αποστήθιζα. Με πολύ δυσκολία όμως αποστήθιζα αυτά που εγώ η ίδια είχα σκεφτεί και είχα γράψει. Και πολλές φορές αναρωτιόμουν γιατί. Ένιωθα σαν να με χώριζαν από τον πυρήνα της ίδιας της ύπαρξής μου έτη φωτός.

Μια κοινοτική σύμβουλος σ' ένα χωριό της Θεσσαλίας μου είπε ότι το βράδυ της εκλογής της ο Πρόεδρος την παρότρυνε να πει δυο λόγια στον κόσμο που είχε συγκεντρωθεί στην πλατεία να γιορτάσουν την εκλογική νίκη. Όταν βγήκα στο μπαλκόνι, μου είπε, στάθηκα σα μαρμαρωμένη. Δεν ήξερα τι να πω και τι να κάνω. Κι ο κόσμος κάτω περίμενε. Αφού δεν μπορούσα να μιλήσω, να τους πω κάτι, αρπάζω ξαφνικά μια κουμπούρα από το σελάχι ενός λεβέντη Ρουμελιώτη που στεκόταν δίπλα μου και πυροβολώ στον αέρα πολλές φορές, μπαμ - μπαμ - μπαμ, σε ένδειξη χαιρετισμού φωνάζοντας: «Ζήτω το υπερήφανο χωριό μας!...»

Πώς μου ήρθε να το κάνω αυτό, δεν το κατάλαβα. Ήταν μια πράξη τελείως αυθόρμητη. Ο κόσμος ενθουσιπάστηκε, κι άρχισαν κι άλλοι να πυροβολούν, στον αέρα.

Το κατεστημένο βουβές τις ήθελε τις γυναίκες, και, να, που τα κατάφερε, να πυροβολούν αντί να μιλούν...

Όταν εκλέχτηκα Δημοτική Σύμβουλος τότε γνώρισα για πρώτη φορά το πραγματικό πρόσωπο αυτής της ανορθόδοξα δομημένης πόλης, με τις φτωχογειτονιές να αργοπεθαίνουν από τις ελλείψεις υποδομών λειτουργίας τους και με μια κοινωνία να αλληλοπαράσσεται από τις αντιθέσεις. Έχασα τη γαλήνη μου, την ξενοιασιά μου κι αυτόν ακόμα τον ύπνο μου.

Ο προσφυγικός κόσμος της Μικρασίας ύστερα από 30 χρόνια δεν είχε ακόμα ανθρώπινα τακτοποιηθεί κι όταν φυσούσαν οι άνεμοι, κι όταν μαίνονταν οι καταιγίδες η καρδιά μου σπαρτάριζε από αγωνία, κι ο νους μου αγρίευε. Πάλι θα πλημμύριζαν με νερά τα φτωχόσπιτα! Πάλι οι στέγες από πιάσχαρτο στις παράγκες θα πέφτανε πάνω στα κεφάλια των κοιμισμένων παιδιών!...

Και το κακό γιγαντώθηκε όταν την μετεμφυλιακή εποχή φύγανε από τις επαρχίες κι εγκαταστάθηκαν στην Αθήνα 350 χιλιάδες άνθρωποι θύματα της μισαλλοδοξίας και του κατατρογμού, ζητώντας απελπισμένα ασφάλεια και δουλειά.

Καταφεύγανε στη Δημαρχία ζητώντας δουλειά όποια να είναι. Επιστήμονες μας ευχαριστούσαν όταν διορίζοντο οδοκαθαριστές ή εργάτες στους υπονόμους. Το τηλέφωνό μου χτυπούσε μέρα νύχτα. Πέτρινα τα ονομάσανε κείνα τα χρόνια. Εγώ ηρωϊκή θα την έλεγα εκείνη την εποχή, τη δική μας εποχή.

Ένιωθα όμως βαθιά ανάγκη ν' αγωνίζομαι για το δίκιο των συνανθρώπων μου. Ν' αγωνίζομαι για την αναγέννηση του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που απ' αυτήν γεννήθηκε η δημοκρατία. Οι αγώνες αυτοί με έσωσαν από τον κίνδυνο να καταποντιστώ μέσα στον στείρο εγωισμό μου.

Ευχαριστώ θερμά τις ευγενικές φίλες του Συμβουλίου του Συνδέσμου μας για την τιμητική αυτή εκδήλωση, αλλά και για τη χαρά που μας έδωσαν να συναντηθούμε πολλοί φίλοι σήμερα εδώ. Η χαρά είναι η βίωση μιας εσωτερικής ελευθερίας από τις πιο σημαντικές.

Αυτής της μορφής οι επικοινωνίες βοηθούν ν' αλλάξει η ψυχοσύνθεση του σύγχρονου αλλοτριωμένου ανθρώπου, ν' αλλάξει κι ο κόσμος που οδεύει προς τον αφανισμό, με τους πολέμους, τη βία, την προσφυγιά, την ανεργία, τη φτώχεια. Και πώς να βρεις γαλήνη μέσα στις σιωπές σου και μέσα στις ενοχές σου!...

Όλα αυτά προσπαθούν να τα πουν οι ποιητές, οι καλλιτέχνες, οι επιστήμονες και να τα καταγγείλουν και να ζητήσουν συγγνώμη από την ανθρωπότητα για τον εξευτελισμό που της προκαλεί η τόση βία και η τόση δίψα για πλούτο και εξουσία.

Τι σημαίνει Τοπική Αυτοδιοίκηση, τοπική λαϊκή εξουσία, και τι σημαίνει Δήμος, μου το έμαθαν οι ανάγκες του λαού, μου το έμαθε η ευαισθησία μου. Σημαίνει χρέος, πόνος, καημός, μεράκι, και περίσσευμα καρδιάς. Κι όλα αυτά σημαίνουν αγώνες.

Παραφράζοντας στίχο του Νίκου Γκάτσου θα έλεγα.

— Χρόνια και χρόνια πάλευα με το Δήμο,
με το Λαό βασανισμένη μου καρδιά...

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Οι γυναίκες μηχανικοί μπροστά στις προκλήσεις της απασχόλησης και της κατάρτισης

ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ: ΙΕΚΕΜ - ΤΕΕ και ΕΔΕΜ*

Ο ΣΕΕ προσκλήθηκε στο παραπάνω συνέδριο το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, στις 20 και 21 Ιουνίου 1997, με στόχους:

- τη διερεύνηση της κατάστασης των γυναικών μηχανικών στην αγορά εργασίας στην Ελλάδα.
- την ίδρυση Γραφείου Πληροφόρησης γυναικών μηχανικών
- την ενίσχυση της ενημέρωσης των γυναικών μηχανικών σε ζητήματα σχετικά με την αγορά εργασίας και επαγγελματικής απασχόλησης.
- τη σύνδεση με αντίστοιχες οργανώσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο συνέδριο έλαβαν επίσης μέρος και γυναίκες - εκπρόσωποι φορέων των Ευρωπαϊκών κρατών Βελγίου, Ολλανδίας, Νορβηγίας και Ιρλανδίας.

Εκ μέρους του ΣΕΕ, την έναρξη των εργασιών του συνεδρίου χαιρέτισε η αρχιτέκτων **Μαρία Κορμά**, μέλος της επιτροπής Τύπου, η οποία και παρακολούθησε τις εργασίες του διημέρου και κατέθεσε παρέμβαση του Συνδέσμου.

Παρέμβαση του ΣΕΕ με θέμα:

«Η εσωτερική ανέλιξη της γυναίκας ως θεμελιώδης παράγων επιτυχίας»

Το θέμα της παρέμβασής μας φαίνεται να κινείται στα όρια του πλαισίου αυτού του συνεδρίου, είναι όμως για μας ουσιαστικότερο ζήτημα, «κομβικό σημείο» στη γλώσσα των μηχανικών.

Από την εμπειρία που υπάρχει στον ΣΕΕ και προέρχεται όχι μόνο από τις έρευνες που ανέφερα χθες τηλεγραφικά στον χαιρετισμό μας, αλλά και από προσωπικές επαφές και συνεντεύξεις των μελών των ομάδων εργασίας με γυναίκες επιστήμονες όλων των κλάδων, προκύπτει ότι η «εσωτερική υπονόμηση» είναι κίνδυνος υπαρκτός και ύπουλος και τουλάχιστον ισοδύναμος με τους εξωτερικούς κινδύνους, οικονομικούς, κ.λπ.

Θέλουμε να σταθούμε στο σημείο αυτό με πολλή περίσκεψη.

Αν δεν πιστέψουμε εμείς οι ίδιες στις δυνατότητές μας, αν δεν παλέψουμε για ό,τι ονειρευόμαστε, τόσο στον επαγγελματικό όσο και στον κοινωνικό και στον προσωπικό μας χώρο, δεν θα μπορέσουμε να πείσουμε τους άλλους να μας δεχθούν. Και μάλιστα να παλαίσουμε, χωρίς να ντρεπόμαστε να εκδηλώσουμε την συναισθηματική μας φόρτιση.

Και εδώ μπαίνει το αμείλικτο ερώτημα: Πώς μπορεί ν' αγωνισθεί μια γυναίκα στη σημερινή σκληρή πραγματικότητα;

- Ακολουθώντας τα λεγόμενα αντρικά πρότυπα ανταγωνισμού; ή

- Φέρνοντας αυτό το διαφορετικό πρόσωπο, τόσο πιο ανθρώπινο, της άμιλλας, του συναγωνισμού;

Η απάντηση θεωρητικά είναι εύκολη και όλοι και όλες συμφωνούμε για το δεύτερο! Στην καθημερινή πρακτική όμως, όλοι και όλες γνωρίζουμε την πικρή αλήθεια του πρώτου.

Ξανάρχεται λοιπόν στην επιφάνεια η αρχική μας θέση, η ανάγκη της «εσωτερικής ανέλιξης» για να θεμελιωθεί σε γερές βάσεις η προσπάθεια καταξίωσης και επιτυχίας.

Αυτό, φυσικά, ισχύει για όλους τους ανθρώπους, άνδρες και γυναίκες.

Οι γυναίκες όμως το χρειάζονται διπλά για να ξεπεράσουν το φράγμα της αποστασιοποίησης από τα κοινωνικά δρώμενα. Ας μην υποτιμήσουμε, λοιπόν, αυτόν τον παράγοντα.

Χωρίς την αυτοπεποίθηση, την αισιοδοξία, την «πίστη» αν θέλετε στον εαυτό μας και στα όνειρά μας, στους στόχους μας γενικά, δύσκολα θα μπορέσουμε να πετύχουμε...

Κι αυτή η «πίστη» προηγείται από όλα τα προγράμματα δράσης, τους αριθμούς, τις ποσοτώσεις, τις συσκέψεις, τα συνέδρια...

Ας της δώσουμε, λοιπόν, φτερά!

Μαρία Κορμά, αρχιτέκτων

* Η Ένωση Διπλωματούχων Ελληνίδων μηχανικών (ΕΔΕΜ) ιδρύθηκε το 1995 από γυναίκες διπλωματούχους μηχανικούς, μέλη του ΤΕΕ. Λειτουργεί παράλληλα και συμπληρωματικά με το ΤΕΕ και τις επαγγελματικές και κλαδικές ενώσεις των μηχανικών, συμπληρώνοντας και ενισχύοντας τις δικές τους ενέργειες για επίλυση των ειδικών εργασιακών προβλημάτων των γυναικών μηχανικών.

Συμμετοχή του ΣΕΕ, με εισήγηση της Επιτροπής Υγείας, σε επιστημονική Ημερίδα του Συλλόγου Ελλήνων Συγκοινωνιολόγων με θέμα:

ΤΑ ΔΙΚΥΚΛΑ ΣΤΙΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, τον Νοέμβριο του 1996, και περιλάμβανε σφαιρική εξέταση του προβλήματος με τις ενότητες:

– ΠΟΔΗΛΑΤΟ – ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΤΑ – ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

Η εισήγηση του Συνδέσμου αναφερόταν στην ενότητα για την συμπεριφορά και τα ατυχήματα και παρουσιάστηκε από τα μέλη της Επιτροπής Υγείας, Βούλα Χρυσάφοπούλου, παιδίαστρο και Σοφία Τσαγκαράκη, παιδίατρο.

Η ομιλία της Βούλας Χρυσάφοπούλου επικεντρώθηκε στην «*συνοπτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων του Στρογγυλού Τραπέζιου για το Αλκοόλ και τα τροχαία ατυχήματα*»,¹ που πραγματοποιήσε ο ΣΕΕ στο Πανεπιστήμιο Πειραιά με μεγάλη επιτυχία, και κατέληξε με τα εξής:

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τα στοιχεία που παρέθεσαν οι εισηγητές στο Στρογγυλό Τραπέζι εξάγονται τα εξής συμπεράσματα:

- Η ευθύνη της αλκοόλης για τα τροχαία ατυχήματα, κυρίως τα θανατηφόρα, είναι μέγιστη.
- Η αδιαφορία του κράτους είναι εγκληματική.
- Η εκπαίδευση, η επιμόρφωση και η ενημέρωση είναι ελλιπέστατη, αν όχι ανύπαρκτη.
- Η εφαρμογή του αλκοτέστ από την τροχαία είναι υποτονική. Το 93% των οδηγών δηλώνουν ότι δεν τους έχει γίνει ποτέ αλκοτέστ. Τα αποτελέσματα των αλκοτέστ, που γίνονται, χάνονται καθ' οδόν.

Το σημαντικό μήνυμα, που έστειλε με στεντόρεια φωνή το Στρογγυλό Τραπέζι και τάραξε τα ήσυχα νερά της κοινωνίας και απασχόλησε Τύπο, ραδιόφωνο και τηλεόραση για μεγάλο χρονικό διάστημα είναι ότι ακόμα και ένα αθώο ποτηράκι κρασί είναι καταστροφή στην ασφάλτο. Η δε επιστημονική τοποθέτηση, ήταν ότι αυτό το αθώο ποτηράκι δημιουργεί ύπουλα την ψευδαίσθηση αυτοπεποίθησης και υπεροχής, επηρεάζει ευθέως το κεντρικό νευρικό σύστημα, με αποτέλεσμα να επιφέρεται ευφορία, απώλεια συγκέντρωσης, μείωση αντανακλαστικών, αδυναμία έγκαιρης επέμβασης στο απρόβλεπτο και τύφλωση από τα φώτα. Ο ειδικός δημοσιογράφος κ. Καββαθάς, με την πλούσια και θαυμαστή εμπειρία του στα αυτοκίνητα και τα δίκυκλα, αναφέρθηκε σε ειδικό τεστ που πραγματοποιήθηκε, και, κατά το οποίο έμπειροι και ικανοί οδηγοί, έχοντας πιεί ένα ποτήρι μπύρα, προδόθηκαν κατά την οδική τους συμπεριφορά.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να τονίσω ότι το πρόβλημα «αλκοόλ και τροχαία ατυχήματα», αποτελεί μέρος του μεγάλου προβλήματος που είναι η αλόγιστη κατανάλωση αλκοολούχων ποτών, ιδιαίτερα από τους νεαρούς ενήλικες

και εφήβους, πρόβλημα που ταλανίζει και εξαντλεί οικονομικά τη χώρα μας, πρόβλημα ηθικό - κοινωνικό - οικονομικό - νομικό - ιατρικό.

Η ομιλία της Σοφίας Τσαγκαράκη είχε ως θέμα την «*ανεκτικότητα στην αλκοόλη από τη σκοπιά της γενετικής*».

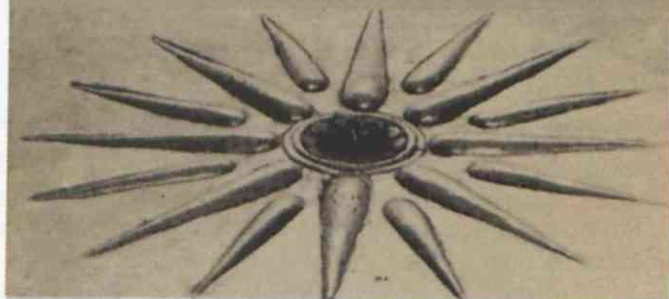
Η εισηγήτρια ξεκίνησε με μια ιστορική αναδρομή σχετική με την χρήση της αλκοόλης, αναφέρθηκε στους κοινωνικούς παράγοντες που ωθούν προς την κατανάλωση οινοπνεύματος και ολοκλήρωσε με στατιστικά δεδομένα και επιστημονικές έρευνες από διάφορες χώρες, καταδεικνύοντας τις ολέθριες συνέπειες της κατάχρησης της αλκοόλης τόσο στην υγεία όσο και στην οικονομία.

Αναφέρθηκε επίσης διεξοδικά στην διαφορετική αντίδραση των ανθρώπινων οργανισμών στην αλκοόλη, καθώς και στην αλληλεπίδραση της αλκοόλης με άλλες ουσίες, π.χ. οπιοειδή, κλπ. και κατέληξε με μερικές προτάσεις:

1. Να βγάλουμε όλοι μας από τα σπίτια μας τα ξενόφερτα «ευγενή» ποτά, που θεωρείται αυτονόητο να έχουμε. Ας περιοριστούμε στο πατροπράδοτο ουζάκι και κρασάκι με μεζέ.
2. Ας δούμε αν μπορούμε να κάνουμε κάτι με τις διαφημίσεις έτσι ώστε το μήνυμά τους να πάψει να συνδυάζεται με κοινωνικό υψηλό status.
3. Ας φροντίσουμε και ας συμβάλλουμε στην ενημέρωση όλων για τις συνέπειες της χρήσης αλκοόλης και ιδίως στους οδηγούς. Κανείς δεν ξέρει ότι και η ελάχιστη ποσότητα μπορεί να προκαλέσει ατύχημα.
4. Τέλος, ας αποφασίσουμε να πείσουμε την τροχαία, να εφαρμόζει τα μπλόκα για το τεστ αλκοόλης διαρκώς, κάθε βράδυ σε κάποιο διαφορετικό σημείο των πόλεων και όχι μόνο τα Σαββατοκύριακα το καλοκαίρι. Μία εποχή που ξεκίνησε το τεστ, σε κάθε συντροφιά ένας δεν έπινε για να οδηγήσει. Τώρα, το διακινδυνεύουν γιατί τα μπλόκα αραιώσαν.

1. Αναλυτική παρουσίαση του θέματος υπάρχει στο 23ο δελτίο του ΣΕΕ.

ΤΜΗΜΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ

Το τμήμα Μακεδονίας - Θράκης του ΣΕΕ, το οποίο, ως γνωστόν, ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 1993 και από τότε δραστηριοποιείται συνεχώς στον ευαίσθητο χώρο της Βόρειας Ελλάδας, μας έστειλε ενημερωτικό σημείωμα με τις δραστηριότητές του, στις οποίες όμως δεν συμπεριλαμβάνεται το 1997.

Δημοσιεύουμε λοιπόν συνοπτικά, με μορφή καταλόγου, τις παλαιότερες αυτές εκδηλώσεις.

Επίσης, ενημερωτικά δημοσιεύουμε την σύνθεση της νέας Δ.Ε. και Ε.Ε. που προέκυψαν από τις εκλογές του Νοεμβρίου 1997.

Διοικούσα Επιτροπή

Χριστιανοπούλου-Μπακόλα Μαρία (Πρόεδρος)

Κώστογλου Πουλχερία (Αντιπρόεδρος)

Παπαστάθη Μαρυλίτσα (Αντιπρόεδρος)

Πρόγια Ευαγγελία (Γραμματέας)

Απαζίδου Κατερίνα (Ταμίας)

Εξελεγκτική Επιτροπή

Απανωμεριτάκη-Ιωάννου Όλγα

Πλαστορά Μαρία

Μισαηλίδου Μαργαρίτα

Χρονολογική καταγραφή εκδηλώσεων Τμήματος Μακεδονίας - Θράκης

1. Το τμήμα συμμετέχει, από 1/6/95, στη Διαβαλκανική Συνεργασία Γυναικών που διοργάνωσε το Υπουργείο Μακεδονίας - Θράκης.

2. Ανταποκρινόμενο στην πρόσκληση του Ινστι-

τούτου Ανάπτυξης Βαλκανικής Συνεργασίας (Ι.Α.Β.Α.Σ.) και του Ελληνοσερβικού Συνδέσμου (Π.Ε.Σ.) το τμήμα συμμετέχε στην συντονιστική επιτροπή για την αποστολή συνεχούς ανθρωπιστικής βοήθειας στον Σερβικό λαό.

3. Σεμινάριο με θέμα «*Δημόσιες Σχέσεις*» πραγματοποιήθηκε στις 9-10-95, με εισηγήτρια το μέλος του Τμήματος **Μαίη Σεϊτανίδη**, που έχει σπουδάσει κοινωνικές επιστήμες με ειδίκευση στην επικοινωνία και στις δημόσιες σχέσεις.

4. Διάλεξη με το ιατρικό θέμα «*Λοιμώξεις (κολπίτιδες)*» στις 15-11-95, από το μέλος του Τμήματος και Επικ. Καθηγήτρια της Μικροβιολογίας στο Α.Π.Θ. **Δανάη Τσαούσογλου-Σοφianού**.

5. Έκθεση ζωγραφικής του μέλους και ζωγράφου **Γεσθημανής Σεφεροπούλου**, τον Δεκέμβριο 1995.

6. Φιλοξενία παιδιών από την Βοσνία τα Χριστούγεννα του 1995.

7. Απονομή του βραβείου «**Διοτίμα**» στην Υπουργό **Βάσω Παπανδρέου**, η οποία, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας, μίλησε με θέμα: «*ΝΟΟΤΡΟΠΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ*»

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στις 10 - 3 - 96

8. Διάλεξη, στις 24-4-96, με θέμα «*Στρες και Αμυνα του Οργανισμού*». Βιολογική και Ψυχική Διάσταση - Ψυχοφάρμακα

Εισηγήτριες: **Λυγερή Κουρουνάκη-Χατζηπέτρου**, καθ. Ανοσοβιολογίας, τμήμα Βιολογίας, Σχολή Θετικών Επιστημών Α.Π.Θ. **Έφη Τζούρα**, Ψυχίατρος - Οικ. Θεραπεύτρια

9. Τριήμερη εξόρμηση στις 24-25 -26/5/96, μελών του Τμήματος στη Φλώρινα με επανάληψη της προαναφερόμενης διάλεξης.

10. Συμμετοχή του Τμήματος στο Ευρωπαϊκό Συνέδριο για το «*Ρόλο της γυναίκας στη διαμόρφωση της Ευρωπαϊκής ταυτότητας*» (Θεσσαλονίκη, 16-18/5/96) με εισήγηση της Προέδρου **Μ. Χριστιανοπούλου**, στη θεματική ενότητα «*Γυναίκες, Πολιτισμός και Περιβάλλον*».

11. Συμμετοχή στον εορτασμό της Παγκόσμιας ημέρας του Περιβάλλοντος, με έκδοση δελτίου Τύπου.

12. Συμμετοχή του Τμήματος στο Γραφείο Ισότητας των Δύο Φύλων του Δήμου Θεσσαλονίκης.

13. Διάλεξη στις 11.11.96 με θέμα: «*Διαταραχές της μνήμης - Αντιμετώπιση*»

Ομιλήτρια: **Μάγδα Τσολάκη-Κώστα**, επικ. Καθηγήτρια Νευρολογίας Ιατρικού Τμήματος.

14. Διάλεξη, στις 11.12.96, με θέμα: «*Γενετικές πληροφορίες στον άνθρωπο. Κληρονομικότητα*»

Εισηγήτρια: **Αθηνά Πέντζου-Δαπόντε**, Αν. Καθηγήτρια Τμήματος Βιολογίας.

Μαρία Κάλλας

20 χρόνια απουσίας

Συμπληρώνονται φέτος 20 χρόνια από το θάνατο της μεγαλύτερης λυρικής τραγουδίστριας του αιώνα μας, της Ελληνίδας **Μαρίας Κάλλας**.

Τον Ιούνιο του 1979, δύο χρόνια μετά το θάνατό της, η τέφρα της, όπως το είχε ζητήσει, σκορπίστηκε στα γαλανά νερά του Αιγαίου.

Η Καικιλία-Σοφία-Άννα-Μαρία Καλογεροπούλου, κατά κόσμον Μαρία Κάλλας, επέστρεψε στην πατρίδα της, για πάντα.

Γεννήθηκε στη Νέα Υόρκη το 1923 από Έλληνες μετανάστες και σε ηλικία 14 ετών επέστρεψε με τη μητέρα της στην Ελλάδα. Προικισμένη με εξαιρετική φωνή και έχοντας αρχίσει από 7 ετών τη μουσική της εκπαίδευση, γίνεται δεκτή δωρεάν από τον Μανώλη Καλομοίρη στο Εθνικό Ωδείο με δασκάλα τη Μαρία Τριβέλλα. Εν συνεχεία, φοιτά στο Ωδείο Αθηνών με δασκάλα την περίφημη Ισπανίδα Ελβίρα ντε Ιντάλγκο, που υπήρξε και ο πρώτος Πυγμαλίων

της ζωής της.

Η άχαρη, ντροπαλή κοπέλλα, βρέθηκε κοντά σε μιά πεπειραμένη δασκάλα που αναγνώρισε αμέσως το σπάνιο ποιόν της φωνής της, και της δίδαξε όλα όσα θα χρειαζόταν αργότερα, οδηγώντας την με απόλυτη ασφάλεια στο ραντεβού με το μυθικό καλλιτεχνικό της πεπρωμένο.

Η ελληνική περίοδος της Μαρίας Κάλλας αποτελεί ένα σημαντικό κεφάλαιο στη βιογραφία της. Δεν μαθαίνει απλώς τα μυστικά της τέχνης του μπελ κάντο δίπλα στην Ελβίρα, αλλά και εκδηλώνει τα χαρακτηριστικά εκείνα με τα οποία, λίγα χρόνια αργότερα, θα μεταμορφώσει την όπερα σε «σύγχρονη τέχνη».

Η σημασία της οκταετούς ελληνικής περιόδου, 1937-1945 έγκειται επίσης στη μεγάλη χρονική της διάρκεια, αν τη δούμε σε σύγκριση με μια καριέρα, που ολοκληρώνεται ουσιαστικά στο τέλος της δεκαετίας του 50.

Το 1941, 18 ετών η Μαρία, κάνει το επαγγελματικό της ντεμπούτο στη νεοσύστατη Λυρική Σκηνή του Βασιλικού Θεάτρου. Αυτή την εποχή, το ρεπερτόριο της Λυρικής, δεν διαφέρει πολύ από τα ρεπερτόρια των λυρικών θεάτρων της Ευρώπης: πολλές οπερέτες, Πουτσίνι, Κάρμεν, κωμικός Ροσσίνι, Βέρντι και οι Έλληνες συνθέτες Καλομοίρης, Βάρβογλης και Σαμάρας. Απουσιάζει το μπελ κάντο, με εξαίρεση τη Λουτσία και η κλασική όπερα, με εξαίρεση το Φιντέλιο του Μπετόβεν.

Η Κάλλας δουλεύει σκληρά πάνω στο ρεπερτόριο αυτό και τραγουδά πολλούς ρόλους.

Η κριτική της επιτροπής εντοπίζει αμέσως την ιδιαιτερότητα της φωνής της και την «μοντέρνα» σκηνική στάση της. Οι κριτικές για τη δημιουργία της στην Τόσκα είναι αποκαλυπτικές: «φωνή πλούσια σ' όλη της την έκταση, μ' ένα τέλειο μηχανισμό αναπνοής, αρθρώσεως. Μια έμφυτη μουσικότητα, μια θεατρική αντίληψη σπάνια, σκηνικό κάλλος, ωραία εμφάνιση».

Την περίοδο αυτή, πέρα από τους ρόλους της στην όπερα, τα ρεσιτάλ της είναι εκείνα που δείχνουν με τον καλύτερο τρόπο την ικανότητά της να εναλλάσσει ηχοχρώματα και να αποδίδει με αλήθεια μουσικά κλίματα εντελώς διαφορετικά μεταξύ τους. Η σύνθεση των ρεσιτάλ της στην Αθήνα αναγγέλει την ποικιλία των ρόλων που η ίδια θα αναβιώσει, θα υποστηρίξει και θα επιβάλει στη Σκάλα του Μιλάνου, τη δεκαετία του 50.

Ανάλογο πρόγραμμα παρουσιάζει η Κάλλας στο αποχαιρετιστήριο ρεσιτάλ της στις 3 Αυγούστου 1945 στο θέατρο Κοτοπούλη - Ρεξ.

Μότσαρτ και Ροσσίνι, Βέρντι και Βέρντι, ισπανικά και ελληνικά λαϊκά τραγούδια.

Φωνή δισυπόστατη, λαμπερή και σκοτεινή στις δραματικές αποχρώσεις της, έγραφε η Σοφία Σπανούδη.

Όταν το 1947, από την αρένα

της Βερόνας, αρχίζει η μεγάλη περιπέτεια της Κάλλας, οι κατακτήσεις της στην Ελλάδα αποτελούν βασική προϋπόθεση των ανατροπών που θα επιφέρει στην όπερα. Η ίδια, σε συνεντεύξεις της, αναγνώρισε τον καθοριστικό ρόλο που έπαιξαν οι σπουδές της με την Ελβίρα τνε Ιντάλγκο και η σκληρή δουλειά της στην Ελλάδα.

Το φαινόμενο Κάλλας δεν αφορά μόνο τη μουσική. Έφερε επανάσταση και έγραψε ιστορία στις τέχνες του 20ου αιώνα.

Η διάσημη ελληνίδα υψίφωνος, δεν ήταν μόνο καλή μουσικός. Ήταν η κορυφαία ηθοποιός, η παλλόμενη ψυχή που κρύβεται πίσω από κάθε μεγάλο έργο, η πλούσια πηγή έμπνευσης για σκηνοθέτες, αρχιμουσικούς, σκηνογράφους και ενδυματολόγους, το υπόδειγμα καλλιτεχνικού ήθους για όλους τους τραγουδιστές που ήρθαν μετά από αυτήν. Και φέτος, όπου συμπληρώνονται 20 χρόνια από τον πρόωρο θάνατό της, εξακολουθεί να κυριαρχεί ως μύθος μοναδικός, μέσα και πάνω από τις τέχνες.

Έζησα για την Τέχνη - Vissi d' arte είπε τραγουδώντας πολλές φορές η Μαρία Κάλλας, ενσαρκώνοντας την Τόσκα πάνω στη σκηνή των μεγάλων λυρικών θεάτρων του κόσμου.

Ήρθε θεόσταλη στον κόσμο με μοναδική αποστολή να υπηρετήσει με πάθος το τραγούδι και συγχρόνως να δώσει μια καινούργια πνοή στην όπερα. Χάρη στη μοναδική φωνή της, το απaráμιλλο δραματικό της ταλέντο την ασύγκριτη τεχνική της και τη δυνατή της προσωπικότητα — αληθινά θεϊκών διαστάσεων — πραγματοποιήθηκε η αναβίωση των μεγάλων έργων και ρόλων, κυρίως της εποχής του μπελ κάντο από τον Κερουμπίνι και τον Σπουτίνι ως τον Ντονιτσέτι, τον Ροσσίνι και τον Μπελίνι, σε μια στιγμή που η τέχνη της όπερας αναζητούσε τρόπους να αποφύγει το διαφαινόμενο τέλος της.

Με την Κάλλας η όπερα ξαναπόχτησε την αίγλη των

παλαιών ένδοξων ημερών και ένα καινούργιο μεγάλο κοινό ξαναγέμισε τα λυρικά θέατρα σε κάθε γωνιά της γης.

Οι ειδικοί έμειναν άφωνοι με τις πρώτες εμφανίσεις της στην Ιταλία με την «Τζιοκόντα» στη Βερόνα, τη βαγκνερική Ιζόλδη στη Βενετία, με Τουραντώ και Νόρμα στη Ρώμη και Φλωρεντία, με Βρουχιλδη στις βαγκνερικές Βαλκυρίες, Ελβίρα στους Πουριτανούς, Σικελικούς Εσπερινούς του Βέρντι στη Σκάλα του Μιλάνου το 1951...

Έκτοτε η Κάλλας ερμηνεύει τον ένα μετά τον άλλο όλους τους μεγάλους ρόλους ενός ρεπερτορίου με τέτοιο ευρύ φάσμα, που καμία άλλη καλλιτέχνης του αιώνα μας δεν είχε αντιμετωπίσει ως σήμερα.

Η φήμη της μεγαλώνει, απλώνεται σ' όλο τον κόσμο, το κοινό την λατρεύει με φανατισμό, ξενοχτάει σε ατέλειωτες ουρές έξω από τα ταμεία των θεάτρων για να τη δει και να την ακούσει ζωντανή πάνω στη σκηνή.

Συnergieζεται με μεγάλους σκηνοθέτες, όπως ο Τζεφφιρέλι, η Μαργαρίτα Βάλμαν, ο Μινωτής, ο Λουκίνο Βισκόντι ενώ την διευθύνουν οι μεγαλύτεροι μαέστροι: Τούλιο Σεραφίν, Μπερνστάιν, Κάρλο Μαρία Τζουλίνι, Κάραγιαν...

Το ελληνικό κοινό είχε την τύχη να την απολαύσει το 1957 στο Ηρώδειο και το 1960 - 1961

στις ανεπανάληπτες παραστάσεις της με Νόρμα και Μήδεια στην Επίδαυρο.

Η αμοιβή της από τις συναυλίες αυτές δημιούργησε το θεσμό των υποτροφιών που φέρουν το όνομά της και είναι οι μόνες ελληνικές υποτροφίες, αφιερωμένες στους σπουδαστές της λυρικής τέχνης.

Λίγο προτού σβήσει για πάντα, η Μαρία με τη φίλη της πανίσιτα Βάσω Δεβετζή, είχε σκεφθεί την προικοδότηση μιας άλλης διεθνούς πολιτιστικής προσπάθειας που θα έφερε το όνομά της. Αυτό οδήγησε, λίγο προτού χαθεί ξαφνικά και η ίδια η Βάσω Δεβετζή, στη δημιουργία του «Διεθνούς Ιδρύματος Μαρία Κάλλας».

Σήμερα, είκοσι χρόνια μετά το ληξιαρχικό της θάνατο, η Κάλλας εξακολουθεί να λατρεύεται ως θεά σ' όλο τον κόσμο και να ζει μέσα από τις ηχογραφήσεις των έργων της. Ηχογραφήσεις που είναι σχεδόν ολοκληρωμένες παραστάσεις, αφού το μόνο που τους λείπει για να αποτελούν θεατρικά ντοκουμέντα, είναι η εικόνα.

Ήταν μια θεά και θα παραμείνει αθάνατη, είχε πει για Εκείνη ο Γιάννης Τσαρούχης την

ημέρα του αιφνίδιου θανάτου της.

Διέσχισε αυτόν τον αιώνα σαν ένας μεγάλος μοναχικός αετός, που, όπως άνοιξε τα φτερά του, έκρυψε για πάντα αυτές που την ακολουθούν.

Η ίδια η Μαρία Κάλλας, σε όσους έλεγαν ή έγραφαν ότι ήταν

μια μοναχική ύπαρξη, απαντούσε:

«Η δουλειά μου είναι μοναχική. Η Τέχνη είναι δημιουργία. Πρέπει να είσαι μόνη για να δημιουργήσεις».

Ελένη Σταυροπούλου,
φιλόλογος

Η Χριστουγεννιάτικη κάρτα του Συνδέσμου.

Το έργο είναι της ζωγράφου Μαρίας Βαμβακά από τη θεματική ενότητα «Κοσμογονία».

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

*Πάντ' ανοιχτά
Πάντα άγρυπνα
Τα μάτια της ψυχής μου.*
Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ

Με τις θερμότερές μας ευχές

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Π. ΝΙΚΟΛΑΟΥ

1997: Ευρωπαϊκό Έτος κατά του Ρατσισμού

Όσο και αν μας εκπλήσσει το γεγονός, σε όλη ανεξαρτήτως τα κράτη-μέλη της Ευρ. Ένωσης και σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής των πολιτών, παρατηρούνται με ιδιαίτερη συχνότητα φαινόμενα ρατσισμού. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η ανακοίνωση της Ευρ. Επιτροπής σχετικά με το ρατσισμό, την ξενοφοβία και τον αντισημιτισμό (COM (95) 653 τελικό):

«Η συνεχιζόμενη παρουσία του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αντισημιτισμού σε όλη την Ευρωπαϊκή Κοινότητα θέτει μια μεγάλη πρόκληση για τις κοινωνίες μας. Αν και είναι δύσκολο να δοθούν ποσοτικά στοιχεία για το ακριβές μέγεθος του προβλήματος, είναι αδύνατο να το αγνοήσουμε. Οι ειδήσεις για βίαια ρατσιστικά εγκλήματα σε όλη την Κοινότητα, μας έρχονται με ανησυχητική τακτικότητα. Ακόμη παραπέρα, το υφέρπον κλίμα προκαταλήψεων και διακρίσεων είναι πλέον ευδιάκριτο σε πολλές εκφάνσεις στις δημόσιες και πολιτικές εκδηλώσεις σε όλα τα κράτη μέλη της Κοινότητας.»

Για την αντιμετώπιση και καταπολέμηση του ρατσισμού, στις 23 Ιουλίου 1996, το Συμβούλιο της Ευρ. Ένωσης και οι εκπρόσωποι των κυβερνήσεων των κρατών-μελών, ενέκριναν ψήφισμα που καθιέρωσε το 1997 ως Ευρωπαϊκό Έτος κατά του Ρατσισμού, καθορίζοντας τους εξής στόχους:

1. να επισημανθεί η απειλή που συνιστά ο ρατσισμός, η ξενοφοβία και ο αντισημιτισμός για το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και την οικονομική και κοινωνική συνοχή της Κοινότητας·

2. να ενθαρρυνθεί ο διάλογος για τα μέτρα που απαιτούνται προς καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αντισημιτισμού στην Ευρώπη

3. να προαχθεί η ανταλλαγή εμπειριών από αποτελεσματικές μεθόδους πρακτικής σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, για την καταπολέμηση του ρατσισμού.

4. να γίνει διάχυση της πληροφόρησης για τις αποτελεσματικές μεθόδους πρακτικής μεταξύ των φορέων που εργάζονται για την καταπολέμηση του ρατσισμού, για να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των ενεργειών τους.

5. να γίνουν γνωστά τα οφέλη από την έμπρακτη πολιτική κοινωνικής ενσωμάτωσης που εφαρμόζεται σε εθνικό επίπεδο, ειδικότερα στους τομείς απασχόλησης, εκπαίδευσης, κατάρτισης και στέγασης.

6. να γίνει αξιοποίηση της εμπειρίας των ατόμων που προσβάλλονται από ρατσισμό, ξενοφοβία ή αντισημιτισμό και να παρακινήσει η συμμετοχή τους στην κοινωνία.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την επίτευξη των παραπάνω στόχων έθεσε στην διάθεση των ενδιαφερομένων οργανισμών έναν προϋπολογισμό για την χρησιμοποίηση κονδυλίων με σκοπό την ενίσχυση σχεδίων δράσης στους εξής τομείς:

• Καθημερινός Ρατσισμός

(αστυνομικές αρχές, υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής πρό-

νοιας, εκπαίδευση, παρακολούθηση ρατσιστικών επεισοδίων κ.λπ.)

• Ρατσισμός στην εργασιακή ζωή

(προσλήψεις, πρόωξη και απασχόληση, διακρίσεις στο χώρο εργασίας κ.λπ.)

• Αφύπνιση της ενημερότητας του κοινού

(πολιτισμός, αθλητισμός, Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης)

• Νομοθεσία

(εφαρμογή της νομοθεσίας, υποστήριξη θυμάτων στην ποινική δικαιοσύνη, αναβάθμιση της ενημερότητας στη νομοθεσία κ.λπ.)

Τα σχέδια δράσης θα πρέπει να υλοποιηθούν μέσα στο 1997. Αναπτύσσοντας την συμβολή της στην καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αντισημιτισμού, η Επιτροπή εξασφάλισε την χρηματοδότηση ενεργειών στα πλαίσια κοινοτικών πρωτοβουλιών όπως η πρωτοβουλία Απασχόληση - Integra, η οποία δίνει έμφαση στις δράσεις που επικεντρώνονται στις ειδικές ανάγκες των μεταναστών, των προσφύγων, των τσιγγάνων και των εθνικών μειονοτήτων. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, επίσης συνεισφέρει σημαντικά στον παραμερισμό των κοινωνικών συνθηκών που ευνοούν τη διάδοση των ρατσιστικών προκαταλήψεων. Έτσι, ποσό ύψους 3,7 δισεκ/ρίων ECU προορίζεται για να βοηθήσει στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, στην περίοδο 1994 ως 1999.

Τα παραπάνω διαθέσιμα μέσα συμπληρώνονται και από επιμέρους δράσεις άλλων προγραμμάτων όπως το MEDIA II (τομέας ενημέρωσης και πολιτισμός), το πρόγραμμα SOCRATES (τομέας εκπαίδευσης), το πρόγραμμα δράσης για την ισότητα των ευκαιριών, κ.α.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επίσης, έχει υποστηρίξει σχέδια που αποβλέπουν στην καταπολέμηση του ρατσισμού.

Όλες οι δράσεις που έχουν αναληφθεί, ή θα αναληφθούν με στόχο την καταπολέμηση του ρατσισμού, είναι προφανές ότι για να είναι αποτελεσματικές, πρέπει να ενσωματωθούν στο σύνολο των πολιτικών της Ευρ. Ένωσης. Όπως σημειώνει η Επιτροπή, η πρόληψη πρέπει να είναι ο κύριος στόχος οποιασδήποτε στρατηγικής κατά του ρατσισμού και όλες οι μακροπρόθεσμες στρατηγικές πρέπει να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις στα πλαίσια των οποίων όλοι οι εταίροι θα κατανοήσουν ότι η εθνική και η πολιτιστική ποικιλομορφία της σύγχρονης Ευρώπης είναι πηγή «μετρήσιμου οφέλους», και πρέπει να γίνει κατανοητό ότι καμία κοινωνική ή πολιτιστική ομάδα δεν μπορεί να είναι σίγουρη ότι δεν θα γίνει κάποια μέρα θύμα ρατσισμού.

Ευελπιστούμε ότι το Ευρωπαϊκό Έτος κατά του Ρατσισμού θα γίνει έτος υλοποίησης δράσεων που θα βοηθήσουν αποτελεσματικά στην καταπολέμηση του ρατσισμού, του αρνητικού φαινομένου που εμφανίζεται σε διάφορες μορφές και τραυματίζει τις σύγχρονες κοινωνίες.

Ελένη Τούντα,

πολιτικός επιστήμονας

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ Κυβέρνηση έχει ανακηρύξει το 1998

Ε Τ Ο Σ Π Ο Ι Ο Τ Η Τ Α Σ

Σ Υ Ν Ε Δ Ρ Ι Α

1. 2ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Με πρωτοβουλία του Επιστημονικού και Επιμορφωτικού Κέντρου (Ε.Ε.Κ.) Χημικών Μηχανικών πραγματοποιήθηκε στις 20, 21 και 22 Φεβρουαρίου 1997 το 2ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ, στο Συνεδριακό Κέντρο της Ελληνικής Εταιρείας Διοίκησης Επιχειρήσεων (Ε.Ε.Δ.Ε.), το οποίο σημείωσε εξαιρετική επιτυχία.

Την έναρξη του Συνεδρίου κήρυξε η υπουργός Ανάπτυξης κ. Β. Παπανδρέου η οποία αναφέρθηκε σε θέματα Ανάπτυξης και Ποιότητας. Οι κύριες θεματικές ενότητες του Συνεδρίου ήταν: Συστήματα Ποιότητας στη Βιομηχανία, Νέες Εξελίξεις στον χώρο της Ποιότητας, HACCP & Ποιότητα στα Τρόφιμα, Ποιότητα & Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, Συστήματα Ποιότητας, Συμπεράσματα - Ειδικά Θέματα, Πρότυπα & Σήμα CE, Διαπίστευση - Εργαστήρια, Συστήματα Ποιότητας & Υπηρεσίες, Κατασκευές - Δομικά Υλικά, Ποιότητα & Ασφάλεια Εργαζόμενων και Εκπαίδευση για ην Ποιότητα & Εργαζόμενοι.

Στις εργασίες του Συνεδρίου συμμετείχε το μέλος της Επιτροπής Τύπου του Σ.Ε.Ε., Δρ. Α. Παλλαδά με εισήγηση με θέμα: «Τα Πρότυπα ISO 9000 και EN 45000 σε Εργαστήρια Διακριβώσεων».

2. ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΝΙΚΗΤΩΝ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΒΡΑΒΕΙΟΥ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ 96

Από το 1991, το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Διοίκηση Ποιότητας (EFQM) καθιέρωσε το Ευρωπαϊκό Βραβείο Ποιότητας, με τη στήριξη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ποιότητα (EOQ) που στην Ελλάδα εκπροσωπείται από την Ε.Ε.Δ.Ε. Το Συνέδριο των νικητών του Ευρωπαϊκού Βραβείου Ποιότητας (1996) οργανώθηκε στην Αθήνα, στις 6 Μαΐου 1997, στις εγκαταστάσεις της Ε.Ε.Δ.Ε. με τη συμμετοχή του νικητή που ήταν η τουρκική εταιρεία BRISA αλλά και των εταιρειών που προκρίθηκαν στο τελευταίο στάδιο επιλογής μεταξύ των οποίων ήταν και η ΕΛΑΪΣ Α.Ε.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο Συνέδριο συμμετείχε με σχετική παρουσίαση («Τελειότητα στις Δημόσιες Υπηρεσίες») η Σκωτσέζικη Φορολογική Υπηρεσία η οποία, σύμφωνα με αυτά που αναφέρθηκαν, παρέχει πραγματικά εντυπωσιακά τις υπηρεσίες της προς το κοινό, π.χ. άμεση απάντηση τηλεφωνικών κλήσεων (μέσα σε 15 δευτερόλεπτα), διεκπεραίωση φορολογικών προβλημάτων των πολιτών σε τρεις μέρες το αργότερο και κατ' οίκον εξυπηρέτηση ατόμων υπερήλικων ή με ειδικές ανάγκες...

3. QUALITY FORUM 97

Στις 24, 25 και 26 Οκτωβρίου πραγματοποιήθηκε με εξαιρετική επιτυχία το διεθνές Συνέδριο: QUALITY FORUM 97 - Ποιότητα & Υπηρεσίες, στο Ξενοδοχείο Divani Caravel, το οποίο οργάνωσε η εταιρεία ΑΘΩΣ και το περιοδικό της ποιότητας, ECO-Q.

Την έναρξη του Συνεδρίου, στις εργασίες του οποί-

ου συμμετείχαν εισηγητές και σύνεδροι από δεκαέξι χώρες, κήρυξε ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Ανάπτυξης, κ. Κ. Ντηνιακός και ο Πρόεδρος του Ε.Ο.ΜΜ.ΕΧ., κ. Γ. Φραντζεσκάκης. Οι κύριες θεματικές ενότητες του Συνεδρίου ήταν: Εφαρμογή Συστημάτων Ποιότητας από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, Ποιότητα & Καταναλωτής, Ποιότητα & Δημόσιος Τομέας, Ποιότητα & Εκπαίδευση, Ποιότητα Υπηρεσιών στη Βιομηχανία, Ποιότητα στην Παροχή υπηρεσιών, Ποιότητα στον Τραπεζικό Τομέα, Ποιότητα & Πληροφορική, Ποιότητα & Τουρισμός, Μέτρηση της Ποιότητας, Φορείς Πιστοποίησης & Πρότυπα και Ποιότητα & Ναυτιλία.

Στις εργασίες του Συνεδρίου συμμετείχε και το μέλος του Σ.Ε.Ε., Δρ. Α. Παλλαδά, με εισήγηση με θέμα: «Ποιότητα, Επιχείρηση και Εσωτερικός Πελάτης».

4. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ 1997

Στη διάρκεια της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Ποιότητας (10 - 16 Νοεμβρίου 1997), που έχει πλέον καθιερωθεί και στη χώρα μας, ως ετήσιος θεσμός, διοργανώθηκε πλήθος εκδηλώσεων, σε συνεργασία της Ελληνικής Εταιρείας Διοίκησης Επιχειρήσεων (Ε.Ε.Δ.Ε.) με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ποιότητα (Ε.Ο.Ο.) και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για τη Διοίκηση της Ποιότητας (Ε.Ε.Ο.Μ.).

Το θέμα της εφτενικής Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Ποιότητας ήταν «Στην Υπηρεσία της Κοινωνίας» και στα πλαίσια αυτά σταχυολογούμε ορισμένες από τις εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν: «Ποιότητα και Ελληνικός Πολιτισμός», «Έλεγχος Ποιότητας στα Δημόσια Έργα», «Ποιότητα στον Τουρισμό», «Ποιότητα στις Υπηρεσίες Υγείας», «Χάος, Πολυπλοκότητα & Management» και «Η Ποιότητα στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις - Ανταγωνιστικό Πλεονέκτημα».

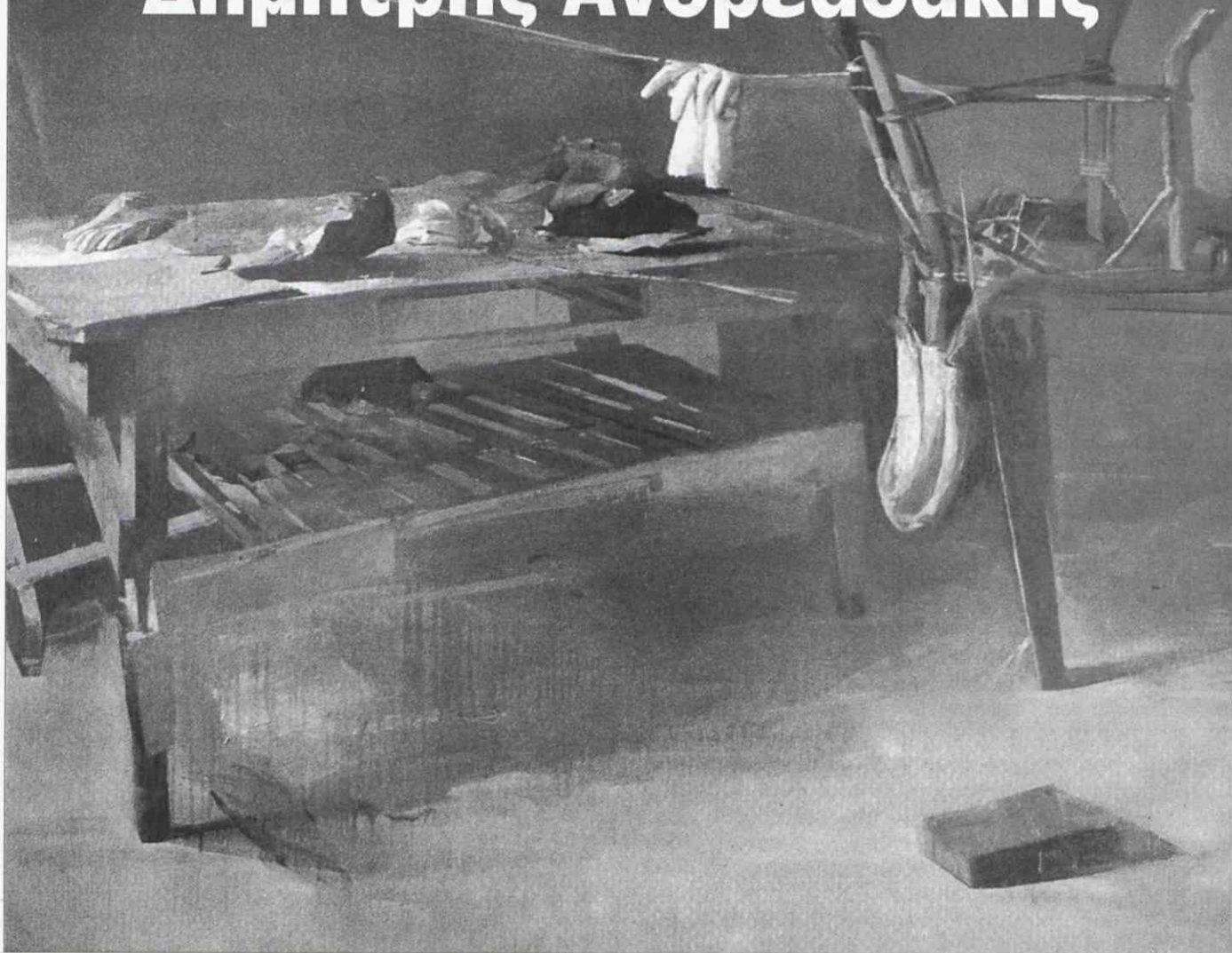
Σε όλες τις παραπάνω εκδηλώσεις συμμετείχε μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων και φορέων, επιβεβαιώνοντας το εντεινόμενο ενδιαφέρον των επιχειρήσεων και της Πολιτείας για ανάπτυξη της Ποιότητας στην Ελλάδα.

5. ΑΛΛΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ, 1997 - 98

Η εταιρεία ΑΘΩΣ και το περιοδικό της ποιότητας, ECO-Q, διοργανώνουν Ημερίδα με θέμα: «Η Ποιότητα στον Χώρο της Υγείας», στις 16 - 17 Ιανουαρίου 1998, στο Ξενοδοχείο Divani Caravel. Στόχος της Ημερίδας είναι η παρουσίαση των νέων τάσεων στον χώρο των υπηρεσιών υγείας αλλά και των σχετικών με αυτές βιομηχανιών (κρατική και ιδιωτική περίθαλψη, νοσοκομεία, φαρμακευτικές βιομηχανίες, ιατρικά εργαστήρια, ασφάλιση κ.λπ.). Παράλληλα με τις συνεδριάσεις της Ημερίδας θα λειτουργήσει και Έκθεση προϊόντων και υπηρεσιών υγείας στην Ελλάδα.

Για το 1998 οι ίδιοι διοργανωτές έχουν προγραμματίσει σημαντικό αριθμό Συνεδρίων και Ημερίδων (10 Συνέδριο Ελλάδας - Κύπρου «Ο Δρόμος για την Ποιότητα» - 24, 25/4/98, Ποιότητα & Δημόσια Έργα - 3/5/98, Ποιότητα & Περιβάλλον - 8/5/98, Ποιότητα & Καταναλωτής - 24/9/98, Ποιότητα στις Τραπεζικές Διαδικασίες - 5/10/98 κ.ά.).

Δημήτρης Ανδρεαδάκης

Ο Σύνδεσμος Ελληνίδων Επιστημόνων μαζί με άλλους φορείς, παρουσίασε στο Ίδρυμα «Μελίνα Μερκούρη» τον ζωγράφο **Δημήτρη Ανδρεαδάκη**, καλλιτέχνη, που ουσιαστικά τώρα ανοίγει το δρόμο του στην Ελλάδα.

Πρόκειται για ένα προικισμένο νέο, που τώρα αποδεσμεύτηκε από σπουδαίες υποτροφίες και γερές σπουδές, στην Αθήνα στην ΑΣΚΤ και στο Παρίσι στη Beaux Arts και αναπτύσει ήδη το δικό του ζωγραφικό κόσμο. Αρχίζει όπως είναι φυσική κλήση, από την πατρίδα του, τα Χανιά, όπου ανθούσαν για αιώνες σαν Τέχνη και Βιοτεχνία τα Ταμπακαριά (Βυρσοδεψία) — ή χειροποίητη επεξεργασία του δέρματος.

Με τον καιρό η τέχνη των Ταμπακαριών έχασε το πελατειακό κοινό της. Τα κτήρια μισογκρεμίστηκαν, τα εργαλεία και τα κουτιά, οι σανίδες, μένουν άχρηστα, πεταμένα και χυμένα σε αυλές, ή σε χώρους παρατημένους, λεηλατημένους, και υποκατάργηση.

Ένας κάθε άλλο παρά τυχαίος ζωγράφος, ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΝΔΡΕΑΔΑΚΗΣ, έρχεται να συμμαζέψει τη μνήμη.

Τα καταγράφει έτσι όπως βρίσκονται σχεδόν φωτογραφικά σε τεράστιους πίνακες — που μπορούν να τοποθετηθούν οπουδήποτε — με μια ήρεμη ρεαλιστική έκφραση απόρροια της φύσης του καλλιτέχνη, που ρίχνει το ενδιαφέρον του στο περιβάλλον και το ζωγραφίζει τέλεια.

Πρόκειται για Ταμπεραμέντο και Γνώση, που την «αγόρασε» απ' τους καθηγητές του: τον έξοχο

Γυναικείες Πρωτιές

Με βαθειά ηθική ικανοποίηση ο ΣΕΕ συγχαίρει δύο από τα μέλη του για τις θέσεις που επάξια κατέκτησαν!

1. Η Αγγελική Ασημακοπούλου, Χημικός και μέλος του Δ.Σ. του Συνδέσμου, αναδείχτηκε σε Γενικό Διευθυντή του Γενικού Χημείου του Κράτους!

Σημειώνουμε ότι η ανάδειξη γυναικείων στελεχών στις ανώτατες θέσεις της Διοικητικής Ιεραρχίας, με κριτήρια πάντοτε αξιοκρατικά, είναι από

τα πάγια αιτήματα του Συνδέσμου, ο οποίος αγωνίζεται με τον εξής διπλό στόχο:

– να δοθεί προσοχή στις ήδη κατατεθειμένες γυναικείες υποψηφιότητες,

– να δημιουργηθούν συνθήκες ευνοϊκές για την ανάδειξη περισσότερων γυναικείων υποψηφιοτήτων.

2. Η Ολυμπία Βαγγελάτου, πολιτικός μηχανικός και επίσης μέλος του Δ.Σ. του Συνδέσμου, εκλέχτηκε στη θέση του γ. γραμματέα της Διοικούσας Επιτροπής του Τεχνικού Επιμελητηρίου, θέση που για πρώτη φορά στην ιστορία του ΤΕΕ κατακτήθηκε από γυναίκα!

Θέση νευραλγική, τιμητική αλλά και κρίσιμη, επιφορτισμένη με ιδιαίτερες αρμοδιότητες και ευθύνες!

*Θερμά συγχαρητήρια και στα δύο μέλη μας!
Και καλή δύναμη για νέες επιτυχίες!*

έλληνα ζωγράφο Δημήτρη Μυταρά, και τον Γαλλοποιημένο Βελίτικοβιτς, τον οποίο έχει εκθέσει κατά σύμπτωση φέτος χειμώνα-άνοιξη, η Εθνική μας Πινακοθήκη.

Θα ήταν ενθουσιαστικό να συνυπήρχαν κάποια στιγμή οι εκθέσεις τους στην Ελλάδα ή να προετοίμαζαν το μοντάρισμά τους σχεδόν ταυτόχρονα.

Ενώνεται ήδη οι δύο τους σε μια Γενική κατεύθυνση (tendance) που ήρθε στο προσκήνιο (για λίγο; για πόσο;) και λέγεται γενικά Post Modernisme, (Μεταμοντερνισμός) και σημαίνει στην προκειμένη περίπτωση, να ζωγραφίζεις με όρους Κλασσικούς, Ξαναγινομένους, τη δική σου ζωγραφική, διαγράφοντας όσο πιο τέλεια μπορείς το «Μοντερνισμό» που είχε επί δεκαετίες αλλάξει το πρόσωπο της ζωγραφικής.

Πρωτογνωρίζουμε λοιπόν με ατομικές εκθέσεις, το δάσκαλο και το μαθητή ταυτόχρονα. Κι εδώ ο μαθητής είναι πολύ πιο «Post Moderne» από το Δάσκαλο. Διακρίνουμε ίσως στη Θεματική επιλογή της φθοράς, επιρροή από τον Βελίτικοβιτς. Αντι όμως, το σκληρό ρεαλισμό του Δασκάλου που ανέκαθεν «εξπρεσιονίζει» και τώρα ενσωματώνεται στο Μεταμοντερνισμό με τα λαβωμένα αιμόφυρτα πτώματα που εκθέτει, μια γαλήνια θεώρηση του «Περιβάλλοντος που εκκρίπτει σε Μνήμη» τα «Ταμπακαριά», παρουσιάζονται από το Δημήτρη Ανδρεα-

δάκη και τις εξαιρετικές ζωγραφικές του δυνατότητες με μία «ελεγχόμενη μελαγχολία, όπως το ελληνικό μέτρο δεν επιτρέπει εξάρσεις και πρόσθετα συναισθήματα.

Τα ταμπακαριά του Ανδρεαδάκη ΕΙΝΑΙ η ζωγραφική των ταμπακαριών των Χανίων.

Αυτή η *εικαστική μνεία* επέχει τη θέση μιας κατάθεσης για το παρελθόν ετούτου του τόπου. Αλλά και της ροής των πραγμάτων που τους δυο τελευταίους αιώνες από βιοτεχνικά έγιναν βιομηχανικά και καταλήγουν ηλεκτρονικά κι από κει κι έπειτα αλλού θα καταλήξουν.

Η ζωγραφική, μας δίνει την ευκαιρία να καταγράφουμε τα υπάρχοντα όπως στην Αλιταμίρα ή να φανταστούμε, αχαλίνωτα, σε video Art, το μέλλον της.

Ο Ανδρεαδάκης δεν θα ζωγραφίζει παντοινά Ταμπακαριά. Μια πλατειά καριέρα τον περιμένει πιο έπειτα.

Θα πω την ίδια παροιμία της πατρίδας του, που την έβαλα σε μια άλλη ανάλυση που έγραψα για χάρη του στο περιοδικό ΕΡΕΥΝΑ (ΙΟΛΚΟΣ): «όπου καλός, παντού καλός». Κάτι σαν «ο Άξιος είναι πάντα Άξιος». Αναμένουμε τις επόμενες απόψεις του.

Ιωάννα Δοράνη
Ζωγράφος
Μέλος του ΣΕΕ

Jacqueline de Romilly

Αλκιβιάδης ή οι κίνδυνοι ...
της φιλοδοξίας

Άστυ, Αθήνα 1995

Το βιβλίο μεταφράστηκε στα ελληνικά από την Αθηνά Μπάμπη Αθανασίου και Κατερίνα Μηλιάρη. Εκδόθηκε την ίδια χρονιά που κυκλοφόρησε και στο Παρίσι από τις εκδόσεις de Fallois. Είναι αξιοσημείωτο ότι μέσα στον ίδιο χρόνο τιμήθηκε η διάσημη ελληνίστρια με την ανακήρυξη της ως επίτιμης δημότιδας της πόλης των Αθηνών, με την απονομή του βραβείου Υπατία — από τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και το Σύνδεσμο Ε.Ε. — και την απονομή της ελληνικής υπηκοότητας με ειδικό Προεδρικό Διάταγμα. Τον Ιούλιο του ίδιου έτους της απονεμήθηκε το διεθνές βραβείο Ωνάση.

Η γαλλίδα Ακαδημαϊκός ανάλωσε τη ζωή της στη μελέτη της αρχαίας ελληνικής Γραμματείας και συνέγραψε πάνω από είκοσι βιβλία, παράλληλα με την διδασκαλία της. Μετέφρασε και μελέτησε τον Θουκυδίδη, ο οποίος αποτελεί και την κυριότερη πηγή για την συγγραφή του βιβλίου της με θέμα τον Αλκιβιάδη, αλλά αρκετά στηρίζεται και στον Ξενοφώντα, τον Πλάτωνα και τον Πλούταρχο, για να αναφέρουμε τους συγγραφείς που χρησιμοποιεί περισσότερο απ' όσους μας δίνει ενημερωτικά στην εισαγωγή.

Η δομή του έργου σε συνδυασμό με το ζωντανό ύφος και τη σαφήνεια του λόγου δίνουν μια λογοτεχνική χροιά στη βιογραφία και κεντρίζουν το ενδιαφέρον του αναγνώστη, καθώς ξετυλίγεται αργά και μεθοδικά το κουβάρι της πολυτάραχης ζωής αυτού του πολυσυζητημένου ήρωα, που εξακολουθεί να ελκύει το ενδιαφέρον των ανθρώπων.

Ο Αλκιβιάδης έλαμψε με το κάλλος, τον πλούτο, την καταγωγή και την πνευματικότητά του, αλλά ο ίδιος αμαύρωσε τη φήμη του με τρομερά λάθη, που οφείλονταν, όπως υποδηλώνει ο υπότιτλος του έργου, στην φιλοδοξία του.

Ενώ μπορούσε να σώσει την Αθήνα, την κατέστρεψε συμμαχώντας με τους εχθρούς της, τη Σπάρτη και τους σατράπες του πέρση βασιλιά, για λόγους προσωπικού συμφέροντος και μόνο.

Τι είχε συμβεί; Πριν από την εκστρατεία των Αθηναίων στη Σικελία ξέσπασαν δύο υποθέσεις εις βάρος του που ανάγκασαν τους Αθηναίους να τον ανακαλέσουν, να τον εξορίσουν και να δημεύσουν την περιουσία του. Αυτές ήταν: 1) ο ακρωτηριασμός των Ερμών και 2) η παρωδία των μυστηρίων.

Ο Αλκιβιάδης «κατέπληξε τον ελληνικό κόσμο με το θράσος της αντίδρασής του». Οι συμβουλές που δίνει στους Σπαρτιάτες στους οποίους καταφεύγει είναι: 1) Να βοηθήσουν τους Συρακουσίους, 2) Να φέρουν τον πόλεμο στην Ελλάδα κυριεύοντας τη Δεκέλεια και 3) Να αποσπάσουν τους συμμάχους της Αθήνας από την Ιωνία.

Οι Σπαρτιάτες ακολούθησαν τις υποδείξεις του και έτσι ενίκησαν τελικά. Ο Αλκιβιάδης γίνεται τόσο αναξιόπιστος στα μάτια των Αθηναίων — για να αναφερθούμε έτσι συνοπτικά στα γεγονότα — ώστε, όταν συμβούλεψε σωστά τους Αθηναίους, πριν από την καταστροφή στους Αιγός ποταμούς, το 404 π.Χ. δεν εισακούστηκε, όπως στο γνωστό ανέκδοτο.

«Συνήθως οι άλλοι εξορίστοι πολιτικοί επεδίωκαν να επιστρέψουν. Αυτός θέλει να καταστρέψει την Αθήνα. Η Αθήνα για αυτόν είχε γίνει εχθρική πόλη. Είναι προδότης και δικαιολογεί αναίσχυντα την προδοσία του» λέει χαρακτηριστικά η Romilly (6ο κεφ.). Συχνά τον κρίνει πολύ αυστηρά.

Τον θεωρεί εισηγητή της ιμπεριαλιστικής πολιτικής της Αθήνας, μηχανορράφο, αδίστακτο, ιερόσυλο, που καταφέρνει, όταν θέλει, να ανακηρυχθεί μυσταγωγός και ιεροφάντης, και κάποτε της θυμίζει, καθώς την διακατέχει η αγωνία για την δημοκρατία, τον Ναπολέοντα, ακόμη και τον Χίτλερ.

Αυτός ήταν ο Αλκιβιάδης. Είναι ο νεαρός Ολυμπιονίκης που αρέσκει να επιδεικνύει τα πλούτη του, που με το κάλλος, την επιτηδευμένη προφορά και τα σκάνδαλα της προσωπικής του ζωής προκαλούσε, όπως μαθαίνουμε στα διάφορα ανέκδοτα. Αγαπήθηκε και μισήθηκε όσο κανείς. Ήταν αδίστακτος και με την γοητεία, την δημαγωγική του συμπεριφορά κατόρθωνε πάντα ό,τι επιθυμούσε. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 411 πήγε με τους ολιγαρχικούς όμως κάτφερε να γυρίσει στην Αθήνα το 407 ως φίλος των δημοκρατικών. Η βιογράφος παραπέμπει στον Θουκυδίδη (ΣΤ 15): «Ο καθένας τον μισούσε για την ιδιωτική του ζωή κι έτσι δεν άργησε να οδηγήσει την πολιτεία στην καταστροφή, γιατί εμπιστευόταν σε άλλους την εξουσία».

Η Romilly, που συχνά πέφτει από τον θαυμασμό στην ύστατη περιφρόνηση, σε κάποιο σημείο, συγκρίνοντάς τον με τους άλλους προδότες αναφωνεί: «ήταν χειρότερος» και στην ανάλυση της συμπεριφοράς του δεν βρίσκει καμία δικαιολογία. Το αξιοσημείωτο είναι ότι τελικά δεν ανατρέπει την εικόνα που όλοι έχουμε για αυτήν την τόσο αμφιλεγόμενη προσωπικότητα, ίσως γιατί δεν θέλησε — να πούμε δεν μπόρεσε; — να μην υποκύψει στην γοητεία αυτού του άντρα, που αν και έφτασε την ηλικία των πενήντα χρόνων, έμεινε στην ιστορία με την εικόνα ενός γοητευτικού εφήβου, στον οποίο όλα συγχωρούνται. Οι Αθηναίοι του έρριχναν το ανάθεμα για όλες τις συμφορές τους στα πολυτάραχα χρόνια — από τη Σικελική εκστρατεία ως το τέλος του πολέμου (415 - 404 π.Χ.) — αλλά και σ' αυτόν στήριζαν τις ελπίδες τους για κάποια σωτηρία. Συχνά ενίωθαν ένοχοι για τις εξορίες και την καταδίκη του σε θάνατο.

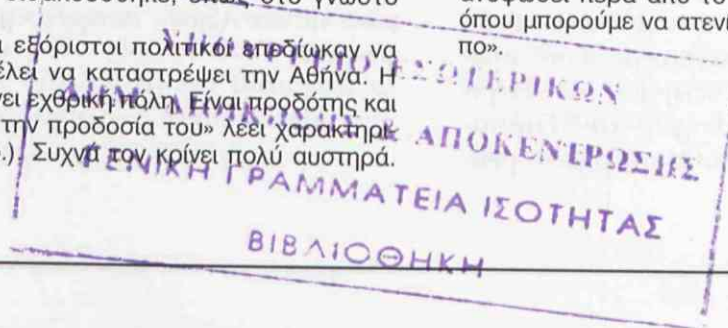
Το τέλος του ήταν τραγικό. Επικηρυγμένος από τον Λύσανδρο κρύβεται στη Μέλισσα της Φρυγίας, με την εταιρά Τιμάνδρα. Οι εντεταλμένοι για την δολοφονία του περικύκλωσαν το σπίτι κι έβαλαν φωτιά. Όταν ο Αλκιβιάδης πετάχτηκε έξω, όχι μόνο για να σωθεί, αλλά και να επιτεθεί, οι δράστες έφυγαν και από μακριά τον χτύπησαν θανάσιμα με ακόντια και τόξα, όπως διηγείται ο Πλούταρχος.

Η Romilly μέσα από την αμφιλεγόμενη ζωή του ήρωα προσπαθεί να αντλήσει παραδείγματα, να βγάλει συμπεράσματα και να κατανοήσει σύγχρονες καταστάσεις. Εδώ διαβλέπουμε τον διδακτισμό της και διαπιστώνουμε την αγωνία της για την δημοκρατία. Γιατί, όπως διαπιστώνει «Η φιλοδοξία και η δημαγωγία εκτρέπουν το πολίτευμα». Η αστάθεια της λαϊκής εγνωσης επίσης την κάνει να αναρωτηθεί: «Είμαστε καλύτεροι στον εικοστό αιώνα;» Πιστεύει ότι έχουμε σήμερα τα ίδια φαινόμενα ατομισμού ακραίας φιλοδοξίας, τα οποία απειλούν την δημοκρατία: «Οι συσχετισμοί είναι ολοφάνεροι και μας καταπλήσσουν κάθε στιγμή».

Κι ενώ (σελ. 260) γράφει: «Ο θαυμάσιος αυτός άνδρας προσφέρει κάθε στιγμή ένα παράδειγμα προς μελέτη - και προς αποφυγή», τελικά η μεγάλη Ελληνίστρια και Ελληνίδα, όπως ήδη αναφέραμε, υποκύπτει στην γοητεία του, τον αποκαλεί ήρωα. και κλείνει το βιβλίο της με αυτά τα λόγια:

«Και σήμερα φαντάζομαι τον Αλκιβιάδη να βγαίνει από το φλεγόμενο σπίτι του σαν εκείνον τον Λεωνίδα! Με την Ελλάδα πρέπει να περιμένουμε κάτι τέτοιο. Ακόμα και όταν πρόκειται για σκοτεινές εποχές (...) πρέπει να περιμένουμε ότι θα δούμε το ηρωικό φως, που μεταμορφώνει τον άνθρωπο, και τον αποσπά από τον θλιβερό περίγυρο, για να τον ανυψώσει πέρα από το χρόνο, σε έναν κόσμο ομορφιάς, όπου μπορούμε να ατενίσουμε με υπερηφάνεια τον άνθρωπο».

Εριφύλη Σαμουηλίδου - Βλάχου

«Καλωσόρισες, κοριτσάκι μου»

8 Απρίλη 1997, ώρα 6.25' το απόγευμα και η πρωτότοκη κόρη του Δημήτρη και της Σοφίας χτύπησε την πόρτα της ζωής, στην αρχή δειλά - δειλά, για να δρασκειλσει σε λιγάκι το κατώφλι της ορμητική και ωρυσόμενη, ενοχλημένη από τα φώτα, την πολυκοσμία και τις φωνές:

Φωνές - ευχές, φωνές γεμάτες ανακούφιση μετά την πολύωρη αναμονή του ερχομού της, φωνές χαρούμενες, που τάραζαν, όμως, την ηρεμία του υδάτινου κόσμου τον οποίο για εννιά μήνες απολάμβανε αποκλειστικά και μόνο εκείνη.

Κι έτσι, αρνούμενη να ανταποκριθεί σ' όλες αυτές τις εκδηλώσεις χαράς και καλωσορίσματος, η μικρούλα νεοφερμένη συνέχιζε να διαμαρτύρεται εντονότατα στις πρώτες περιποιήσεις μέχρι τη στιγμή πού, καθαρή πια και φροντισμένη, έκανε την πρώτη επίσημη εμφάνισή της μπροστά στην τόσο γνώριμη και συνάμα τόσο άγνωστη μαμά της.

Το ροδαλό απαλό κορμάκι της ακούμπησε πάνω στο ζεστό ιδρωμένο στέρνο της μαμάς της και μέσα από τις πυκνές βλεφαρίδες της ξεχώριζαν δυο γκριζα φτωινά ματάκια, που έμοιαζαν να ψάχνουν

αναγνωρίσιμα σχήματα στο νέο κόσμο. Ξάφνου, το βλέμμα της καρφώθηκε στο πρόσωπο της μαμάς και, ως δια μαγείας, το τρυφερό πλασματάκι ησύχασε, οι γροθίτσες της χαλάρωσαν και τα γοερά κλάματα διαδέχτηκαν γλυκές άναρθρες κραυγούλες.

Είναι η κορυφαία αυτή στιγμή που κάθε μάνα νιώθει πως ο αρχέγονος δεσμός μάνας - παιδιού δίνει, αποκλειστικά και μόνον, σ' εκείνη την ικανότητα να κάνει το μωρό της να ησυχάσει αρκεί ένα άγγιγμα, ένα βλέμμα, ένα γλυκόλογο.

Και μέσα στην πολύβουη αίθουσα, βρίσκονται οι δυο τους, αποκομμένες απ' όλους, να απολαμβάνουν το μεγαλείο της πολυπόθητης συνάντησής τους, κάτω από το τρυφερό βλέμμα του πατέρα, που, παρατηρητής ως εκείνη την ώρα, δηλώνει μ' ένα χάδι την παρουσία του.

ΣΟΦΙΑ Ε. ΜΠΕΝΕΑ

* Η Σοφία Μπενέα είναι μέλος της συντακτικής επιτροπής του δελτίου του ΣΕΕ και απέκτησε το πρώτο της παιδί τον Απρίλιο του 1997. Στο λιπό και τρυφερό κείμενό της καταγράφει αυτήν ακριβώς την εμπειρία της.

Βιβλία που στάλθηκαν στο ΣΕΕ:

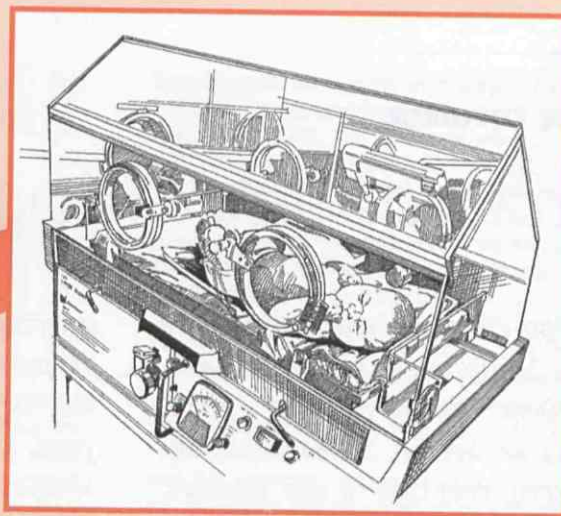
1. Αθηνά Κακούρη: Αύριο - Μυθιστόρημα, εκδ. Εστία
2. Αθηνά Κακούρη: Της τύχης το μαχαίρι, εκδ. Ερμής
3. Αθηνά Κακούρη: Η σπορά του Ανέμου, εκδ. Εστία
4. Αθηνά Κακούρη: Με τα φτερά του «Μαρίκα», εκδ. Κέδρος
5. Νικολάου Κ. Μουτσόπουλου, Καθηγ. Α.Π.Θ.: Τα «Γεωγραφικά» όρια της Μακεδονίας και μια άλλη παράμετρος του προβλήματος, ΒΙ έκδοση, Αθήνα 1995, έκδοση Δήμου Γλυφάδας.
6. Νικολάου Κ. Μουτσόπουλου, Καθηγ. Α.Π.Θ.: Ένας Βυζαντινός Ναός στο Κάστρο της Ξάνθης, Πρόδρομη Ανακοίνωση, Θεσσαλονίκη 1995.
7. Κατερίνα Γαρδικιώτη - Κοϊνη: Καλοκαίρι σε τραγούδησα - Αθήνα 1997
8. Kenneth Blanchard, ph.D., Αντώνη Ν. Κονταράτου, ph. D.: Το μυστικό της ηγεσίας και ο Dr. Blanchard, Αθήνα 1994.
9. Λεία Χατζοπούλου Καραβία: Καλοκαίρι, εκδ. Καστανιώτη
10. Hellen E. Koukou: John Kapodistrias, A Greek Emophile Diplomat, Society for the Study of the Greek History, AG. Leventis Foundation

«Ινστιτούτο Ανάπτυξης Γυναικών Managers & Επιχειρηματιών» (Ι.Α.Γ.Μ.Ε.)

Το Ι.Α.Γ.Μ.Ε. είναι ένα από τα Ινστιτούτα της Ελληνικής Εταιρείας Διοίκησης Επιχειρήσεων (Ε.Ε.Δ.Ε.) και έχει ως αποστολή του την έμπρακτη συμβολή στην προώθηση, ανάδειξη και καθιέρωση, στην Ελλάδα, όσο το δυνατόν περισσότερων γυναικών που είναι υψηλά στελέχη σε επιχειρήσεις και οργανισμούς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, ή επιχειρηματίες.

Οι κυριότεροι σκοποί του Ι.Α.Γ.Μ.Ε. είναι η αναγνώριση και προώθηση, με ίσους όρους, της γυναίκας manager ή επιχειρηματία, ανεξάρτητα με τον τύπο της εργασίας που κάνει και το πού εργάζεται, η ανάπτυξη συνεργασιών με στόχο την ενδυνάμωση της γυναικείας παρουσίας στον εργασιακό και κοινωνικό χώρο, η ενθάρρυνση των γυναικών στην ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και η μελέτη των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες managers ή επιχειρηματίες.

Τέλος, το Ι.Α.Γ.Μ.Ε. συνεργάζεται με τον Διεθνή Οργανισμό Γυναικών Managers & Επιχειρηματιών (F.C.E.M.) που ιδρύθηκε στο Παρίσι το 1945) στον οποίο και θα εκπροσωπείται.

Η σχέση μας αντέχει στις

ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

ΜΑΙΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΟ
ΠΡΟΩΡΩΝ

ΛΑΠΑΡΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ - ΥΣΤΕΡΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ - ΕΠΕΜΒΑΤΙΚΗΣ ΛΑΠΑΡΟΣΚΟΠΗΣΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΥΠΕΡΗΧΩΝ

ΜΟΝΑΔΑ ΕΜΒΡΥΟΜΗΤΡΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΣΤΕΙΡΟΤΗΤΑΣ - ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑΣ - ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΜΟΝΑΔΑ ΕΞΩΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΓΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ (IVF)

ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΛΠΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ ΚΑΙ LASER

ΚΕΝΤΡΟ ΜΑΣΤΟΥ

ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΜΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟ - ΒΙΟΧΗΜΙΚΟ - ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΡΑΔΙΟΙΣΟΤΟΠΩΝ

ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΚΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗΣ - ΕΜΜΗΝΟΠΑΥΣΗΣ

ΚΥΤΤΑΡΟΛΟΓΙΚΟ - ΠΑΠ ΤΕΣΤ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΑΝΑΤΟΜΙΚΟ

ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΚΟ

ΑΓΓΕΙΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟ

ΠΛΑΣΤΙΚΗ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ

ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΩΜΑΤΙΚΟΥ ΒΑΡΟΥΣ (ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑΣ)

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ.

ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟ «ΗΡΑ»

ΜΑΙΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΘΗΝΩΝ Α.Ε.

Λεωφ. Μεσογείων 264 - Χολαργός 155 62

Τηλ. Κέντρο : 6525011 - 9 (9 γραμμές)

Λογιστήριο : 6502507 - 6502508 Γραμματεία : 6502502

1997:
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ